

INFORMATOR OŚWIATOWY

• Nr 2/17 (178) • Rok XXVII • KWIECIEŃ – CZERWIEC 2017 • ISSN 1505-0904

Bożena Żuk: <i>Z potrzeby serca i umysłu</i>	3
PRZEPISY, ZALECENIA, WYJAŚNIENIA	
Jerzy Byczkowski: <i>Polecamy... ustawy, rozporządzenia, zarządzenia</i>	4
Komunikaty	5
INFORMACJE, OPINIE, PROPOZYCJE	
Paweł Braun: <i>Nowe wyzwania współczesnej biblioteki</i>	6
Dorota Czapiewska, Wioletta Pająk: <i>Upowszechnianie czytelnictwa w PBW w Słupsku</i>	8
Danuta Rakowska: <i>Zawirusowani książką</i>	10
Jan Bruski: <i>Upowszechnianie czytelnictwa w bursie. Czy to możliwe?</i>	12
Magdalena Kubiak: <i>Przestrzeń biblioteki</i>	14
Beata Ochocińska: <i>Czytelnictwo wśród wychowanków Miejskiego Ośrodka Wychowawczego w Debrznie</i>	16
Barbara Paszkowska: <i>Spotkanie z Henrykiem Sienkiewiczem. Scenariusz lekcji</i>	17
Renata Rzepecka, Katarzyna Kokos, Małgorzata Nastalska: <i>„Let’s tell a story” – upowszechnianie czytania w języku angielskim</i>	18
Monika Rapacewicz: <i>WOLONTARIAT. Jedno słowo – wiele treści, mnóstwo emocji</i>	19
Katarzyna Kanclerz: <i>Wolontariat – globalna dobroczynność</i>	21
Bożena Konarowska: <i>Jak dobrze, że są tacy wspaniali</i>	23
Dorota Cichon, Natalia Szczepańska: <i>13 € może znaczyć życie!</i>	25
Jan Bruski: <i>Wolontariat w Bursie dla Młodzieży Szkolnej w Chojnicach</i>	27
Hanna Subkowska-Wójcik: <i>Szkolny Klub Wolontariusza w Kamienicy Królewskiej</i>	31
Agnieszka Rach-Tomaszewska, Dariusz Warmbier: <i>Wolontariat w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Debrznie</i>	33
DOSKONALENIE NAUCZYCIELI	
Aldona Grzeszczak: <i>Doskonalenie nauczycieli w roku szkolnym 2016/2017</i>	36
Dorota Iwanowicz: <i>Sieci współpracy i samokształcenia 2016/2017</i>	38
Jerzy Paczkowski: <i>Reforma edukacji 2017 – nowa podstawa programowa</i>	39
Grażyna Przybylak: <i>XIII Pomorskie Forum Edukacji Regionalnej. Wielokulturowe Pomorze Obrazy i Znaczenia</i>	42
Iwona Poźniak: <i>Konferencja: Edukacja morska jako element kształtujący tożsamość lokalnej społeczności</i>	44
Piotr Gumienny: <i>Krajowa Konferencja Stowarzyszenia Nauczycieli Matematyki – Wrocław 2017</i>	46

OLIMPIADY, KONKURSY, IMPREZY

Żaneta Miąskiewicz-Dusza: <i>Historyczne tradycje i sukcesy w kobylnickich szkołach</i>	47
Jerzy Paczkowski: <i>KANGUR 2017 Najmłodszy matematycy laureatami!</i>	48
Anna Kasprzak: <i>Moja Dolina Słupi. Na mapie świata jest takie miejsce</i>	50
Maria Pietryka-Małkiewicz, Jolanta Wiśniewska: <i>To już 33 lata literackiej przygody w Słupsku. XXXIII Międzynarodowy Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży im. Wandy Chotomskiej</i>	51
Joanna Kierul-Cieślak: <i>Przyłapani na czytaniu</i>	56

KSIĄŻKI, CZASOPISMA, MULTIMEDIA

Grażyna Wieczorek: <i>Biblioteka ODN poleca</i>	57
Agata Szklarkowska: <i>Przedział literac(t)ki. Wartość pozytywnej komunikacji</i>	58
Mariusz Domański: <i>Literacki Słupsk</i>	59
Piotr Modzelewski: <i>Dlaczego dzieci odwołują i jak można im pomóc?</i>	61
Jolanta Betkowska: <i>Pisanie – sposobem na szczęśliwe życie. Rozmowa z Agatą Marzec, autorką debiutanckiego tomu opowiadań „Reminiscencje”</i>	62
Jolanta Janonis: <i>PBW w Słupsku poleca. Wybór nowości książkowych</i>	65
Jolanta Janonis: <i>Tematyczne zestawienie bibliograficzne: *Upowszechnianie czytelnictwa, *Wolontariat,</i>	66
Utwory z tomu „Do świata dziecka wchodzi się bosy”. Wybór wierszy i opowiadań z XXXIII Międzynarodowego Konkursu Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży im. Wandy Chotomskiej, Słupsk 2017, s.: 9, 13, 24, 56, 68	

Z potrzeby serca i umysłu

Kolejny numer „Informatora Oświatowego” oddajemy w Państwa ręce w czasie, gdy większość z nas myślami jest już na wakacjach. Publikowane w nim artykuły zostały w większości napisane przez nauczycieli, którzy kierowani potrzebą serca, wzmacniają uczniów w rozwijaniu talentów, uzupełnianiu niedostatków, poszukiwaniu dróg dorastania i dojrzewania do wielowymiarowego człowieczeństwa.

Przede wszystkim, z ogromną przyjemnością polecam Państwu teksty Autorów zaangażowanych w działania wolontarystyczne, samorządowe; w działania kształtujące tożsamość lokalnych społeczności. Czujemy się zaszczytzeni faktem, że na łamach naszego kwartalnika prezentujemy tradycje pomorskich szkół, ich sukcesy w ogólnopolskich i regionalnych konkursach, wśród których poczesne miejsce zajmuje Międzynarodowy Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży im. W. Chotomskiej. Panie Maria Pietryka-Małkiewicz oraz Jolanta Wiśniewska w interesującym artykule dzielą się refleksjami i wspomnieniami z okazji 33. edycji wspomnianego konkursu.

Dobiega końca kolejny rok szkolny. Był on pod wieloma względami wyjątkowy. Przygotowując sprawozdania i podsumowania, wybiegamy myślami do przodu, projektując działania, które realizowane będą w przyszłym roku szkolnym. Należą do nich prace związane z wdrażaniem reformy oświaty. Porządkuje je Jerzy Paczkowski, konsultant naszego Ośrodka. Z jego artykułu dowiedziecie się Państwo o zakresie wprowadzanych zmian i wyzwaniach, które się z nimi wiążą.

Na koniec gorąco pragnę Państwu polecić artykuły poświęcone upowszechnianiu czytelnictwa, które powoli wraca do przestrzeni uczniowskich zainteresowań oraz edukacji morskiej realizowanej w coraz większej liczbie szkół i placówek oświatowych Pomorza. Jesteśmy zaangażowani w realizację obu przedsięwzięć, tym bardziej cieszą artykuły ukazujące efekty naszego współdziałania i potwierdzające słuszność obranego przez nas kierunku działania.

Mam nadzieję, że artykuły zamieszczone w tym numerze zainteresują Państwa, a zdobyte informacje okażą się przydatne w codziennej praktyce. Życzę zatem przyjemnej lektury, a na nachodzący czas wakacji, życzę wielu pozytywnych wrażeń, ciekawych znajomości, bezpiecznych i interesujących podróży, niezapomnianych wrażeń i dużo, dużo beztróskiego odpoczynku.

Bożena Żuk
dyrektor

*Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli
w Słupsku*

Niech żyją wakacje,
niech żyje pole i las,
i niebo, i słońce,
wolny, swobodny czas.
Pojedzie z nami piłka
i kajak, i skakanka,
będziemy grać w siatkówkę
od samiotkiego ranka.

Gorące, złote słońce
na ciemno nas opali,
w srebrzystej, bystrej rzece
będziemy się kąpali.
Niech żyją wakacje,
niech żyje pole i las,
i niebo, i słońce,
wolny, swobodny czas.

Maria Kownacka

**PRZEPISY
ZALECENIA
WYJAŚNIENIA**

Polecamy...

- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 20 lutego 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kuratoriów oświaty oraz zasad tworzenia ich delegatur (Dz. U. z roku 2017 poz. 473).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 1 marca 2017 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z roku 2017 poz. 481).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego na lata szkolne 2017/2018–2019/2020 do trzyletniego liceum ogólnokształcącego, czteroletniego technikum i branżowej szkoły I stopnia, dla kandydatów będących absolwentami dotychczasowego gimnazjum (Dz. U. z roku 2017 poz. 58).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 16 marca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości wskaźników zwiększających kwoty dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych (Dz. U. z roku 2017 poz. 590).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół i placówek (Dz. U. z roku 2017 poz. 610).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z roku 2017 poz. 622).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 20 marca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. z roku 2017)
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z roku 2017 poz. 649).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. z roku 2017 poz. 671).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe (Dz. U. z roku 2017 poz. 691).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z roku 2017 poz. 703).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 3 kwietnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów znaków graficznych informujących o poziomach Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisanych do kwalifikacji pełnych i częściowych włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (Dz. U. z roku 2017 poz. 764).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 12 kwietnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. z roku 2017 poz. 794).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 14 kwietnia 2017 r. w sprawie szczególnych zasad i warunków udzielania i cofania zezwolenia na założenie odpowiednio z dniem 1 września 2017 r. lub z dniem 1 września 2018 r. przez osobę prawną lub osobę fizyczną dotychczasowego trzyletniego liceum ogólnokształcącego i dotychczasowego czteroletniego technikum (Dz. U. z roku 2017 poz. 818).
- ➔ **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ** z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie udzielania gminom dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (Dz. U. z roku 2017 poz. 875).

Jerzy Byczkowski

*ekspert w zakresie prawa oświatowego
Technikum Leśne w Warcinie*

Komunikaty

Sejm przyjął nowelizację ustawy o Systemie Informacji Oświatowej

Sejm jednogłośnie przyjął dziś nowelizację ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej. Uchwalone zmiany związane są z kwestiami technologicznymi funkcjonowania Systemu Informacji Oświatowej (SIO) i dotyczą nowych rozwiązań architektury systemu, usprawnienia komunikacji użytkowników oraz modyfikacji schematu przekazywania danych. Przewidziano również pewne uproszczenie sposobu zbierania danych gromadzonych w systemie. System Informacji Oświatowej zostanie skonsolidowany. Dzięki temu dane w systemie będą tylko w centralnej bazie SIO, będą do niej wprowadzane przez aplikację internetową, a nie przez bazy lokalne.

Więcej na: <https://men.gov.pl>

Bazy z ofertami pracy dla nauczycieli

W okresie wprowadzania nowego ustroju szkolnego ustawodawca zobowiązał dyrektorów szkół do zamieszczania informacji o wolnych stanowiskach pracy na stronach internetowych kuratoriów oświaty. Na mocy art. 224 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 60) w okresie do dnia 31 sierpnia 2020 r. pierwszeństwo w zatrudnieniu na wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego przysługuje:

- nauczycielom przeniesionym w stan nieczynny,
- nauczycielom, którzy otrzymali informację o przeniesieniu ich w stan nieczynny z początkiem kolejnego roku szkolnego,
- nauczycielom, którzy złożyli wniosek o przeniesienie w stan nieczynny w trybie art. 20 ust. 5c ustawy – Karta Nauczyciela.

Więcej na: <https://men.gov.pl/ministerstwo/informacje/bazy-z-ofertami-pracy-dla-nauczycieli.html>

Nowelizacja ustawy zaostrzającej kary za przestępstwa wobec dzieci

Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego. Nowelizacja ustawy, opracowana z inicjatywy Prezydenta, umożliwia zaostrzenie kar za ciężkie przestępstwa przeciw życiu, zdrowiu i wolności dzieci. Wyższe sankcje będą grozić m.in. za okaleczenie dziecka, uprowadzenie, porzucenie czy handel dziećmi.

Zgodnie z nowelą, osoba znęcająca się fizycznie i psychicznie nad najbliższym – lub nad inną osobą pozostającą w stosunku zależności od sprawcy – będzie

podlegała karze więzienia od 3 miesięcy do 5 lat. Gdy znęcanie dotyczyłoby osoby nieporadnej ze względu na wiek, stan psychiczny lub stan fizyczny – sprawca będzie podlegał karze więzienia od 6 miesięcy do lat 8. Z kolei znęcanie się ze szczególnym okrucieństwem zagrożone będzie karą od 1 roku do 10 lat. W przypadku, gdy pokrzywdzony w wyniku tego popełni samobójstwo, sprawcy grozić będzie od 2 do 12 lat więzienia. Regulacja zakłada surowsze kary za bezprawne pozbawienie wolności dziecka lub nastolatka w wieku poniżej 15 lat.

Więcej na: <https://men.gov.pl>

Arkusze organizacyjne szkół

Ministerstwo Edukacji Narodowej wyjaśnia, że ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) wprowadzająca nową strukturę szkół, a także większość wydawanych na jej podstawie rozporządzeń wchodzi w życie 1 września 2017 r. Oznacza to, że od tego dnia wszystkie szkoły mają już funkcjonować w nowej zreformowanej strukturze. Aby 1 września 2017 r. szkoły mogły rozpocząć funkcjonowanie w nowej zreformowanej strukturze, muszą być przeprowadzone i sfinalizowane czynności przygotowujące szkoły do zmian. W stosunku do czynności, które wiążą się z organizacją i przygotowaniem szkół na nowy rok szkolny 2017/2018 stosuje się nowe przepisy ustawy – Prawo oświatowe oraz nowe rozporządzenia, w tym rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli, określające procedurę i terminy opracowywania, uzgadniania i zatwierdzania arkusza organizacyjnego.

Więcej na: <https://men.gov.pl>

Inicjatywa ustawodawcza dotycząca utworzenia Rady Młodzieży RP

Rada Dzieci i Młodzieży Rzeczypospolitej Polskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej wystąpiła z inicjatywą utworzenia stałego organu, który będzie reprezentował interesy młodych ludzi. Zadaniem Rady ma być również zapewnienie możliwości prowadzenia stałych konsultacji z młodzieżą. Chodzi także o współtworzenie, wspólnie z organami administracji państwowej, strategicznych dokumentów dotyczących spraw młodych ludzi. Próby utworzenia stałej reprezentacji młodzieży w Polsce podejmowane były w czasie ostatnich 28 lat wielokrotnie. Do tej pory jednak nie udało się doprowadzić do stworzenia w tej kwestii trwałych i efektywnych rozwiązań. Zaangażowani społecznie młodzi ludzie podkreślają, że polska młodzież potrzebuje narzędzia, które pozwoli uczynić ich głos słyszalnym.

Więcej na: <https://men.gov.pl>

(I. P.)

INFORMACJE OPINIE PROPOZYCJE

Nowe wyzwania współczesnej biblioteki

Współczesna biblioteka stoi przed nowym wyzwaniem – połączenia swojej roli tradycyjnej związanej z zachowaniem dziedzictwa słowa pisanego, ze zmieniającymi się wyraźnie oczekiwaniami odbiorców usług bibliotecznych.

Szczególnie dotyczy to bibliotek publicznych, których role tradycyjne muszą być uzupełniane o nowe funkcje i zadania. W poszukiwaniu nowych odbiorców, ważne jest jednak takie określenie zadań biblioteki, które nie wypaczy jej podstawowej roli, związanej z zaspokajaniem potrzeb czytelniczych oraz nie zatraci ogromnego kapitału bibliotek – zaufania społecznego i wiarygodności.

Pozyskiwanie nowych klientów usług bibliotecznych musi opierać się zarówno na oczekiwaniach tradycyjnych grup czytelniczych, jak i potencjalnych nowych klientów, poszukujących wiarygodnych źródeł informacji i możliwości samorozwoju. Zadanie to jest o tyle trudne, że łatwo jest w poszukiwaniu popularności wpaść w pułapkę szybkiego obniżania merytorycznej wartości oferty i usług.

Z drugiej jednak strony, spadająca dramatycznie liczba osób czytających, wymusza na bibliotekach konieczność budowania owej przestrzeni zaufania i wiarygodności, w oparciu o nowoczesne narzędzia i nowe formy pracy ze społecznościami lokalnymi.

We właściwym zarządzaniu zmianami w bibliotekach szczególna rola przypada bibliotekarzowi. Jego funkcja, związana z właściwym zabezpieczeniem i udostępnieniem zasobów bibliotecznych, uzupełniona zostaje o rolę przewodnika czy lidera społeczności lokalnej i przestrzeni, stanowiącej neutralne pole wymiany myśli, budowania idei społeczeństwa partycypacyjnego i demokracji lokalnej.

Za tego rodzaju zmianami musi nadążać, zarówno system edukacji bibliotekarskiej, jak i sposoby weryfikacji kandydatów do pracy w zawodzie. Na zarządzających przestrzenią biblioteki spada ciężar właściwego rozłożenia akcentów w pracy bibliotekarskiej, odpowiadania na potrzeby odbiorców oraz (co chyba najtrudniejsze) kreowania zapotrzebowania na współczesne biblioteki z uwzględnieniem ich nowych funkcji.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Gdańsku od lat stara się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom odbiorców, ale też kreować to zapotrzebowanie w sektorach, które nie były tradycyjnie kojarzone z bibliotekami publicznymi.

Zarówno z badań prowadzonych przez naszą bibliotekę pomorską, jak i analiz Biblioteki Narodowej o charakterze ogólnopolskim, wyłania się obraz instytucji, która traci swoich tradycyjnych odbiorców na rzecz nowych mediów oraz atrakcyjniejszych form spędzania czasu i pozyskiwania informacji.

Wśród grup czytelniczych, których spadek frekwencyjny jest szczególnie widoczny, wyróżnić należy w pierwszej kolejności osoby starsze – powyżej 60-tego roku życia – oraz osoby, które zakończyły proces edukacyjny (granica około 25-tego roku życia). Jest rzeczą oczywistą, że młodzież ucząca się jest naszym najaktywniejszym odbiorcą, a nasza rola zaplecza edukacyjnego dla uczniów i studentów jest wpisana w codzienność biblioteki publicznej. Niepokoi jednak fakt, że wraz z ukończeniem szkoły czy studiów, spada dramatycznie zainteresowanie ofertą bibliotek. Może to wskazywać na fakt stosunkowo niewielkiego zakotwiczenia nawyków czytelniczych i kojarzenie biblioteki jedynie z obowiązkowym punktem procesu edukacji. Najprostszym wyjaśnieniem tego zjawiska mogłoby być znaczące zwiększenie obowiązków i spadek ilości wolnego czasu, związany z wejściem młodych ludzi na rynek pracy, ale hipotezy tej nie potwierdza jeszcze większy spadek procentowy zainteresowania książką w wieku emerytalnym.

Wszystko wskazuje na to, że mamy do czynienia z konsekwentnym procesem zmiany sposobu oceny i wykorzystywania potencjału zarówno bibliotek, jak i w szczególności książki czarnodrukowej.

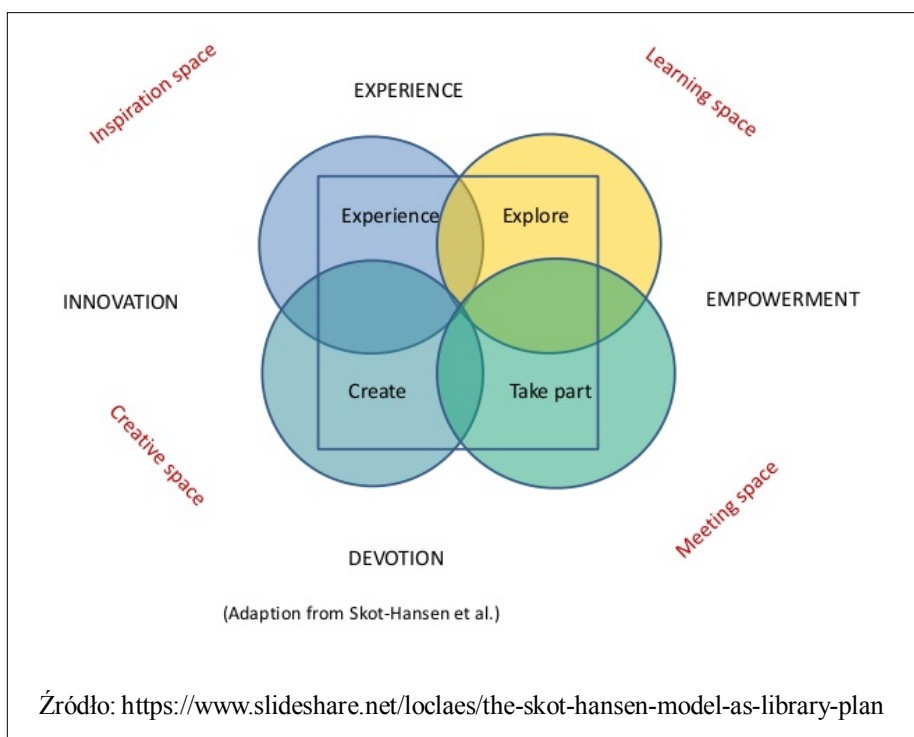
Nam bibliotekarzom, nadzieję na dalsze skuteczne wykorzystywanie przestrzeni publicznej do realizacji zadań związanych z szeroko rozumianą funkcją społeczno-edukacyjno-kulturalną, dają wyniki badań zrealizowanych w roku 2010 na zlecenie, powołanej przez

duńskie władze, Komisji ds. Bibliotek Publicznych w Społeczeństwie Wiedzy. Nowa koncepcja biblioteki publicznej zakłada konieczność jej funkcjonowania według czterech podstawowych celów: doświadczenie, zaangażowanie, usamodzielnianie i podnoszenie umiejętności oraz innowacje. Autorzy określają również fizyczną przestrzeń biblioteki według zadań: nauki i badań, spotkań, inspiracji oraz kreacji. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zarówno cele, jak i przestrzenie powinny się nawzajem przenikać i uzupełniać, dając czytelnikom możliwość eksploracji nieznanego dotąd pól.

Oczywiście, dużo łatwiej zaplanować tego rodzaju przestrzeń w wielkich i nowoczesnych bibliotekach, a powstawanie ich w naszym kraju jest procesem powolnym i zapewne przyjdzie nam jeszcze poczekać zanim będziemy mogli wszyscy z nich korzystać. Skupmy się zatem na celach biblioteki, wyznaczonych w badaniach duńskich – otóż wszystkie one (pośrednio lub bezpośrednio) wiążą się z szeroko rozumianym podnoszeniem kwalifikacji. Doświadczenie, zaangażowanie, usamodzielnianie i podnoszenie umiejętności oraz innowacje to pojęcia, które w różny sposób i na różnych poziomach określają to, co powinno stanowić podstawowe zadanie edukacji również w sensie formalnym! Coraz częściej w naszych bibliotekach podejmo-

wane są aktywności związane z nowoczesnymi formami realizowania wspomnianych zadań jak *blended learning*, *gamifikacje*, *crowdsourcing*, czy *selfpublishing* sporo jednak przed nami pracy związanej z oceną tych narzędzi i ich efektywności.

Jak można zauważyć, na naszych oczach dokonuje się niezwykle istotne przekształcenie zawodu bibliotekarza publicznego oraz roli biblioteki publicznej. Oprócz tradycyjnych już zadań, wynikających z gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem zbiorów, dochodzą nam niezwykle ważne obowiązki z zakresu edukacji nieformalnej oraz tworzenia przyjaznej przestrzeni podnoszenia swoich kwalifikacji. Warto przyglądać się zadaniom realizowanym w bibliotekach, zarówno skandynawskich, jak i polskich oraz wspólnie analizować, które z eksperymentalnych rozwiązań, realizowanych w naszych instytucjach, przynoszą wymierne efekty. Minie zapewne jeszcze trochę czasu, zanim przyzwyczaimy naszych czytelników do nowych funkcji biblioteki i z całą pewnością będzie to od nas wymagało mnóstwo pracy, związanej z podniesieniem własnych kompetencji. Potrzeba też wiele otwartości na nowe wyzwania. Wydaje się, iż jest to wielka szansa dla bibliotek przyszłości, by nie gubiąc swojego podstawowego celu – dostępu do wiedzy i dziedzictwa materialnego – dawać ludziom szansę aktywnego rozwoju przez całe życie.

Paweł Braun

dyrektor

Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku

Upowszechnianie czytelnictwa w PBW w Słupsku

*„Czytanie rozwija rozum młodzieży, odmładza charakter starca,
uszlachetnia w chwilach pomyślności,
daje pomoc i pocieszenie w przeciwnościach”.*

Marcus Tullius Cicero

Jednym z istotnych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017 jest upowszechnianie czytelnictwa oraz rozwijanie kompetencji czytelnicznych wśród dzieci i młodzieży.

Od lat bibliotekarze i bibliofile poszukują metod i podejmują działania, zmierzające do przekonania młodych ludzi, że czytanie książek jest świetnym sposobem spędzania wolnego czasu. Czytanie rozwija wy-

cieli, bibliotekarzy i wychowawców Słupska i regionu. Od ponad dwudziestu lat wpisana do kanonu imprez czytelnicznych i kulturalnych odbywających się w naszym regionie. Dzięki niej tysiące dzieci w regionie otrzymały możliwość rozmowy z autorami najpoczytniejszych dziecięcych lektur. W roku 2017 odbędzie się XXIV PWL.

obrażnię i wrażliwość człowieka, wzbogaca wiedzę, pozwala budować warsztat językowy, a więc ułatwia komunikację z innymi ludźmi, daje radość i ukojenie, a czasami może być swoistą terapią czy też przynieść przysłowiowe katharsis, gdy dobra książka to, jak stwierdziła Magdalena Samozwaniec..., rodzaj alkoholu – też idzie do głowy.

Mając na uwadze wszystkie te oraz liczne, a niewypowiedziane tu zalety czytelnictwa dla życia i rozwoju młodego, i każdego pokolenia, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku włącza się swoimi działaniami w propagowanie dobrej, wartościowej książki i jej upowszechniania. Wraz z filiami (Bytów, Człuchów, Lębork, Miastko) realizuje misję czytelniczną poprzez przykładowe, wymienione poniżej, działania z katalogu upowszechniania czytelnictwa:

- **Pomorska Wiosna Literacka** – cykl spotkań autorskich, kierowanych do dzieci, młodzieży, nauczy-

- **Pomorski Konkurs Literacki dla Nauczycieli** – konkurs dla nauczycieli, odbywający się w cyklu dwuletnim. W konkursie mogą brać udział czynni i emerytowani nauczyciele z województwa pomorskiego. Skierowany jest do osób z pasją literacką, które nie publikowały samodzielnej książki. W roku 2017 odbędzie się V edycja.

- **Kampania Zaczytani** – ogólnopolska kampania, której celem jest stworzenie w szpitalnych oddziałach dziecięcych w całym kraju, społecznych bibliotek.

- **Międzynarodowy Tydzień Pisania Listów** – akcja mająca na celu niesienie wsparcia ciężko chorym dzieciom, przebywającym w szpitalach, poprzez wymianę listownej korespondencji, dzieci dzieciom.

- **Program zajęć biblioterapeutycznych „Książka lekarstwem”** – cykliczne zajęcia dla dzieci przebywających w ślupskim szpitalu na oddziale chirurgii dziecięcej oraz innych dzieci, dla których książka niesie poza radością wartość terapeutyczną.
- **Zajęcia z edukacji czytelniczej i medialnej „od przedszkola do seniora”:**
 - lekcje biblioteczne dla uczniów różnych etapów edukacyjnych,
 - „Biblioteka – najmłodszym”, czyli pierwsza edukacja czytelnicza,
 - warsztaty profilaktyczne „Kultura języka i eliminacja wulgaryzmów”, czyli wsparcie nauczycieli w edukacji kulturowej i w trosce o język ojczysty,
 - „Z komputerem za pan brat”, czyli zajęcia dla seniorów w ramach przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu,
 - edukacyjne projekcje filmowe w ramach uzupełnienia edukacji szkolnej,
 - ferie z lekturą, wspierające działania opiekuńcze i edukacyjne szkół w czasie wolnym.
- **Wystawy**, którymi zachęcamy dzieci do czytania, zdobywania i porządkowania wiadomości, np. Lapbooki, Dzień książki dla dzieci, Dzień bibliotekarzy i bibliotek, wystawy promujące działalność wychowawczą oraz upowszechnianie czytelnictwa w wybranych placówkach oświatowych i ich bibliotekach szkolnych.

- **Sieci współpracy i samokształcenia** skupiające nauczycieli, w tym bibliotekarzy, którzy w ramach spotkań i wymiany doświadczeń chcą wzmocnić warsztat pracy i doskonalić się:
 - W placówce macierzystej w Słupsku funkcjonują:
 - Sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli – bibliotekarzy miasta Słupska i regionu,
 - Sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli – bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych województwa pomorskiego – promocja czytelnictwa.

W Filii nr 1 w Bytowie:

- Sieć bibliotek szkolnych PBW – „Pomagamy. Badamy potrzeby. Wspieramy”.

W Filii nr 2 w Człuchowie:

- Sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli bibliotekarzy powiatu człuchowskiego.

W Filii nr 3 w Lęborku:

- Sieć Nauczycieli Przedszkola.

W Filii nr 4 w Miastku:

- Sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli bibliotekarzy,
- Sieć współpracy i samokształcenia oligofrenopedagogów.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa – program wspierający czytelnictwo dzieci i młodzieży na lata 2016-2020. Przeznaczony jest dla m. in. bibliotek szkolnych wszystkich typów szkół, bibliotek publicznych, bibliotek pedagogicznych. W ramach programu dofinansowanie do zakupu zbiorów otrzymują biblioteki, które zobowiązały się do aktywnego działania w lokalnym środowisku. W roku 2016 dofinansowanie otrzymała filia PBW w Bytowie, w 2017 r. filia PBW w Miastku.

Dorota Czapiewska

Wioletta Pająk

Wydział Informacyjno-Bibliograficzny
PBW w Słupsku

Jestem kobietą

*Mogę postarać się być jak skała,
Jak porcelana,
Jak stałe ciała.
Mogę już więcej w mózdzierzu nie trzeć
Ziół, co mieszają mnie w roztwór z powietrzem.
Mogę być tak przyziemna jak fajki,
Oka w rosole,
Zjechane „najki”,
Stopy w sandały wepchane w skarpetkach,
Ale nie o to chodzi w kobietach.*

Zuzanna Polkowska

Zespół Szkół Ogólnokształcących
w Elblągu, klasa III

Z tomu „Do świata dziecka wchodzi się boso”,
Słupsk 2017

Zawirusowani książką

*„...Książki nie są nudne,
czytanie należy do najbardziej interesujących możliwości życia,
ale powinno się do tego przyzwyczajać”.*
Géza Hegedűs

Współczesne młode pokolenie żyje w dobie „totalnej komputeryzacji”. Co zrobić, żeby komputer nie spowodował całkowitego wyłączenia książki z kręgu zainteresowań współczesnych dzieci? Nie wystarczy zakupić pięknie wydane książki i postawić je na półkach w nowoczesnie zaaranżowanych wnętrzach. Aby te piękne książki z pięknymi opowieściami trafiły do odbiorcy, należy dać sygnał, że takie zbiory posiadamy i chcemy się nimi podzielić. Bibliotekarze, pracujący w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Słupsku, starają się rozwijać pasję do literatury szczególnie u najmłodszych czytelników. Z wieloletniego doświadczenia wiedzą, że zainteresowania dziecka rozwijają się wtedy, gdy zetkną się z określonym zjawiskiem. Kontakt dziecka z wybraną dziedziną życia musi być ciekawy, zachęcać do samodzielnych poszukiwań i co najważniejsze, stwarzać ku temu okazje. Potrzeba kontaktu dziecka z książką nie powstaje samoczynnie, lecz wtedy, gdy maluch się z nią zetknie.

Dla małego dziecka przewodnikiem po świecie literatury jest niewątpliwie rodzic. Wykorzystując tę wiedzę, bibliotekarze wyszli naprzeciw tym potrzebom i zapraszają rodziców ze swoimi pociechami na spotkania pn. „Czytam z mamą, czytam z tatą”. Spotkania te odbywają się cyklicznie. Idea, jaka przyświeca tej akcji, to zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu z dziećmi, głośnego czytania i wymiany opinii na temat książek. Jeżeli rodzice czytają dzieciom, wypożyczają im książki, jest szansa, że one również będą chciały czytać samodzielnie. Na spotkaniach prezentowana jest zarówno klasyka dziecięca, jak i współczesne książki, adresowane do najmłodszych. Każde spotkanie odbywa się pod innym hasłem (np. podróż ze św. Mikołajem, kocie opowieści), w ten sposób uczestnicy zapoznają się z różnorodną literaturą. Zajęcia uzupełniane są zabawami ruchowymi, aktorskimi rozwijającymi wyobraźnię oraz wykonaniem prostej pracy plastycznej. Są to chwile, kiedy zwykle zabiegani rodzice mogą spędzić czas z dzieckiem, oddając się twórczej zabawie pogłębiającej relacje.

Ciekawą formą promującą literaturę jest działający już kilka lat klubik czytelniczy „Poczytajkowo”. Klubik ten prowadzi bibliotekarka-animatorka, która swoją ofertę kieruje do najmłodszych użytkowników biblioteki oraz ich opiekunów. Podczas tych zajęć młodzi czytelnicy nie tylko spotykają się z tekstem literackim, ale również z dobrą zabawą. Wspólne czytanie bajek i opowiadań oraz zajęcia animacyjne mają za zadanie odkrywanie radości, pły-

nącej ze wspólnie spędzonego z książką czasu. Uczestników „Poczytajkowa” zawsze wita bibliotekarka, która przebiera się za postacie z różnych bajek. Raz jest czarownicą, innym razem Alicją z Krainy Czarów, wróżką czy księciem zaczarowanym w żabę. Każde spotkanie poświęcone jest ważnym wydarzeniom, np.: Dzień Ziemi, Dzień Dziecka, Dzień Matki i Ojca.

„Czytam wyobraźnią” to kolejne działania animujące literaturę wśród najmłodszych odbiorców. Bibliotekarze, realizując to przedsięwzięcie, mają na celu promocję literatury wśród dzieci niewidomych, słabowidzących oraz z różnorodnymi dysfunkcjami wzroku.

Książki ułatwiają dzieciom poznawanie i rozumienie świata, a jego postrzeganie przez osoby niewidome i niedowidzące jest utrudnione. Taki rodzaj książki pomaga rozwijać percepcję dotykową dzieci z dysfunkcjami wzroku, co jest niezbędne do późniejszej nauki alfabetu Braille’a. Wypukłe obrazy wykonane ze zróżnicowanych materiałów są ilustracją wierszy i bajek dla dzieci. Książki dotykowe nie muszą być ładne wizualnie, najważniejsze jest to, by strony nie były „przeładowane”, gdyż niewidzący maluch pogubi się w nadmiarze przedstawionych informacji. Inaczej widzi się dłońmi, inaczej oczami. Kolor ilustracji nie jest tak ważny jak faktura. Tekst jest napisany na jasnym tle, dużymi czarnymi literami oraz alfabetem Braille’a. Ważne jest to, aby zilustrowany przedmiot, swoją fakturą, był jak najbardziej zbliżony do rzeczywistości. Do wykonania takiej książki potrzebne są materiały o zróżnicowanej fakturze, np. papier karbowany, pianka, gąbka, plusz, filc, folia (aluminiowa, bąbelkowa, plastikowa), drewniane patyczki, włóczki itd., aby można było te elementy gnieść, pocierać, głaskać, przyciskać, a nawet usłyszeć, np. szelest tych materiałów.

Uczestnicy warsztatów pracują w grupach z tekstem, który następnie jest zilustrowany na kartach książki. Książki wykonywane na warsztatach są bardzo pracochłonne i wymagają od dzieci dużej precyzji i zaangażowania oraz wyobraźni. Warsztaty „Czytam wyobraźnią” cieszą się dużym zainteresowaniem.

Wprowadzanie dziecka w świat książki to wielkie wyzwanie. Takie możliwości daje teatr, a inscenizacja na podstawie literatury jest doskonałym narzędziem ukazującym dziecku świat baśni. Teatr daje możliwość przedstawienia tekstu literackiego za pomocą śpiewu, muzyki, ruchu.

Taką formą są warsztaty „Czarnego Teatru”, połączenie formy wizualnej z tekstem literackim. W Czarnym Teatrze spektakle odbywają się w ciemności, a aktorzy ubrani na czarno operują niezwyklejmi marionetkami w białych lub fluorescencyjnych barwach. Jeżeli dołączy się do tego światło lampy ultrafioletowej, powstają niebywałe, zapierające dech w piersiach obrazy. Uczestnicy na podstawie wybranych przez siebie baśni samodzielnie piszą krótkie scenariusze, wykonują scenografię oraz marionetki. Warsztaty wzbogacone są spotkaniem z aktorem – lalkarzem. Na zakończenie uczestnicy wystawiają swoją sztukę, a efekt końcowy jest niesamowity i przenosi widzów w magiczny, bajkowy świat.

Ofertę kierowaną do najmłodszych bywalców biblioteki słupscy bibliotekarze wzbogacili o działania realizowane w ramach projektu „Zawirusowani książką”. Projekt ten otrzymał dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. „Wirus” czytania ma „zainfekować” najmłodszych i ich rodziców. Podczas zajęć rodzice uczestniczą w warsztatach czytania interpretacyjnego wspartego formami teatralnymi. (pacyнки, teatrzyk Kamishibai). Uczą się interpretacyjnego czytania bajek i baśni z wykorzystaniem technik emisji głosu, wcielania się w różne postaci. Warsztaty prowadzone są przez profesjonalną aktorkę z Teatru Nowego w Słupsku. Dzieci natomiast wykonują ilustracje do czytanych tekstów. Wykonywane prace plastyczne pobudzają wyobraźnię malucha. Każde dziecko uczestniczące w warsztatach literacko-teatralnych otrzymuje „Paszport małego czytelnika”, który ma zachęcić do systematycznego odwiedzania biblioteki i wypożyczania ulubionej literatury.

Dobrym momentem, aby zaprosić dzieci do biblioteki są urodziny. Co roku 31 marca bibliotekarki razem z zaprzyjaźnioną nauczycielką ze Szkoły Podstawowej nr 6 w Słupsku organizują wieczorne bajanie z okazji urodzin H. CH. Andersena. Motywem przewodnim „Andersenady” jest zawsze baśń jubilata, której tytuł jest dla uczestników niespodzianką. Podczas wspólnej zabawy dzieci muszą wykonywać szereg zadań, związanych z postacią Andersena. Za poprawne wykonanie każdego z nich otrzymują kolejne wskazówki, naprowadzające na tytuł baśni. Wskazówki zostawia nie byle kto, bo sam duch Hansa Chrystiana Andersena. Stara się on wystraszyć uczestników, zawodząc, stukając i trzaskając. Dzieci zaopatrzone w latarki, podążają za odgłosami ducha przez podziemia biblioteki. Tropy pozostawiane przez Andersena prowadzą do miejsca, gdzie na wszystkich czeka gość specjalny – np.: znana słupska pisarka, aktor czy znana osoba z życia publicznego. Zaproszony gość czyta baśń, która jest motywem przewodnim cyklicznej imprezy. Na zakończenie jest oczywiście, jak przystało na urodzinach, słodki poczęstunek.

Ważnym elementem w promowaniu książki wśród najmłodszych jest współpraca z przedszkolami i szkołami. W związku z tym bibliotekarze słupscy od lat współpracują z tymi placówkami.

Pierwsze spotkanie z biblioteką jest dla małego dziecka bardzo ważne, by zyskać na wiele lat czytelnika, należy ten pierwszy kontakt uczynić atrakcyjnym. Zwykle bibliotekarz rozpoczyna pierwsze zajęcia od zwiedzenia biblioteki. Dla ułatwienia rozpoznania poszczególnych pomieszczeń, umieszczone są w nich rysunki zwierząt. I tak np. żyrafa utożsamiona jest z czytelnią, miś panda z wypożyczalnią dla dorosłych, a zajętek z działem dziecięcym. Dzieci zainteresowane są bardzo sposobem wypożyczania książek, dlatego też każde może przez chwilę być bibliotekarzem i czytelnikiem wypożyczyć książkę.

W swej pracy korzystamy także ze współczesnych udogodnień technicznych. Przygotowana krótka prezentacja pokazuje maluchom dawne formy książki od starożytności, by potem już na żywo oglądać współczesne edukacyjne książki, zabawki dla dzieci, znajdujące się w zbiorach biblioteki. Chyba największym uznaniem cieszą się książki, zawierające różne dodatki, np. lupe, bądź też książki z figurkami zwierząt. Oczywiście, zajęcia nie mogą się obyć bez głośnego czytania krótkich historyjek, które potem wspólnie są omawiane, jako element doskonalenia czytania ze zrozumieniem. Spotkania w bibliotece dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym nie mogą być zbyt długie, by nie wywołać wśród nich uczucia znużenia.

„Dusza bez książki jest jak ptak bez skrzydeł” – mówi rosyjskie przysłowie. Główna idea działań promujących czytelnictwo to dać skrzydła dzieciom przychodzącym do biblioteki. W dobie komputerów ważna jest współpraca bibliotekarza z dzieckiem, dlatego trzeba dążyć do tego, aby czytanie było modne.

Danuta Rakowska

Bibliotekarz Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Słupsku

Upowszechnianie czytelnictwa w bursie Czy to możliwe?

Współczesna młodzież bardzo często komunikuje się poprzez esemesy, e-maile, wiadomości na portalach, wykorzystując w tym celu komórki, smartfony, tablety i inne urządzenia a także internet. W wysyłanych wiadomościach wprowadzają „swoiste” skróty i zniekształcenia językowe, bardzo tym samym okaleczając język. Coraz bardziej odrywają się od poprawnej i pięknej polszczyzny. Tym bardziej wskazana jest aktywność w zakresie dbałości o język i rozwijania umiejętności poprawnego stosowania go w codziennej praktyce. Realizacji tego założenia z pewnością służy upowszechnianie czytelnictwa.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej, jaką jest bursa, realizowane są różnego typu zajęcia wychowawcze. Są i takie, w trakcie których wychowankowie odczytują tekst, wpisując się w tematykę zajęć. Kilka lat temu miałem okazję obserwować zajęcia, w toku których wychowanki zostały podzielone na zespoły. Każdy z zespołów otrzymał tekst, opisujący konkretną sytuację. Członkowie zespołu mieli się z nią zapoznać i dokonać analizy postaw i zachowań bohaterów. Po upływie wyznaczonego czasu przedstawiciel zespołu zapoznawał wszystkich uczestników zajęć z treścią tekstu, a następnie prezentował efekty pracy grupy. I można byłoby dalej opisywać przebieg zajęć, wskazując, do jakich wniosków i konkluzji doszli wychowankowie, lecz zatrzymam się na jednym elemencie. Mianowicie na chwilach, w których przedstawiciele zespołów odczytywali teksty. Okazało się, że część wychowanek odczytywała tekst płynnie i z właściwą intonacją. Były i takie osoby, które miały problemy z przeczytaniem kolejnych zdań. Ich wypowiedź nacechowana była przerywnikami, jękami, było to wręcz dukanie. To zdarzenie poddałem pod dyskusję na forum grona pedagogicznego. Zgodnie stwierdziliśmy, że podejmując działania wychowawcze, należy włączać w nie możliwie jak najwięcej pracy z tekstem oraz popularyzować czytelnictwo.

Początkowo zastanawialiśmy się, jak przełożyć na praktykę przyjęte założenie. Postanowiliśmy we wszelkie podejmowane działania wprowadzać wypowiedzi, zapraszające do kontaktu z książką oraz realizować zajęcia wychowawcze pośrednio i bezpośrednio związane z czytelnictwem.

Rozpoczęliśmy od zwyczajnych rozmów z wychowankami, których myślą przewodnią było pytanie: Co ostatnio ciekawego przeczytałaś/przeczytałeś. Dociekaliśmy, co w danej pozycji zaintrygowało, co zdziwiło bądź zaskoczyło, czego nowego można było się dowiedzieć. Staraliśmy się dowiedzieć, czy wychowankowie posia-

dają w swych zasobach pozycję, jaką chętnie i z przekonaniem poleciliby koleżance czy koledze. Uruchomiona została akcja bookcrossing. W świetlicy zostało wyznaczone miejsce przeznaczone na ruchomą wirtualną bibliotekę. To tam wychowankowie mogą pozostawiać książkę, w celu umożliwienia przeczytania i przekazania jej innym.

Nauczyciele wychowawcy opracowali specjalną ofertę wychowawczą, która zakłada upowszechnianie czytelnictwa. „Bursowskie Pogotowie Walki z Nudą” skierowane jest na popularyzowanie różnych form kreatywnego i odpowiedzialnego sposobu spędzania czasu wolnego, w tym także z książką w dłoni. Realizatorka tego projektu w rozmowach zachęca, opowiada i proponuje ciekawe pozycje, wskazując miejsca i możliwości ich uzyskania.

Bardzo zbliżona w swym charakterze jest propozycja „Polecam”. To bezpośrednia praca z książką w rękę. Nauczycielka udaje się na rozmowy z wychowankami, posiadając konkretną pozycję. Dzieli się swą wiedzą na temat autora, jego twórczości oraz w atrakcyjny sposób zaciekawia książką, rozbudzając chęć poznania treści proponowanej pozycji od pierwszej do ostatniej strony.

Kolejna propozycja to projekt „Z kulturą na TY?”. To oferta, która koncentruje się na różnych dziedzinach kultury i sztuki. Zakłada także sięganie do różnych pozycji, które opisują i obrazują wytwory ludzkiego talentu. Wychowankowie tym samym poznają autorów dzieł oraz idee, jakie pragnęli przekazać potomnym. Jak można zauważyć, proponowana oferta to znakomita okazja do upowszechniania czytelnictwa.

Motywowanie do częstszego sięgania po książkę jest realizowane nie tylko jako forma spędzania czasu wolnego, lecz także w wymiarze edukacyjnym. Podejmując określoną tematykę w ramach zajęć wychowawczych, każdorazowo jak tylko to możliwe, nauczyciele wychowawcy prezentują pozycje książkowe, poprzez poznanie których wychowankowie mogą poszerzyć wiedzę w zakresie poruszanej kwestii. Dodatkowo zachęcają do czytelnictwa, przygotowują krótką bibliografię, wskazują pozycje związane z przedmiotem zajęć.

Nauczyciele wychowawcy są autorami zajęć, które zakładają konieczność kontaktu wychowanków z określoną pozycją zwartą. Proponują różnego typu wykreślanki, rebusy, testy wiedzy czy krzyżówki. Często dotyczą one twórców polskiej literatury. Młodzież otrzymała zagadki dotyczące Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa i Adama Mickiewicza. Swą tematyką obejmują także treści dydaktyczne. Wspierając wychowanków

w procesie przygotowania do matury, rozwiązują wraz z nimi przedmiotowe testy wiedzy z biologii, chemii, geografii czy literatury. Często wyrażane są sugestie, w jakiej pozycji zwartej znajduje się poszukiwana treść. Mając świadomość, że przystępując do rozwiązywania zadań, wychowankowie będą wyrażali chęć skorzystania z internetu, zastosowana została reguła, zobowiązująca wychowanka do wskazania pozycji zawierającej poszukiwaną odpowiedź. Miejsce ma także wspólne poszukiwanie rozwiązań przez nauczycieli i wychowanków.

Działaniem związanym z czytelnictwem podejmowanym w pracy z wychowankami jest ćwiczenie umiejętności sporządzania bibliografii. To zadanie skierowane jest szczególnie do uczniów klas maturalnych. Poznają oni nie tylko wymogi i zasady konstrukcji zestawień bibliograficznych, lecz także kolejne pozycje treściowo związane z daną dziedziną wiedzy czy konkretnym tematem.

Nie bez znaczenia dla upowszechniania czytelnictwa jest przykład osobisty nauczyciela wychowawcy. Potwierdzeniem tej tezy jest realizacja w bursie akcji „Narodowe czytanie”. To akcja, która ma stałe miejsce w tradycji placówki. Znakomicie wpisuje się w zadanie, którym jest upowszechnianie czytelnictwa. Społeczność bursowska, czyli wychowankowie i nauczyciele wychowawcy, brali udział w ostatnich trzech edycjach akcji. W bieżącym roku szkolnym czytano dzieło Henryka Sienkiewicza „Quo vadis”. Od pierwszych dni roku szkolnego poprzez plakat, ulotki i liczne rozmowy upowszechniają tę akcję. Polega ona na ciągłym czytaniu przez kolejnych dziesięć godzin. Czytanie w samo południe rozpoczyna dyrektor bursy, którego kolejno zmieniają wychowankowie powracający z zajęć szkolnych i nauczyciele wychowawcy. Akcja kończy się o godzinie 22.00. Wspólne czytanie nie tylko doskonali umiejętności, lecz także motywuje i integruje. Akcja cieszyła się powodzeniem i z pewnością będzie kontynuowana w kolejnych latach.

Upowszechnianie czytelnictwa na rok szkolny 2016/2017 zostało ustalone jako kierunek polityki oświatowej. Pomimo licznych działań systematycznie realizowanych w zakresie czytelnictwa w chojnickiej bursie, dodatkowo został opracowany kolejny projekt. Opatrzony jest hasłem „Nobliści polskiej literatury” i zarejestrowany w Pomorskim Kuratorium Oświaty jako innowacja pedagogiczna.

Poprzez przybliżenie sylwetek noblistów literackich, a także ich dzieł, realizacja założeń innowacji skłania wychowanków do zauważenia piękna mowy ojczystej oraz zachęca do stosowania poprawności językowej w życiu codziennym. Z pewnością popularyzuje czytelnictwo. Przekonuje młodzież, że czas spędzony z książką w dłoni, nie tylko nie jest stracony, lecz znacząco uboga-

ca człowieka. Dodatkowo wskazuje wychowankom, że czytanie książek jest wspaniałą formą spędzania czasu wolnego oraz sprzyja wyciszeniu i uspokojeniu w sytuacjach trudnych.

Aby osiągnąć powyższe założenia, przygotowany został plakat, który prezentuje każdego z noblistów, czyli kolejno: Henryka Sienkiewicza, Władysława Reymonta, Czesława Miłosza i Wisławę Szymborską. Zredagowane zostały cztery krzyżówki, zawierające pytania, odnoszące się do twórczości i ciekawostek z życia. Zadanie wychowanków to rozwiązanie kolejnych krzyżówek, unikając korzystania z internetu i wykorzystanie do tego celu zasobów bibliotek.

Młodzieży zaproponowany został konkurs o „Złote pióro”. Jest ono główną nagrodą, jaka drogą losowania trafi w ręce wychowanka, który poprawnie rozwiązał cztery krzyżówki. Dodatkowo w pakiecie nagród znajdują się dzieła noblistów polskiej literatury. W chwili obecnej innowacja jest realizowana, konkurs trwa i cieszy się dużym zainteresowaniem młodzieży.

Odpowiadając na postawione w tytule tego tekstu pytanie, czy upowszechnianie czytelnictwa w bursie jest możliwe? – jednoznacznie stwierdzam, że tak. Dodam więcej, jest realne i bardzo potrzebne dla rozwoju wychowanków.

Jan Bruski – dyrektor

*Powiatowej Bursy dla Młodzieży Szkolnej
w Chojnicach*

Dom

*Zimą nasza kuchnia
pachnie brązem herbat
rozgrzewających białe filiżanki.
Słysząc zasypywanie czajnika...
W pokoju
kominek obdarza ciepłem
ściany w kolorze śniegu.
Szkoda,
że nie potrafią
roztopić ciszy,
szklanych sopli, w których
schowały się nasze serca.*

Julia Serwin

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5
w Ostrowcu Świętokrzyskim, klasa VI

Z tomu „Do świata dziecka wchodzi się boso”,
Słupsk 2017

PRZESTRZEŃ BIBLIOTEKI

– *Czyli jest pan bibliotekarzem.
Starzec spuścił na chwilę wzrok.
– Wolę określenie depozytariusz wiedzy.*

Brandon Mull „Świat bez bohaterów”

Pieczętka z logo
Pogotowia Książkowego
Biblioteki Szkolnej
Zespołu Szkół w Wicku

Po co jesteśmy?

Jak sobie wyobrażam ten zawód? To, jak przemożny wpływ może i powinno wywierać na innych ludzi miejsce zwane biblioteką, widać zwłaszcza na przykładzie małych miejscowości, czyli tam, gdzie nade wszystko szkoła i biblioteka stanowią zaczątek innych instytucji, do których dostęp dla miejscowej ludności jest utrudniony, czy wręcz niemożliwy: do centrum kultury, muzeum, galerii sztuki, teatru czy filharmonii.

Bibliotekarz wiejski zatem często staje się kimś na kształt nie tylko animatora kultury, jak to się zwykło dziś nazywać, ale również pierwszym twórcą, edukatorem i przewodnikiem zjawisk ze świata kultury, sztuki, nauki, a nawet sportu i rekreacji. BIBLIOTEKARZ jest więc nie tylko strażnikiem wiedzy, ale przede wszystkim – w pozytywnym znaczeniu tego słowa – KREATOREM i NAUCZYCIELEM tej przestrzeni.

Obecność biblioteki i bibliotekarzy – zarówno szkolnych, jak i publicznych – jest zatem obecnością nie do przecenienia dla prawidłowego i świadomego funkcjonowania społeczności wiejskiej. Warunkiem *sine qua non* dla pełnej świadomości lokalnej zbiorowości. Poczucie ważności tej profesji niesie zatem olbrzymią odpowiedzialność za wykonywany zawód bibliotekarza w wiejskiej przestrzeni.

Oswajanie przestrzeni bibliotecznej

*Biblioteka jest wielka przez swą gościnność,
a nie przez swe rozmiary.*

Rabindranath Tagore

Pracuję w zawodzie bibliotekarza od 2002 roku, w przestrzeni bibliotecznej jestem od zawsze – poprzez zaciszne, skromne biblioteki rodzinne i domowe, aż do olbrzymich korytarzy bibliotek uniwersyteckich, archiwów państwowych, naukowych sal czytelni.

Świadomość czytelnika tworzą nie tylko książki i ich obecność w szkole czy bibliotece publicznej. Świadomość czytelnika to również miejsce, skąd książki pochodzą, gdzie człowiek sam je zdobył, wyszukał, odnalazł. Nie do podważenia wartością jest zatem możliwość i szansa samodzielnego korzystania z księgozbioru, bez względu na techniczne czy lokalne ograniczenia bibliotek szkolnych. Czytelnika – zwłaszcza początkującego, dla którego przestrzeń biblioteki nie jest jeszcze oswojona i przyjazna – wielkie biblioteki naukowe czy

publiczne onieśmielają swoim rozmiarem. Na uczniów pierwsze spotkanie z przestrzenią biblioteki wiejskiej – choć w oczach bibliotekarza to miejsce nierzadko niewystarczające w swoich rozmiarach dla potrzeb czytelników – działa tak samo onieśmielająco. Brak choćby skromnego księgozbioru domowego u wielu uczniów powoduje, że biblioteka szkolna czy wiejska publiczna, niejednokrotnie staje się wyjątkowa, poprzez obecność zarówno swojego księgozbioru, jak i ludzi, którzy z niej na co dzień korzystają. To smutna konkluzja wynikająca z własnych obserwacji i doświadczeń – wbrew słowom Sienkiewicza, *że mieszkanie bez książki ciemniejsze jest niż bez lampy*. Dlatego niezwykle istotną rolę odgrywają tu bardziej świadomi koledzy z ławki szkolnej, którzy traktują bibliotekę szkolną już jako miejsce swoje i im przyjazne, a także rodzice i starsze rodzeństwo, którzy odwiedzają bibliotekę wraz ze swoimi dziećmi. Świadectwem takiego zaopiekowania się nowych uczniów w szkole są chociażby pierwsze odwiedziny w bibliotece nowicjuszy w towarzystwie świeżo poznanych kolegów, oprowadzenie ich wśród księgozbioru, pokazanie możliwości, jakie daje regularne odwiedzanie biblioteki szkolnej.

Często małe gesty ze strony rówieśników czy szkolnego bibliotekarza dają równie dobre efekty, co zorganizowana na szeroką skalę akcja czytelnicza bądź pierwsza lekcja biblioteczna – w myśl słów Joachima Lelewela, który już na początku XIX stulecia miał świadomość, *że biblioteka nie jest po to, by była w pakci pozamykana albo do ozdoby służąca, jest po to, aby była powszechnie użytkowana*.

Nie wiesz, co zrobić? – spytaj dzieci!

Kiedy czytacie książkę, nie bierzcie pod uwagę tylko tego, co mówi autor, weźcie pod uwagę również to, co myślicie wy.

Nancy H. Kleinbaum

„Stowarzyszenie umarłych poetów”

Jak zatem zagospodarować nierzadko skromną i niewystarczającą przestrzeń biblioteki szkolnej? W imię zasady, że to ludzie tworzą jej przestrzeń, warto zadbać o jej poszerzenie. Na początku choćby tylko w świadomości uczniów, dla których stanie się ona miejscem chętnie odwiedzanym, do codziennych spotkań i rozmów. Po-

zwólmy dzieciom i młodzieży na zabawę w architektów tego miejsca, niech staną się jej współtwórcami i współgospodarzami, którzy będą dbać o jej wizerunek i porządek.

Stąd choćby **pomysł czytelników na nazwanie jednej z sal archiwum Biblioteki Szkolnej Zespołu Szkół w Wicku „Narnią”**, a także na powołanie bibliotecznej instytucji ratowniczej zwanej **Pogotowiem Książkowym**. Uczniowie sami zaproponowali, że będą samodzielnie naprawiać stare i zniszczone, lecz wartościowe literacko, egzemplarze. **Prestiż Pogotowia Książkowego Biblioteki Szkolnej Zespołu Szkół w Wicku** został podkreślony zaprojektowaniem przez uczniów specjalnej pieczętki, którą w chwili naprawienia danego egzemplarza uczniowie mogą przystawić, jako dowód swojej pracy nad jej reperacją.

Równie istotne dla budowania prestiżu biblioteki szkolnej jest organizowanie imprez nie tylko czytelniczych, ale wszelkich pozostałych związanych ze szkołą (również w formie gościny dla innych organizatorów). Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć zaplanowanych, ale i tych „nieplanowanych”, wynikających z doraźnych zastępstw, zajęć bibliotecznych z edukacji czytelniczej i medialnej. Choć nie zawsze jest to możliwe lub jest utrudnione, choćby z powodu braku udogodnień technicznych czy zdarzeń losowych – starajmy się, aby wszystkie lekcje biblioteczne odbywały się w naszej przestrzeni. Dotyczy to – w miarę skromnych zazwyczaj możliwości – także spotkań autorskich, wykładów i warsztatów z naszymi uczniami.

Przykładem takich multimedialnych zajęć z zakresu edukacji medialnej mogą być cykliczne zajęcia filmoznawcze dla starszych klas Gimnazjum w Wicku, które organizuję we współpracy z Polskim Instytutem Sztuki Filmowej w Warszawie i Filmoteką Szkolną. Do zorganizowania takich lekcji wykorzystuję przede wszystkim materiały dostępne na stronie FS (<http://www.filmotekaszkolna.pl/edukacja-filmowa-szczegoly,2193>) oraz te, które PISF wcześniej podarował naszej bibliotece w postaci boxu filmowego DVD. Bazę merytoryczną dla zajęć stanowią zazwyczaj moje autorskie scenariusze lekcji, wyróżnione wcześniej w ogólnopolskim konkursie PISF dla nauczycieli.

W marcu i na początku kwietnia 2017 motywem przewodnim cyklu filmoznawczego był temat: *Obcy, Inni, nie-Nasi w kinie polskim na przykładzie filmów: „89 mm od Europy” Marcela Łozińskiego, „Duże zwierzę” Jerzego Stuhra oraz „Drżące trąby” Natalii Brożyńskiej i „Obcy VI” Borysa Lankosza.*

Kolejną inicjatywą – promującą czytelnictwo wśród najmłodszych – były warsztaty plastyczne w bibliotece szkolnej i związany z nimi Błyskawiczny Konkurs Bi-

blioteczny. Efektem tego działania była wystawa, poświęcona promocji czytelnictwa w szkole w Wicku.

Do poszerzenia przestrzeni ekspozycyjnej dla planowanych wystaw służy korytarz prowadzący do biblioteki szkolnej.

Dzięki nawiązaniu współpracy z Muzeum Dobranocek Polskich ze zbiorów Wojciecha Jamy w Rzeszowie udało się przygotować cykl zajęć z okazji 50-lecia dobranocki o Reksiu, a także wystawę i konkurs dla uczniów kl. I-III Szkoły Podstawowej w Wicku pod patronatem tego niezwykle rzeszowskiego muzeum. Materiały przesłane nam przez MDP w Rzeszowie stanowiły obudowę merytoryczną zajęć o Reksiu i dawnych dobranockach, a także główną podstawę ekspozycji bibliotecznej – wraz z materiałami promocyjnymi Firmy TISSOTOYS oraz znaczkami okolicznościowymi Poczty Polskiej.

Pomocy w inspiracji dla ciekawych zajęć bibliotecznych trzeba szukać wszędzie – przede wszystkim w drugim człowieku, w przyjaznych instytucjach kultury, a także w firmach, które choć pozornie nie są związane z kulturą – chętnie wspierają takie działania wśród dzieci i młodzieży.

Mimo prozaicznych przeszkód finansowych, często udaje się zorganizować intrygujące i pobudzające do rozwoju czytelniczego dzieci działania edukacyjne, właśnie dzięki wspólnemu zaangażowaniu kilku – na pierwszy rzut oka – niezwiązanych ze sobą tematycznie instytucji, takich jak np. Muzeum Dobranocek Polskich, Wydawnictwo Publicat, Poczta Polska i firma TISSOTOYS – głównych fundatorów naszej wystawy o dawnych polskich dobranockach oraz Reksiewego konkursu.

Inspiracją dla naszych działań i dla codziennej pracy bibliotekarzy niech będą słowa „Dezyderaty” Maxa Ehrmanna**, podkreślające wartości wyjątkowość również i naszej profesji: *Niech twoje osiągnięcia, zarówno jak plany będą dla Ciebie źródłem radości.*

Wykonuj swą pracę z sercem – jakakolwiek byłaby skromna, ją jedynie posiadasz w zmiennych kolejach losu.

dr Magdalena Kubiak
nauczyciel-bibliotekarz
w Zespole Szkół w Wicku

PRZYPISY:

*Wszystkie cytaty użyte w artykule – prócz „Dezyderaty” Maxa Ehrmanna - pochodzą z książki: *O książkach, czytaniu i bibliotekach. Wybór cytatów i aforyzmów*, zebrała i oprac. A. Pacyniak, Wyd. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie, Jaworzno 2016.

**Cytat z *Dezyderaty* Maxa Ehrmanna pochodzi ze strony: <http://www.fuw.edu.pl/~jziel/dezyderata.html> [data dostępu 28.04.2017].

Czytelnictwo wśród wychowanków Miejskiego Ośrodka Wychowawczego w Debrznie

Przeciętny wychowanek Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego to uczeń z dwu, trzyletnim opóźnieniem szkolnym, spowodowanym brakiem systematycznej realizacji obowiązku szkolnego. Przyczyny takiego stanu rzeczy są różne. Problemy z nauką wynikają również z deficytów rozwojowych, które zaniedbane we wczesnej karierze szkolnej, nawarstwiają się i potęgują problemy z przyswajaniem wiedzy na bieżąco.

Wielu uczniów nie potrafi czytać, wielu czyta z błędami, bez zrozumienia tekstu. Jak zachęcić ich zatem do czytania książek? Był to duży problem, który wymagał współpracy całego zespołu nauczycieli i wychowawców. Podczas zajęć bibliotecznych i odrabiania zadań domowych, zaczęliśmy czytać głośno lektury, bajki, baśnie i książki. Lekcje biblioteczne były okazją do zapoznania wychowanków z katalogiem książek stojących na półkach, rodzajami słowników, encyklopedii i środków audiowizualnych.

Z czasem uczniowie sami wyszukiwali informacje niezbędne do przygotowania akademii, apeli okolicznościowych i wieczornic z okazji Wielkanocy, Bożego Narodzenia, Pierwszego Dnia Wiosny, świąt państwowych. Obecnie organizujemy konkursy ortograficzne, czytelnicze, sprawdzające znajomość treści czytanych książek. Nasi podopieczni biorą udział w ogólnopolskim konkursie „Z ortografią na co dzień”. W ubiegłym roku jeden z nich doszedł do finału konkursu, a w tym roku dwóch uczniów dotrwało do półfinału. Kulturowym obchodem Międzynarodowego Dnia Pisarzy i Pisarek, Międzynarodowego Dnia Książki, Narodowego Czytania Pana Tadeusza, z inscenizacją włącznie, Międzynarodowego Dnia Czytania Tolkiena. Zapraszamy ciekawych ludzi z naszego środowiska, którzy mają doświadczenie w pisaniu książek lub proponują książki, które sami z pasją czytają. Prezentujemy książki współczesnych gwiazd i celebrytów, m.in. bajki Agnieszki Chylińskiej i Marcina Prokopa. Z dużym powodzeniem zachęcamy uczniów do własnej twórczości poprzez konkurs „Długopisem pisane”.

Wizytujemy wspólnie z naszymi wychowankami Bibliotekę Miejską w związku z licznymi wystawami malarstwa i rękodzieła lokalnych twórców oraz zajęciami

tematycznymi. Ponadto, organizujemy wieczory poetyckie, połączone z muzyką poważną oraz wieczory poezji śpiewanej. W miejscowej, nastrojowej Baszcie Młyńskiej czytamy legendy polskie i legendy pisane przez rówieśników z sąsiedniej szkoły oraz urządzamy seanse filmowe. W Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Debrznie i Lipce Krajeńskiej oglądamy spektakle teatralne, przygotowane przez profesjonalnych aktorów. Sami również występujemy na forum placówki i w środowisku lokalnym. W tym roku szkolnym mieliśmy okazję uczestniczyć w warsztatach teatralnych, prowadzonych przez pana Mirosława Glinieckiego, dyrektora i aktora teatru STOP z Koszalina.

Kilka razy w roku odwiedzamy Przedszkole im. Jana Brzechwy w Debrznie. Czytamy maluchom bajki i wierszyki oraz przygotowujemy barwne inscenizacje. W gablocie bibliotecznej zamieszczamy propozycje książko-

we na dany tydzień oraz spis ważnych wydarzeń, rocznic pisarskich i czytelniczych na bieżący miesiąc.

Jednak z naszych obserwacji wynika, że największy wzrost czytelnictwa wśród młodzieży MOW nastąpił w momencie zakupu nowości książkowych. Zanim jednak zrobiliśmy zakupy, przeprowadziliśmy roze-

znanie wśród uczniów, jaka tematyka lub które konkretne tytuły byłyby ich zdaniem potrzebne w naszej bibliotece. Te pachnące, kolorowe i tematycznie dopasowane powieści, książki przygodowe, kryminały i komiksy, zrobiły furorę. Promocja nowości była tylko proformą. Obecnie, średnia przeczytanych publikacji, przypadająca na jednego ucznia to 2,5 książki przeczytane od października do końca marca.

Czekamy z niecierpliwością na zakończenie roku szkolnego i średnią, która dobieje do trzech książek na jednego ucznia. Mamy nadzieję, że wynik utrzyma się w roku przyszłym lub będzie jeszcze lepszy, a my nie ustaniemy w staraniach o jeszcze bardziej atrakcyjne zajęcia, promujące czytanie.

Beata Ochocińska

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
w Debrznie

Spotkanie z Henrykiem Sienkiewiczem

SCENARIUSZ LEKCJI

Powszechnie wiadomo, że im więcej się czyta, tym więcej można się dowiedzieć. Lektura stanowi obszerne źródło wiedzy i już od najmłodszych poszerza nasze słownictwo dużo bardziej niż oglądanie telewizji czy konwersacje z nawet z doskonale wykształconymi rozmówcami. Naukowcy dowiedli, że obszerniejszy słownik pozwala z kolei lepiej wypadać nie tylko w czasie testu na czytanie ze zrozumieniem, ale także w teście na inteligencję, a częsta lektura wpływa nie tylko na poziom wiedzy, ale także na efektywność pracy mózgu.

Zalety, wynikające z czytania, można by mnożyć bez końca, ważniejsze jednak od ich wyliczania jest konkretne działanie, które pomoże w upowszechnieniu czytania wśród tych, którzy jeszcze nie poznali jego uroków oraz rozwijaniu zainteresowań czytelniczych tych młodych ludzi, którzy na co dzień żyją z książką za pan brat.

Poniżej prezentuję scenariusz zajęć, które zostały przygotowane dla słuchaczy Wojewódzkiego Zespołu Szkół Policealnych nr 2 w Gdańsku i zachęcają do poznania twórczości Henryka Sienkiewicza.

Temat:

Przygotowanie „spotkania” z Henrykiem Sienkiewiczem w WZSP nr 2 w Gdańsku.

Adresat zajęć:

- słuchacze Wojewódzkiego Zespołu Szkół Policealnych Nr 2 w Gdańsku.

Cele ogólne:

- zachęcanie do powtórnego odkrywania twórczości Henryka Sienkiewicza,
- poznawanie zasad doboru tekstu do prezentacji w określonych ramach czasowych,
- kształcenie umiejętności słuchania czytanych tekstów,
- wdrażanie do twórczego myślenia podczas dyskusji na temat prezentowanego tekstu,
- kształtowanie poczucia dumy z polskiego noblisty.

Cele operacyjne – po lekcji uczeń będzie umiał:

- skorzystać z zasobów bibliotecznych,
- dokonać właściwych wyborów,
- dostrzec i zrozumieć potrzebę poznania nie odkrytych wcześniej bajek H. Sienkiewicza,
- przytoczyć podstawowe informacje i ciekawostki na temat życia i twórczości H. Sienkiewicza,
- zdać sobie sprawę z faktu, iż zawsze można pogłębiać i poszerzać zdobytą wcześniej wiedzę.

Czas realizacji zajęć: 1,5 h

Metody i techniki i pracy:

- pogadanka, dyskusja dydaktyczna, burza mózgów.

Formy pracy:

- praca zbiorowa (chętni z wszystkich wydziałów),
- praca indywidualna,

- praca zespołowa (w mniejszych grupach).

Pomoce dydaktyczne:

- zgromadzone w zbiorach biblioteki WZSP nr 2 pozycje Henryka Sienkiewicza,
- książki przyniesione przez słuchaczy,
- komputer z rzutnikiem multimedialnym i dostępem do internetu,
- mikrofon, głośniki.

Przebieg zajęć

I Wprowadzenie (10 min):

- powitanie słuchaczy, krótki wykład na temat twórczości H. Sienkiewicza,
- przybliżenie uczestnikom spotkania zgromadzonych materiałów.

II Część właściwa lekcji (70 min)

Ćwiczenie 1 – Gromadzenie materiałów do gazetki

Słuchacze dokonują wyboru materiałów do prezentacji w formie gazetki/plakatu, przybliżającego postać i twórczość Henryka Sienkiewicza.

Ćwiczenie 2 – Praca z tekstem

Słuchacze w kiluosobowych zespołach dokonują wyboru tekstów do prezentacji podczas akcji „*Małe czytanie Wielkiego Autora*” na przerwach w WZSP nr 2 w Gdańsku (na przeprowadzonych zajęciach wybór padł na „Baśnie i legendy” Henryka Sienkiewicza).

Ćwiczenie 3 – Wybór materiałów do wystawki

Słuchacze wspólnie dokonują selekcji materiałów zgromadzonych do przygotowania wystawy, przybliżającej postać Henryka Sienkiewicza.

III Podsumowanie (10 min)

Uczestnicy zajęć wraz z nauczycielem dokonują podsumowania lekcji, krótko prezentują zdobyte informacje.

Barbara Paszkowska

nauczycielka

w Wojewódzkim Zespole Szkół Policealnych nr 2 w Gdańsku

Bibliografia:

1. H. Sienkiewicz, *Baśnie i legendy*, Warszawa: LSW, 1967
2. H. Sienkiewicz, *Listy z podróży do Ameryki*, Warszawa: PIW, 1950
3. H. Sienkiewicz, *Ogniem i mieczem tom I, II*, Warszawa: PIW, 1984
4. H. Sienkiewicz, *Pan Wołodyjowski*, Warszawa: PIW, 1956
5. H. Sienkiewicz, *Szkice literackie*, Warszawa: PIW, 1951
6. H. Sienkiewicz, *Szkice węglem*, Warszawa: Czytelnik Spółdzielnia Wydawnicza, 1953

Netografia:

1. www.sienkiewicz.ovh.org
2. <http://culture.pl/pl/tworca/henryk-sienkiewicz>
3. <https://www.google.pl/search?q=sienkiewicz&source>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=3nEEzc-Ryco>

„Let's tell a story” – upowszechnianie czytania w języku angielskim

„If you want your children to be intelligent, read them fairy tales.

If you want to be more intelligent, read them more fairy tales”.

Albert Einstein

Dzieci w każdym wieku lubią czytać opowiadania i historie. Zapewniają im one możliwość komunikacji w języku ojczystym, a także w języku obcym. Dzięki nim dzieci powtarzają, odnawiają, wzmacniają struktury języka. Powtarzające się w opowiadaniach frazy są zazwyczaj pierwszym językiem opowieści i komunikacji. Ilustracje w książkach wzmacniają znaczenie tekstu. Dzieci nie muszą znać znaczenia każdego wyrazu, ważne jest zrozumienie sensu opowiadania i radość z czytania.

Celem upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci w roku szkolnym 2016/2017 i w związku z realizowanym przez szkołę projektem *Słupsk w Europie, Europa w Słupsku – mobilność kadry pedagogicznej SP 5 w Słupsku kluczem do wszechstronnego rozwoju szkoły i promowania Europy na forum miasta* (w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – PO WER, który jest finansowany ze środków europejskich w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz realizacji w klasie 2 b innowacji *Stories as a springboard into English* (Opowiadania jako trampolina do nauki języka angielskiego) stworzono projekt *Let's tell a story*. Nauczyciele szkoły postanowili zaktywizować uczniów do samodzielnych poszukiwań czytelniczych w zakresie języka angielskiego.

Zaprojektowano działania i zadania do realizacji. Celem głównym było rozbudzenie zainteresowania językiem angielskim poprzez czytelnictwo, jak również rozwijanie sprawności rozumienia i mówienia w tym języku, wzbogacanie słownictwa uczniów oraz struktur językowych dzięki czytaniu prostych historyjek, a w efekcie – rozbudzenie zainteresowania literaturą obcojęzyczną.

W trakcie realizowanego projektu okazało się, że zaplanowane działania budzą u uczniów pozytywny stosunek do języka obcego, poprawiają wymowę, poszerzają zakres słownictwa. Wzbogacają wiedzę uczniów o krajach anglojęzycznych, rozwijają wyobraźnię i samodzielność językową, przygotowują do użycia poznanego słownictwa w realnych sytuacjach, a także, i to najważniejsze, podnoszą motywację do nauki języka angielskiego.

Pierwszym działaniem projektu było urządzenie w bibliotece szkolnej kącika czytelniczego: *Let's tell a story* – z wyeksponowaną literaturą anglojęzyczną. W stworzonej przestrzeni pojawiły się kolorowe poduszki, na których każdy może przysiąść, gdy zaciekawi go czytana historia.

Należało jednak poszerzyć anglojęzyczne zbiory biblioteki o dodatkowe pozycje. I tu pomocni okazali się rodzice uczniów. W odpowiedzi na ogłoszenie: *Be cool – buy English books for our school* pojawiły się w biblio-

tece nowe, ciekawe książki anglojęzyczne. Ponadto, nauczyciele – uczestnicy akcji mobilnościowych, realizowanych w ramach PO WER, wzbogacili zasoby naszej biblioteki o publikacje przydatne w nauczaniu języków obcych i wzbogacające wiedzę na temat kultury i obyczajowości krajów Unii Europejskiej.

Kolejnym etapem projektu było zachęcenie uczniów i nauczycieli do organizowania w bibliotece lekcji języka angielskiego z wykorzystaniem zebranej literatury. Ciekawą formą okazało się czytanie w języku angielskim dzieciom młodszym przez starsze. Uczniowie klas 4-6 mogli zaprezentować swoje umiejętności językowe.

W naturalny sposób pojawiła się też konieczność połączenia literatury z teatrem. Historia o Nessie (Richard Brassey: *Nessie the Loch Ness Monster*), czytana przez uczennicę ze starszej klasy, uczniom z klas młodszych zainspirowała dzieci z klasy 2 b do stworzenia etiudy teatralnej pt. *Nessie the Loch Ness Monster*, w której pojawiły się teksty i piosenki w języku angielskim. Drugoklasiści przygotowali także teatralną adaptację baśni *Snow White and the Seven Dwarfs* („Królewna Śnieżka i siedmiu krasnoludków”). Spektakl zaprezentowano podczas szkolnych akcji na rzecz WOŚP.

Narodził się też pomysł stworzenia kalendarza imprez czytelniczych, powiązanego ze świętami krajów anglojęzycznych: *Festivals and special days by season*, którego celem stało się zapoznanie członków społeczności szkolnej z kulturą i obyczajowością krajów anglojęzycznych.

A potem już wszystko potoczyło się zgodnie z planem. Czytaliśmy historie o losach bohaterów: Jack-o'-lantern i St. Patrick i bawiliśmy się na imprezach Pumpkin's Day (Dzień Dyni) i St. Patrick's Day (Dzień Świętego Patryka), angażujących społeczność szkolną (zdjęcia i opisy na stronie internetowej szkoły).

W miarę realizacji projektu pojawiają się nowe pomysły wykorzystania książki anglojęzycznej do pracy nad udoskonalaniem wymowy w języku angielskim i poszerzaniem słownictwa.

Najważniejsze jest jednak podniesienie motywacji dzieci do nauki języka angielskiego poprzez kontakt z literaturą. Nauczyciel w oparciu o nią może tworzyć sytuacje konieczne do komunikowania się w języku obcym, tak aby proces nauki przebiegał naturalnie.

**Renata Rzepecka, Katarzyna Kokos,
Małgorzata Nastalska**
nauczycielki w Szkole Podstawowej
z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Gryfitów
w Słupsku

nowym miejscem. Wszystko jest po coś. I wszystko ma sens. Trzeba go tylko znaleźć.

Wolontariat ogólnopolski często przenika się z tym lokalnym. Wystarczy wspomnieć o takich wielkich tytułach jak „Szlachetna paczka”, czy (ponadnarodowa) Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. W tych działaniach, nagłaśnianych przez media z całej Polski, biorą udział niemal wszystkie gminy w Polsce. Wolontariusze z małych miejscowości i dużych miast angażują się we wspomniane akcje lokalnie, a efekt jest ogólnopolski. Dzięki temu nie tylko pomagają innym, powodują poprawę losu wielu osób dotkniętych chorobą, ubóstwem, nieszczęściem, ale i promują wolontariat, jako piękną ideę pomocy drugiemu człowiekowi, jednoczącą niezależnie od wieku, płci, wykształcenia, miejsca zamieszkania, statusu społecznego czy wyznawanych wartości, wiary, prezentowanych poglądów. Cel jest jeden – pomoc potrzebującym.

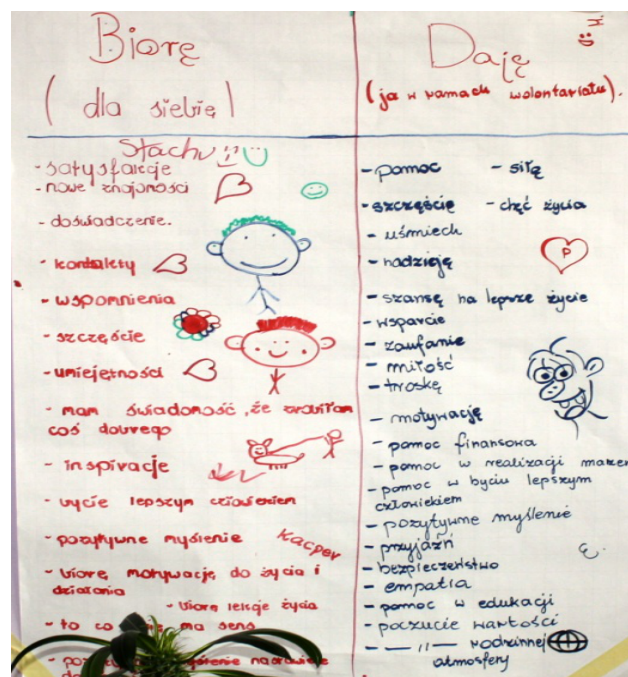
Warto zatrzymać się przy wymiarze lokalnym wolontariatu. Te dziesiątki, setki, tysiące miejsc w Polsce, gdzie ludzie dobrej woli, w poczuciu odpowiedzialności i troski o innych, zmieniają rzeczywistość poprzez działania ochotnicze.

Nie inaczej jest w naszym regionie, w Słupsku i powiecie słupskim. Działalność wolontarystyczna nie jest obca lokalnej społeczności, szczególnie młodzieży, choć nie tylko. Najbardziej rozpowszechniony u nas jest wolontariat szkolny. Należy tu pamiętać, iż jest to swego rodzaju skrót myślowy. Mówiąc szkolny, nie chcemy powiedzieć iż ochotnicy działają tylko na rzecz swoich szkół, ale to szkoły są miejscem, gdzie tworzą się często kluby wolontariusza, których członkowie podejmują szereg aktywności na rzecz słupskich (i nie tylko) organizacji pozarządowych czy instytucji.

Wolontariusze uczestniczą w zbiórkach żywności, zabawek czy pieniędzy, a następnie przekazują zebrane dary potrzebującym. Znane powszechnie są również akcje zbiórki nakrętek plastikowych czy karmy dla zwierząt. Oprócz tego wolontariusze sami inicjują działania ochotnicze, stają się kreatorami rzeczywistości i realizują własne inicjatywy. Dobrym przykładem świetnie działającego Szkolnego Klubu Wolontariusza, który prowadzi rozmaite akcje i cykliczne działania jest Klub przy Zespole Szkół Samorządowych w Syczewicach. Wolontariusze współpracują ze schroniskiem dla zwierząt, prowadzą akcje edukacyjne nt. zdrowego żywienia czy promują krwiodawstwo, jak również udzielają korepetycji czy angażują się w pomoc przy organizacji i przeprowadzeniu lokalnych festynów.

Innym przykładem może być Szkolny Klub Wolontariusza przy Zespole Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku, gdzie ochotnicy prowadzą zbiórki książeczek dla dzieci, znajdujących się w placówkach

socjalizacyjnych, współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, pracując na rzecz podopiecznych z rodzin zastępczych, którym pomagają w nauce, organizują wolny czas, wspierają dzieci i młodzież w trudnych sytuacjach.

Warto wspomnieć również o Stowarzyszeniu na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Wiatraczek”. Młodzież z wielu słupskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych współpracuje z tą organizacją. Ochotnicy organizują przedstawienia, czytają dzieciom bajki, pomagają w przygotowaniu i przebiegu okolicznościowych świąt itp. To wiele znaczy zarówno dla podopiecznych Stowarzyszenia, ich rodzin, ale i samych wolontariuszy. Czują się bardzo ważni, widzą efekty swojej pracy, a zwykłe słowo „Dziękuję” i uśmiech drugiej osoby jest dla nich największą nagrodą.

Takich miejsc, jak te wymienione powyżej, znajdziemy więcej. Wolontariusze na co dzień pracują i pomagają często też w ciszy, nie oczekują poklasku, ani wielkich słów. Znajdziecie ich w ośrodkach pomocy społecznej, bibliotekach, muzeach, urzędach, ośrodkach kultury. I w Słupsku i w całym powiecie słupskim. Warto jednak o nich mówić, bo nigdy dość słów o dobrych uczynkach w świecie zdominowanym przez niechęć, brak tolerancji, nastawienie na zysk. Pomagajmy, uczmy się żyć z innymi i cieszyć się z tego, że jesteśmy razem.

Monika Rapacewicz

Regionalne Centrum Wolontariatu
w Słupsku

WOLONTARIAT – GLOBALNA DOBROCZYNNOŚĆ

Stephanie Rogerson prowadziła morski program badawczy w RPA, Wayne Bond uczył małych Nepalczyków języka angielskiego, Piotr Marszałek badał ekosystem lasów mglistych w Ekwadorze, a Agnieszka pracowała fizycznie w parkach narodowych Islandii¹. Co łączy te osoby i setki tysięcy im podobnych z całego świata? Wolontariat.

Wolontariat jest bardzo szerokim oraz różnie definiowanym pojęciem. Na potrzeby niniejszego artykułu przyjmę nomenklaturę Ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu. Według niej, za wolontariat uznajemy: „świadomą, dobrowolną działalność podejmowaną na rzecz innych, wykraczającą poza więzi rodzinno-przyjacielsko-koleżeńskie”, natomiast wolontariusz to „każda osoba fizyczna, która dobrowolnie, ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz organizacji, instytucji lub osób indywidualnych wykraczając poza więzi koleżeńsko-rodzinne”². Prawne aspekty wolontariatu reguluje ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873).

Ta dobrowolna, nieodpłatna praca zdaje się wymykać wszelkim ograniczeniom: geograficznym (obejmując swoim zasięgiem wszystkie kontynenty), wiekowym (np. szpital pediatryczny w Pittsburgu – Children’s Hospital of Pittsburgh – organizuje programy dla nastolatków, a pisarka Laura Grace Weldon na swoim blogu podaje aż 40 genialnych przykładów wolontariatu dla dzieci³, organizacja Go Overseas oferuje pracę również dla seniorów) czy nawet kulturowym. Wolontariat obejmuje również wszelkie dziedziny życia.

Podobnie, jak ciężko jest zdefiniować samo pojęcie wolontariatu, kategoryzacja tegoż zjawiska również nastrocza pewnych problemów. Seweryn Leszczyński w swojej pracy „Wolontariat – definicja, typy, readaptacja społeczna” podaje następujące kategorie: indywidualne lub grupowe (odnoszące się do liczebności); lokalne, krajowe lub zagraniczne (związane z miejscem wykonywania danej działalności); krótkoterminowe (nazywane również „akcyjnymi”) lub długoterminowe; bezpośrednie lub pośrednie (ciekawą realizacją działalności pośredniej jest tzw. e-wolontariat⁴) itp. (131-138). Natomiast ze względu na obszar działalności, którym zajmuje się wolontariat, możemy wyróżnić między innymi: wolontariat socjalny, sportowy, hospicyjny, szkolny oraz misje humanitarne⁵. Podmiotem działań wolontariuszy mogą być ludzie (włączając w to prawa człowieka), a także kultura w bardzo szerokim ujęciu z uwzględnieniem religii (np. pomoc przy budowie miejsc sakralnych czy buddyjskich ośrodków medytacyjnych), środowisko naturalne, projekty naukowe i badawcze, stowarzyszenia, organizacje.

Polskie organizacje, opierające się na wolontariacie, takie jak: Polski Czerwony Krzyż, Caritas Polska, Polska Akcja Humanitarna, czy zgłoszona ostatnio do Pokojowej Nagrody Nobla – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, są doskonale znane. Przyjrzyjmy się zatem największym międzynarodowym instytucjom tego typu.

Jednym z flagowym programów ONZ jest United Nations Development Programme, który działa w 166 krajach. Jego celem jest pomoc humanitarna, kontrola przestrzegania praw człowieka, wspieranie inicjatyw lokalnych i pokojowych. Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie prowadzi obecnie nabór na około roczny Program Wolontariuszy Narodów Zjednoczonych. Innym przykładem jest stworzona w 2006 r. platforma Volunteer World, zrzeszająca ponad 1300 międzynarodowych organizacji pozarządowych. Posiada ona ponad 7800 zarejestrowanych wolontariuszy (dane od 2015 r.), pracujących nad projektami społecznymi w 70 krajach na 6 kontynentach. Oferuje wolontariat w każdym obszarze, związany między innymi z prawami człowieka oraz prawami kobiet, ochroną środowiska naturalnego, opieką medyczną, rolnictwem, kulturą i sztuką, rozwojem społecznym, edukacją etc. Portal internetowy Volunteer Forever podaje 23 najlepsze międzynarodowe programy związane z wolontariatem. Są to między innymi: Global Vision International (co ciekawe, ta amerykańska organizacja oferuje wyjazdy również dla osób niepełnoletnich do takich krajów, jak: Kostaryka, Grecja, Indie, Nepal, Tajlandia itp.), International Volunteer Headquarters – organizacja założona w 2007 r., z którą współpracowało 63000 wolontariuszy, Volunteering Solutions, oferujący również wolontariat pracowniczy, Love Volunteers działający w 34 krajach, Plan My Gap Year (nawiązujący do niezwykle popularnego w krajach anglojęzycznych zwyczaju studentów wyjeżdżających na okres roku po ukończeniu studiów, a przed rozpoczęciem kariery zawodowej), Global Leadership Adventures, brytyjska organizacja działająca w Afryce – Agape Volunteers, IDEX oferujący pracę w Indiach, Wietnamie, Tajlandii, Sri Lance i Nepalu. Obok tak egzotycznych, wspomnianych powyżej lokalizacji, można znaleźć oferty wolontariatu międzynarodowego w zdecydowanie bliższych nam miejscach. Np. Global Volunteers proponuje wakacyjną pracę w Polsce, w charakterze nauczyciela języka angielskiego, tzw. native speakera, na obozie w Zakopanem lub Siedlcach, od 1 do 3 tygodni, a organizacja Fronteering – 24-tygodniowy wolontariat w górach Szkocji.

Niezwykle trafnie różnorodność działalności dobroczynnej podsumowała we wstępie do audycji „Świat według Blondynki” wyemitowanej 10 stycznia 2016 r.

Beata Pawlikowska⁶: „Najbardziej niesamowite jest chyba to, że można dostać pracę jako *artysta* na Antarktydzie. To wprawdzie będzie praca w ramach wolontariatu, ale jednak! (...) Albo zostać latarnikiem na jednej z wysp na Wielkich Jeziorach w USA. Albo uprawiać ekologiczne ananasy na Hawajach. Albo sadzić kwiaty w parku narodowym w Chile. Albo zamieszkać w małym drewnianym domu na skraju dziewiczego lasu na Alasce i pełnić tam rolę strażnika. Podglądać ptaki na Nowej Zelandii. Uczyc jazdy na desce dzieci w Afganistanie”. Podróżniczka podkreśliła zarazem wyjątkowo szerokie spectrum możliwości działania w ramach wolontariatu, jak i brak ograniczeń geograficznych w jego wykonywaniu.

Ciekawe dane na temat wolontariatu – w szerokim ujęciu – przedstawia World Giving Index⁷ (roboczo tłumaczony jako: Światowy Indeks Szczodrości). Badania przeprowadzone w 2016 r. oraz opublikowane w listopadzie tego samego roku wskazują Myanmar (dawniej: Birma) jako państwo najbardziej zaangażowane w wolontariat i pracę w organizacjach dobroczynnych (tuż przed Nową Zelandią, Stanami Zjednoczonymi, Australią oraz najbardziej szczodrym państwem w Europie – Wielką Brytanią). Prawdopodobną przyczyną takiego wysokiego wyniku Myanmaru, podaną przez autorów studium, jest religijność jego mieszkańców, w głównej mierze buddystów w tradycji Therawada⁸. Wspomniany raport został opracowany na podstawie danych zebranych przez Instytut Gallupa. Instytut przeprowadził ankietę na reprezentatywnej próbie 1000 respondentów w 140 krajach na temat działań związanych z szeroko rozumianą dobroczynnością. Ankietowani odpowiadali na trzy pytania odnoszące się do ostatnich miesięcy:

- Czy udzielili pomocy nieznanemu osobie, która tego potrzebowała?
- Czy wpłacili pieniądze na organizację charytatywną?
- Czy poświęcili swój czas na wolontariat?

Warto wspomnieć, że Polska niestety nie została szczegółowo opisana w raporcie World Giving Index, jest jedynie umieszczona na 109 miejscu w zbiorczym rankingu⁹, nieznacznie „wyprzedzając” takie kraje, jak Mołdawię (110 miejsce), Czad (111), Egipt (112), (113), Łotwę czy Japonię (114).

Na koniec niniejszego artykułu proponuję garść ciekawostek na temat tej dobrowolnej i nieodpłatnej działalności.

Wolontariat to ogromny, światowy biznes, generujący przychody rzędu 200 milionów dolarów (tylko w Australii). W globalnym ujęciu kontynentem najczęściej wybieranym przez wolontariuszy jest Afryka, a najbardziej popularnym obszarem działalności dobroczynnej jest edukacja. Szacuje się, że w 2012 r. w Stanach Zjednoczonych więcej niż 25% obywateli (64,5 miliona Amerykanów) wykonywało pracę dobroczynną.

Badania dowodzą, że osoby, które zajmowały się wolontariatem w młodości, dwa razy częściej kontynuują działalność dobroczynną w dorosłym życiu. Wolontariusze mają zdecydowanie większą szansę na znalezienie pracy niż ci, którzy nigdy się wolontariatem nie zajmowali.

Główną motywacją do podejmowania nieodpłatnej działalności są względy moralne, polityczne i religijne, altruizm, poczucie zadowolenia, chęć nawiązania kontaktów społecznych, poszerzenia doświadczenia zawodowego¹⁰.

Wolontariat znacząco poprawia umiejętności społeczne, dostarcza cennego doświadczenia zawodowego i powiększa sieć znajomości, a nawet w pozytywny sposób wpływa na poczucie zdrowia oraz szczęścia.

Katarzyna Kanclerz
Gimnazjum nr 4
w Słupsku

PRZYPISY:

¹ Przykłady zaczerpnięte z: <http://www.workingabroad.com/volunteering-abroad/volunteer-stories> oraz bloga: <http://lifein20kg.com/jak-zmienic-zycie-i-podrozowac/>

² <http://wolontariat.org.pl/wolontariusze/kim-jest-wolontariusz/>

³ <https://lauragraceweldon.com/2013/06/27/40-ways-kids-can-volunteer-toddler-to-teen/>

⁴ Obszerne studium e-wolontariatu: Patrycja Rokicka „Wolontariat i e-wolontariat jako narzędzia budowania dobra wspólnego”.

⁵ Klasyfikacja zaczerpnięta z projektu Improve: <http://www.improve.org.pl/>

⁶ <http://archiwum.radiozet.pl/Radio/Programy/Swiatwedlug-Blondynki/Beata-Pawlikowska-o-pracy-na-ochotnika-na-swiecie-00016998>

⁷ CAF World Giving Index 2016. The world's leading study of generosity.

⁸ Tamże: str. 5, 10.

⁹ Tamże: str. 34-8.

¹⁰ Anita Basińska, Marek Nowak „Motywowanie i motywacja do pracy wolontariuszy”. Poznań: 2010.

Jak dobrze, że są tacy WSPANIALI

Historia Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych” rozpoczęła się na warszawskim Żoliborzu w 1993 r. Dla pomysłodawczyni konkursu, **Joanny Fabisiak**, inspiracją stał się znany western „Siedmiu wspaniałych”. Pełne optymizmu przesłanie, iż wystarczy niewiele, by zmienić

wiele, doskonale wpisywało się w misję i założenia planowanego konkursu. Miał on podejmować działania wychowawcze poprzez kreowanie pozytywnych i atrakcyjnych dla młodzieży wzorów zachowań, postaw i działań.

Tak właśnie się dzieje. Konkurs „Ośmiu Wspaniałych” promuje młodych ludzi, wrażliwych na potrzeby człowieka słabego, który niejednokrotnie szuka pomocy i wsparcia. Mówi także o pozytywnych, prospołecznych postawach i działaniach młodych ludzi na rzecz najbliższego otoczenia: rówieśników, sąsiadów, osiedla, szkoły. Wpływa na upowszechnianie *życzliwości na co dzień jako antidotum na agresję i brutalizację życia.*

Zgodnie z koncepcją konkursu, w miejscowościach, które do niego przystąpiły, dokonuje się wyboru, a następnie przedstawia całej Polsce wspaniałą młodzież. Obecnie konkurs organizowany jest w 85 miastach naszego kraju. W 2002 r. po raz pierwszy reprezentacja „Wspaniałych” powiększyła się o przedstawicieli szkół podstawowych. „Ósemeczki” także mogą się pochwalić ważnymi dokonaniem i wrażliwością serca.

Słupsk po raz pierwszy wziął udział w Ogólnopolskim Samorządowym Konkursie Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych” w 1996 r. – jako pierwszy na Pomorzu. W kolejnych latach wyłoniono laureatów etapu wojewódzkiego, później grodzkiego, którzy reprezentowali nasze miasto podczas kolejnych imprez finałowych, organizowanych w różnych miejscach Polski. Od 1999 r. wybierani są laureaci etapu ogólnopolskiego. W tym roku Słupsk miał swoją laureatkę. Została nią **Ewa Michalek**. Największe uznanie jury konkursu Ewa zyskała za swoją pracę społeczną w słupskim hospicjum. Ewa powiedziała: *Hospicjum jest dla mnie niemal drugim domem, w którym ma się prawa, ale przede wszystkim obowiązki wobec chorych ludzi. Każdemu należy się uśmiech czy miłe słowo. Dzięki pracy w hospicjum nauczyłam się nie przenosić tam swoich zmartwień czy niepowodzeń. Jednak przede wszystkim nauczyłam się cenić życie ze wszystkim, co ono ze sobą niesie. Nauczyłam się pokory wobec losu.*

Kolejną słupską laureatką etapu ogólnopolskiego została w 2001 r. **Agnieszka Wątor**. Jury doceniło jej pracę w Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, w Centrum Wolontariatu oraz prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie w Klubie Pływackim „Delfin”. *Moi podopieczni wnoszą w mój świat światło, to oni stanowią mój cel w życiu, to dla ich zdrowia, uśmiechu zrobię wszystko. Praca z dziećmi i chorymi jest moim ukojeniem w życiu, jedyną cichą odskocznią od pośpiechu, złych myśli i zmęczenia.*

W 2005 r. ogólnopolską laureatką została **Dagmara Krysiak** – uczennica Gimnazjum nr 2 w Słupsku, w 2009 roku **Wojciech Giejbo** z V Liceum Ogólnokształcącego otrzymał specjalne wyróżnienie.

W zeszłym roku (2016) laureatem ogólnopolskim Konkursu „Ośmiu Wspaniałych” został przedstawiciel powiatu słupskiego **Paweł Szejder** z Zespołu Szkół

Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku, który na co dzień współpracuje z Progresją, Caritas, WOŚP. Działalność wolontariacką rozpoczął od zbiórek żywności. Jest honorowym krwiodawcą. Pomaga osobom niedołączonym, organizuje wigilie oraz wielkanocne śniadania dla najuboższych. Jest ratownikiem na basenie. Odwiedza podopiecznych słupskiego hospicjum. Angażuje się w życie lokalnego Kościoła – pomagał w organizacji Marszu dla Jezusa i Orszaku Trzech Króli. Ma na swoim koncie udział w 2 filmach oraz teledysku nagranych dla TVN.

W tegorocznej edycji powiat słupski na etapie ogólnopolskim w Warszawie w XXIII Finałe Konkursu reprezentował **Bartosz Kowalczyk** z V Liceum Ogólnokształcącego, którego do konkursu zgłosił Komendant Hufca ZHP ze Słupska.

Jako młody człowiek staram się ciągle rozwijać. Uczę się programować roboty, realizuję program „Zdolni z Pomorza” z fizyki, działam w samorządzie

szkolnym jako zastępca przewodniczącego. Ponadto działałam w Związku Harcerstwa Polskiego, od niedawna prowadząc drużynę starszoharcerską. Wielką wagę przykładam do takich wartości, jak: ojczyzna i patriotyzm.(...) Interesuję się pierwszą pomocą, rozwijając moje umiejętności na kursach, a także z grupą Joannici Dzieło Pomocy. Jestem głęboko wierzącym katolikiem, służę przy ołtarzu jako ministrant – powiedział Bartek.

Ogólnopolski Konkurs „8 Wspaniałych” cieszy się niezmiennie dużym zainteresowaniem młodzieży, a także ich wychowawców. Na adres Komitetu Organizacyjnego rokrocznie przysyłane są dziesiątki zgłoszeń kandydatur młodych, wspaniałych i pełnych entuzjazmu wolontariuszy ze szkół, instytucji, organizacji społecznych, hospicjum, WOPR czy ZHP. Ich otwarcie na drugiego człowieka, bezinteresowna pomoc, wrażliwość, wsparcie pozwalają wierzyć, że można na kogoś liczyć, że współczesna młodzież, wbrew obiegowym poglądom, jest naprawdę Wspaniała.

W roku 2017 Wspaniałymi w powiecie słupskim zostali wybrani:

- **Bartosz Kowalczyk** z *V LO w Słupsku*,
- **Katarzyna Piotrowska** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Kobylnicy*,
- **Matylda Wiśniewska** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Sycewicach*,
- **Kacper Firkowski** z *Zespołu Szkół Agrotechnicznych w Słupsku*
- **Kamil Platek** z *Zespołu Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku*,
- **Nikola Latała** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Sycewicach*,
- **Paulina Haręża** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Kobylnicy*,
- **Karolina Tusińska** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Kobylnicy*.

To oni będą uczestniczyć w Gali wieńczącej tę edycję konkursu, która w tym roku odbędzie się w Gdańsku.

Wyróżnienia otrzymali:

- **Dominika Bieńczyk** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Sycewicach*,
- **Joanna Katafiasz** z *IV Liceum Ogólnokształcącego w Słupsku*.

Wyróżnienia w kategorii „Ósemeczka”:

- **Nikola Gdowska** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Kobylnicy*,
- **Oliwia Lewińska** z *Zespołu Szkół Samorządowych w Kobylnicy*.

Nagrodzonym i wyróżnionym gratulujemy i życzymy powodzenia i sukcesów – nie tylko tych związanych z wolontariatem. Bądźcie WSPANIALI, promujcie swoim przykładem pozytywne, prospołeczne postawy i działania młodzieży na rzecz najbliższego otoczenia: grupy rówieśniczej, sąsiadów, osiedla, szkoły, klasy oraz upowszechniajcie życzliwość na co dzień.

Bożena Konarowska

instruktor

w Dziale Organizacji Imprez MCK

Chwila

słońce chyli się ku zachodowi
 purpurą zaściela horyzont
 powoli składa strudzoną głowę
 na postaniu z chmur
 łąki toną w gasnącej czerwieni
 milkną skłócone wróble
 oddając światu kojącą ciszę
 wtedy
 szczęście się do mnie uśmiecha
 figlarnie mruga z kącika
 beztroska radość
 budzą się nieśpiesznie
 ukryte w kieszeniach marzenia
 nim rozpułną się w zachłannej nocy
 zbieram je cierpliwie
 jedno po drugim
 tulę w ramionach
 jak najdroższy skarbu
 i zatracam się
 w tym wyjątkowym momencie
 doskonałej
 harmonii

Aurelia Chelmiczka

*Szkoła Podstawowa nr 11
w Zielonej Górze, klasa IV*

Z tomu
 „Do świata dziecka
 wchodzi się bosy”,
 Słupsk 2017

13 € może znaczyć życie!

W Gimnazjum nr 1 w Tczewie aktywnie działa wolontariat akcyjny, pod opieką s. Doroty Cichon oraz wolontariat hospicyjny, radiowy i dla osób bezdomnych, a także prężnie rozwija się współpraca nawiązana z Rwandą, którą koordynuje Teresa Abram-Kwaśny. Do wolontariatu należą uczniowie klas I-III oraz absolwenci.

Wolontariat hospicyjny jest bardziej wymagający, ponieważ wolontariusze są w bezpośrednim kontakcie z osobami chorymi. Przede wszystkim trzymają za rękę, karmią lub służą po prostu rozmową, czy organizują zajęcia „artystyczne”, np. różne montaż słowno-muzyczne, występy, czy wykonują okolicznościowe śliczne kolorowanki, wspierają cierpiących modlitwą, śpiewami, zajmują się przeprowadzaniem wywiadów dla Radia Głos z niektórymi podopiecznymi. W tym miejscu liczy się przede wszystkim prawdziwa, serdeczna, pomocna dłoń, czyli ludzka dobroć gimnazjalistów, ważniejsza niż pieniądze, bądź inne dobra materialne.

Patrząc z perspektywy naszej charytatywnej działalności, możemy mieć pewność, że wolontariat to najlepsze „pożywienie” dla serca i dobrego samopoczucia. W życiu okazuje się niezwykle ważne, by być człowiekiem w pełnym tego słowa znaczeniu, a spoglądając każdego dnia w lustro, być dumnym z siebie i swoich czynów. Zrozumieliśmy, iż istotą posługi w hospicjum staje się nasza gotowość do uczynienia z siebie daru dla innej osoby. Ważne staje się współuczestniczenie w przeżyciach osoby chorej i jej wysłuchanie. Warto dodać, iż przychodzimy z posługą w każdym tygodniu, by trwać przy chorych oraz ich kochać i dawać im siebie, gdyż poprzez taką działalność, kształtujemy naszą osobowość i charakter.

Z Radiem Głos współpracujemy już bardzo długo, a zawdzięczamy to Teresie Abram-Kwaśny. Młodzi

dziennikarze pod opieką pani Teresy od 1999 roku emitują na żywo audycję pn. „Gadu, gadu...”. Bardzo chętnie redagują różnorodne audycje i stawiają sobie za cel przede wszystkim zaspokojenie słuchaczy i to na najwyższym poziomie medialnym. Nieustannie zmierzają też do indywidualnego, twórczego rozwoju. Samorealizacja, zaangażowanie oraz wiara w sukces, decydują o jakości emitowanych prezentacji. Zaspokajanie potrzeb środowiska lokalnego jest elementem integrującym społeczność dziennikarską ze słuchaczami. Jakość audycji stanowi wykładnik wzajemnych relacji i satysfakcji ze współpracy radiowej. Jeśli więc chcemy być lepsi, musimy pomagać innym być lepszymi. Jest to rodzaj wzajemnego oddania się ludziom, ponieważ nie unikamy trudnych tematów.

Projekt gimnazjalny „Studium dziennikarskie i komunikacji społecznej, czyli cykliczne redagowanie audycji w Radiu Głos pt. „Zostań Aniołem – Bezdomni w moim mieście” zrealizowali: Natalia Szczepańska, Jan Skerka, Aleksandra Kamińska, Klaudia Solecka i Sara Kruza. Zgłębili najpierw projekt teoretycznie, a potem praktycznie, rozważając dokładnie konsekwencje dyskryminacji i wykluczenia społecznego. Formą realizacji tego działania były zapisy rozmów ze służbami pomocy społecznej, organizacji pozarządowych (wywiady), zdjęcia, badania socjologiczne, audycje w Radiu Głos, stworzenie mapy, gdzie przebywają bezdomni w Tczewie. Uczestnicy projektu dokonali analizy (w tym psychologicznej) obrazu osoby bezdomnej, rozważyli konsekwencje wykluczenia i dyskryminacji bezdomnych, ale też drogę do bezdomności, dokonali analizy potencjału psychologicznego (poznawczego, emocjonalnego i motywacyjnego) osoby bezdomnej, w aspekcie możliwości jej wyjścia z tego stanu, opisali programy pomocy bezdomnym, wychodząc z założenia, że jako „Anioły”, dysponują wszystkim (ale realistycznym), badali przyczyny bezdomności, włączyli się do prac na terenie powstającej noclegowni.

Bezdomność nie jest zdarzeniem, ale długim procesem, na który składa się wiele czynników. Społeczeństwo okrutnie postrzega osoby bezdomne, ponieważ istnieje stereotyp gorszej jednostki. Jednak wśród bezdomnych istnieją ludzie, którzy mają serce ze złota. Pomimo iż wszystko stracili – są odbiciem serdeczności. Każdego dnia po cichu mówią: „Człowieku, ja Ciebie lubię”!

Pomyśl, co możesz zrobić dla takich osób? Możesz przyjąć z termosem gorącej herbaty i kanapką, może z ciepłym kocem lub kurtką, której nie potrzebujesz, może twoi znajomi zechcą też coś przekazać bezdomnym. Poza tym, to zadanie techniczne, dziennikarskie,

które z czasem stało się poznawcze oraz społeczne. Systematycznie wolontariusze emitowali ciekawe audycje w Radiu Głos o problemie ludzi bezdomnych. W dodatku zaangażowali się emocjonalnie w projekt i rozpoczęli uświadamiać swoim rówieśnikom i dorosłym istotę bezdomności. Znaleźli też wielką motywację, by pomagać biednym. Wspaniale działają w powstającej noclegowni.

Nasi Wolontariusze, pod opieką Teresy Abram-Kwaśny oraz Samorząd Uczniowski, kierowany przez Hanę Kwaśniak i Krzysztofa Pieleckiego, zebrali pieniądze dla kolegów rwandyjskich. Zakupiono za nie artykuły szkolne (m.in. zeszyty, pisaki, farby), gry edukacyjne, ciekawe książeczki, maskotki, ubrania, żywność. Wcześniej ogłoszono też zbiórkę takich artykułów na terenie szkoły. Akcja ta spotkała się z żywym odzewem. Na koniec została wysłana paczka, która ważyła aż 20 kilogramów. Dodajmy, że tę paczkę odebrała w Rwandzie nasza zaprzyjaźniona siostra Litawa i zawartość przekazała naszym podopiecznym.

Program *Adopcji serca* – niezwykle dzieło pomocy sierotom ze skrajnie ubogich rodzin – jest prowadzone przez STOWARZYSZENIE SOLIDARNOŚCI Z UBOGIMI TRZECIEGO ŚWIATA MAITRI w Gdańsku (nawiązaliśmy współpracę z prezesem – Tadeuszem Makulskim, przypomnijmy był on naszym gościem au-

dycji w Radiu Głos z s. Martą z Rwandy). Udział w programie oznacza moralne zobowiązanie gimnazjalistów do niesienia pomocy konkretnemu – znanemu z nazwiska i imienia młodszemu koledze z Afryki. Celem *Adopcji serca* jest uchronienie najbiedniejszych od śmierci głodowej i chorób oraz zapewnienie środków na naukę i przygotowanie do samodzielnego życia. Absolwenci klasy III gimnazjum z panią Teresą Abram-Kwaśny objęli opieką dziecko, na które miesięczna składka to równowartość trzynastu euro. Jest ona przeznaczona na dożywianie, utrzymanie i opłaty szkolne wybranego Rwandyjczyka. Pomocy udziela się do czasu ukończenia szkoły podstawowej, dlatego program potrwa około

sześciu lat. O tym, jak ważna jest to pomoc, świadczą statystyki: pamiętać należy, że w Afryce co 10 sekund umiera z głodu jedno dziecko. 1/8 dzieci w Afryce subsaharyjskiej nie dożyje 5 roku życia (worldhunger.org).

„Caritas” – znaczy miłość i tę miłość chcemy ofiarować wszystkim, którzy są w potrzebie. Razem pragniemy zrobić coś dla Boga i bliźniego. Celem koła Caritas jest angażowanie dzieci i młodzieży w niesienie pomocy potrzebującym najpierw na terenie szkoły, a następnie w środowisku lokalnym.

W minionym roku, w listopadzie, zorganizowaliśmy spotkania szkoleniowo-warsztatowe dla wolontariuszy, którzy chcą nieść pomoc chorym w hospicjum pod hasłem „Pamiętaj o chorych”.

Zwieńczeniem tych spotkań stała się Gala Wolontariatu, zorganizowana w naszym Gimnazjum 5 grudnia 2016 r. Wzięli w niej udział przedstawiciele Miasta i Powiatu Tczewskiego, Pracownicy Caritas Diecezji Pelplińskiej oraz licznie zaproszeni Goście i Wolontariusze. Projekt został dofinansowany przez Caritas Diecezji Pelplińskiej.

W Gimnazjum nr 1 w Tczewie organizowane są również zbiórki żywności dla osób biednych. Kilka dni przed świętami wolontariusze wydawali żywność najbardziej potrzebującym mieszkańcom naszej parafii. Pomoc była możliwa dzięki życzliwości wielu ludzi, którzy w ramach akcji „Tak – Pomagam” wrzucali produkty do koszyków, jak również przynosili do kościoła.

A na zakończenie krótka refleksja: *dawno temu był był pewien Anioł, który postanowił zajrzeć na Ziemię. I tak, przypatrywał się pewnemu wolontariuszowi. Gdy podszedł bliżej, zobaczył w jego oczach mnóstwo ludzi, którym pomógł. Ten widok był tak piękny, bo Anioł zrozumiał sens pracy tego wolontariusza. Przytulił go mocno do siebie i powiedział: Wciąż i jeszcze istnieją Anioły, wprawdzie nie mają skrzydeł, ale ich serca są ze złota.*

Natalia Szczepańska
wolontariuszka – absolwentka
siostra **Dorota Cichon**
Gimnazjum nr 1 w Tczewie

WOLONTARIAT w Bursie dla Młodzieży Szkolnej w Chojnicach

Powiatowa Bursa dla Młodzieży Szkolnej w Chojnicach jest jednostką oświatową, zapewniającą opiekę i wychowanie osobom uczącym się poza miejscem stałego zamieszkania. Jako placówka opiekuńczo-wychowawcza, podejmuje liczne działania, w tym także te, które są ukierunkowane na rozwój wrażliwości i empatii oraz dostrzegania potrzeb i trudnej sytuacji osób żyjących obok nas.

Pojęcie wolontariatu nie jest obce żadnemu z wychowanków czy pracowników bursy. Od lat wolontariat traktowany jest priorytetowo w pracy wychowawczej placówki. Wszyscy członkowie grona pedagogicznego wraz z pozostałymi pracownikami oraz aktywnym i zaangażowanym udziałem młodzieży, inicjują, organizują i realizują liczne akcje i przedsięwzięcia o charakterze wolontaryjnym.

Mając na uwadze kwestię jak najlepszego przygotowania młodzieży do dorosłego życia, pedagodzy chojnickiej bursy podejmują działania o charakterze wychowawczym, które przekładają się na działalność praktyczną, związaną z wolontariatem. Zachęcają wychowanków do zauważania innych osób, ich potrzeb i często bardzo złożonych sytuacji życiowych.

Jakże często słyszymy o tak zwanej znieczulicy społecznej. Padają komentarze i wypowiedzi typu: *to jego problem, co mnie to obchodzi, jego sprawa, niech sobie radzi sam...* Jednak – jak często pokazuje życie – nie każdy radzi sobie sam. Dlatego, poczynając od zachęcania młodzieży do zauważania drobnych potrzeb swych rówieśników, zapraszamy ich do odważnego wkroczenia w świat wolontariatu. Uczymy nie tylko dostrzegania problemów innych, ale także rozumienia ich oraz udzielenia odpowiedniej formy pomocy. Będąc świadomi, wrażliwość naszych podopiecznych, uważnie wsłuchujemy się w ich wypowiedzi i kierowane do nas sygnały. Zdarza się, że padają słowa pełne niepokoju i z troską. W nich uwidacznia się obraz pewnego problemu bądź trudnej sytuacji. Takie zachowanie wychowanka dla nauczyciela wychowawcy staje się okolicznością, w której może udzielić nie tylko wsparcia i pomocy. Może potraktować wypowiedź młodego człowieka jak fundament do budowania i rozwijania postaw wolontaryjnych.

Wolontariat często kojarzy się z wielkimi akcjami o zasięgu regionalnym czy ogólnokrajowym, nagłaśnianymi medialnie z udziałem ogromnej liczby wolontariuszy. W chojnickiej bursie działania wolontariuszy rzadko przyjmują tak spektakularny charakter. Młodzież wprowadzana jest w świat wolontariatu małymi kroka-

mi. Wolontariat nie jest traktowany jako działanie akcyjne, lecz jako niezwykle ważny element procesu wychowawczego, wpływający na kształtowanie postaw i zachowań młodych ludzi. To systematyczna i konsekwentna praca wychowawcza, skierowana na rozwijanie postaw i zachowań prospołecznych.

Edukacja na poziomie ponadgimnazjalnym to szczególnie cenny czas w życiu każdego młodego człowieka. To okres dorastania i dojrzewania, któremu towarzyszą liczne rozterki, dylematy, zmiany nastrojów oraz często bardzo emocjonalne doświadczenia i przeżycia. Wychowankowie uwrażliwiani są na to, by reagować na różne nastroje i zachowania koleżanek i kolegów. Dostrzegać nietypowe zachowania, szukać ich przyczyn i źródeł takiej sytuacji. Uczą się rozpoznawać chwile bądź sytuacje, w których mogą pomóc. Z głębokim przekonaniem mogą stwierdzić, że nie pozostają obojętni.

Mottem chojnickiej bursy są słowa Horacego „*Sapere Aude*” (Miej odwagę się być mądrym). Mają one swe odzwierciedlenia w motywowaniu podopiecznych do wzajemnego udzielania pomocy, szczególnie w chwilach trudnych. Systematyczne i konsekwentne działania zaowocowały coraz liczniejszymi sytuacjami koleżeńskiego wspierania się i udzielania pomocy w życiu codziennym. Wpłynęło to na harmonijne funkcjonowanie młodzieżowej społeczności bursy oraz pozwoliło na stworzenie pozytywnego klimatu dla edukacji i rozwoju jej mieszkańców.

Młodzi ludzie na swej drodze ku dorosłości spotykają różne sytuacje. Poczynając od tych, związanych z trudnościami w nauce, poprzez trudną sytuację rodzinną i materialną, aż do niezwykle złożonych i skomplikowanych rówieśniczych relacji interpersonalnych. Wychowankowie chojnickiej bursy są świadomi, że czasami wystarczy bardzo niewiele, chociażby zwykła rozmowa, a czasami drobna sugestia, wskazująca kierunek poszukiwania rozwiązania określonej sprawy. Wiedzą, że trzeba poświęcić wiele czasu i serca, by pomóc.

Na początek wychowankowie motywowani są do włączania się w przedsięwzięcie opatrzone hasłem „*Podaj rękę*”. Bo przecież czasami trzeba tak niewiele, a potrzebujący pomocy jest tak blisko, dosłownie tuż obok. W każdej szkole, klasie spotykamy uczniów wyjątkowo zdolnych, ambitnych osiągających znakomite wyniki. Zdarzają się jednak i tacy, którzy mają trudności dydaktyczne. Brak zrozumienia pewnych treści programowych skutkuje kolejnymi niepowodzeniami. A jednak każdy z nich, i ten zdolny, i ten, który sobie nie radzi, ma swe plany życiowe i marzenia. Chce ku nim podążać

i osiągać założone cele życiowe. Tylko, o ile dla pierwszego z nich jest to wręcz proste i łatwe, to dla drugiego oznacza to drogę krętą i wyboistą. Nią właśnie podążając, taka osoba będzie potrzebowała wsparcia i pomocy. Działaniem odpowiadającym tej potrzebie jest organizowanie pomocy koleżeńskiej. W bursie powoływane są zespoły przedmiotowe. Na spotkania z nimi zapraszane są osoby, mające problemy w danej dziedzinie wiedzy. Uczniowie wyjaśniają te partie materiału, które są niezrozumiałe, bądź sprawiają trudności. Wspólnie rozwiązując zadania, opracowując zlecone przez nauczycieli zakresy materiału oraz wielokrotnie ćwicząc określone działania, przygotowują się do kolejnych zajęć szkolnych. Wychowankowie zdolni chętnie wspierają koleżanki i kolegów, mających problemy w nauce. Dzięki serdecznej i życzliwej pomocy większość uczniów, korzystających z takiego wsparcia, pokonała trudności i osiąga pozytywne wyniki w nauce oraz promocję do kolejnej klasy. Ten naukowy wolontariat ułatwia uczniom mającym trudności dydaktyczne podążanie za swymi planami i marzeniami życiowymi.

Trudności dydaktyczne koleżanek i kolegów to nie jedyny obszar dostrzegany przez wychowanków, w którym mogą podjąć aktywność wolontaryjną. Są takie osoby wśród nich, które mają trudną sytuację materialną. Niekiedy nawet skrajnie trudną. Dla nikogo z tych osób nie jest to powód do chluby. Bieda i ubóstwo są bardzo kępujące, żenujące i wstydlive. Z tych przyczyn, udzielanie pomocy materialnej jest nacechowane szczególną empatią i dyskrecją. Wychowankowie z właściwą dla takich sytuacji delikatnością, wspierają koleżankę czy kolegę poprzez przekazania środków higieny osobistej, odzieży czy przyborów szkolnych.

Wychowankowie włączając się w akcje i przedsięwzięcia związane z wolontariatem, wychodzą poza mury placówki. Swą aktywność i zaangażowanie kierują nie tylko na współlokatorów czy członków społeczności młodzieżowej bursy, lecz także na instytucje i osoby funkcjonujące w środowisku lokalnym. Dotyczą one zdrowia, potrzeb najmłodszych, osób starszych i samotnych, a także bezdomnych zwierząt.

Jak pięknie być młodym i zdrowym! Niestety nie każdemu jest to dane. Każdy z nas niezależnie od wieku, w swoich osobistych doświadczeniach miał okazję spotkać się z mniej lub bardziej poważnymi problemami związanymi ze zdrowiem. Często są one skutkiem przewlekłej i poważnej choroby. Bywa, że to efekt odniesionych urazów. Są i takie momenty, kiedy pojawia się nie tylko zagrożenie dla zdrowia, lecz także i dla życia. Szczególnie w tej drugiej sytuacji często potrzebna jest krew. Tego świadomi są wychowankowie chojnickiej bursy. Chętnie uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez nauczycieli wychowawców, często z udziałem przedstawicieli służby zdrowia, poświęconych krwio-

dawstwu. Z każdym kolejnym rokiem szkolnym w bursie rośnie liczba honorowych krwiodawców. Z pewnością pomogli oni tym chorym, którzy musieli przejść trudne operacje, a być może swym bezcennym darem uratowali komuś życie.

Dar krwi to dar bezcenny, to dar życia. Równie wartościowy jest dar serca, którym z pewnością jest przekazywany uśmiech i radość. Mają one znaczenie szczególnie dla osób bardzo chorych i przeżywających swe ostatnie chwile życia. Ze szczególną wrażliwością wychowankowie chojnickiej bursy przystąpili do akcji „Wylosuj Anioła”. Ich wysokie zaangażowanie miało wyjątkowe podstawy. Tym razem ich pomoc była adresowana do dzieci przebywających na oddziałach onkologicznych. Polegała na wykonaniu kartek, których motywem przewodnim jest wizerunek anioła oraz wpisaniu słów, które mają przywracać nadzieję, radość i poczucie bezpieczeństwa. Wychowankowie własnoręcznie wykonywali kartki i przy wsparciu nauczycieli wychowawców redagowali odpowiednie teksty. Dar serca dotarł do dzieci w lubelskim szpitalu.

Grupa wychowanków od lat z dużym zaangażowaniem włącza się w funkcjonowanie chojnickiego hospicjum. Tam spotykają pacjentów, którym jak sami twierdzą, niewiele mogą pomóc w senesie medycznym. Po wielokroć dostrzegają jednak, jak ważna dla osób chorych jest sama ich obecność, rozmowa i poświęcony czas. Ten rodzaj wolontariatu młodzież uważa za wyjątkowo trudny. Wspólnie spędzany czas, długie rozmowy, czy poświęcony czas sprawiają, że bardzo często przywiązują się do pacjentów i niełatwe są ostateczne rozstania. Najtrudniejszą chwilą jest ta, kiedy po raz kolejny udając się do hospicjum, zastają puste łóżko. Jednak mimo to czerpią dużo satysfakcji i spełnienia z tych właśnie spotkań. Czują, że są potrzebni. Nie zamierzają rezygnować. Zachęcają innych.

Nieco inny, lecz w pewnym sensie zbliżony charakter, ma wolontariat realizowany przez wychowanków w Domu Dziennego Pobytu. Tam spotykają się osoby starsze, samotne i często bardzo schorowane. Cieszy ich to, że mają możliwość wspólnego spędzania czasu z młodzieżą. Jak sami wskazują, nie są dla nich największym ciężarem takie, czy inne kłopoty ze zdrowiem. Najbardziej dokuczają im samotność. Poczucie, że zostali zostawieni i są niepotrzebni. Podjęta współpraca zaowocowała obecnością wolontariuszy z bursy wśród nich. Młodzież została przyjęta z wielką radością. Czas wspólnie spędzany na licznych rozmowach, zabawach i grach świetlicowych, zbudował trwałe więzi. Spowodował, że wśród podopiecznych pojawiło się tęskne oczekiwanie kolejnych spotkań. Wolontariusze poczuli się potrzebni, a każda wspólna chwila, spędzona w DDP w Chojnicach była radosnym przeżyciem.

Bardzo liczna grupa młodzieży z bursy angażuje się w pracę z najmłodszymi. Jak twierdzą, uśmiech dziecka, jego radość, to najpiękniejsza forma podziękowania, jaką mogą otrzymać za poniesiony trud i wysiłek.

Bursa ściśle współpracuje z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Chojnicach. Młodzież postanowiła przekazać radosny uśmiech uczniom Szkoły Specjalnej w Chojnicach w miesiącu grudniu – na Mikołaja. W pierwszym roku była to akcja „czekolada”. Wspólnymi siłami udało się zebrać ponad 100 czekolad. Otrzymali je wszyscy uczniowie szkoły. W kolejnych latach akcja została zmodyfikowana – czekolada została zastąpiona pomarańczą.

Inną formą współpracy z TPD jest działanie powiązane z ekologią. Od lat wychowankowie segregują odpady. Między innymi oddzielnie gromadzone są plastikowe butelki po napojach. W ciągu kilku lat zebrano w ten sposób przeszło pół tony opakowań. Są one przekazywane do firmy recyklingowej. Uzyskane z tego tytułu środki, zasilają konto TPD, które przeznacza je na realizację potrzeb dzieci, będących pod opieką tej fundacji.

Działalnością, związaną z ekologią, jest popularna zbiórka nakrętek. Przez ostatnie lata kilkadziesiąt sporych rozmiarów worków nakrętek przekazanych zostało dzieciom, które zbierały środki na leczenie, rehabilitację czy sprzęt. W tym zakresie aktywność wychowanków bardzo się rozwinęła. Zdecydowanie wykroczyła poza mury placówki. Wychowankowie zbierają nakrętki w bursie, ale często też przywożą je z domu, bo i tam udało im się zachęcić bliskich do zbierania ich. Wiedzą, że ta mała rzecz może bardzo pomóc choremu dziecku. W bursie odbyły się zbiórki między innymi dla Dominika, Jeremiasza i Natalii.

W listopadzie obchodzony jest Dzień Pluszowego Misia. Od kilku lat w chojnickiej bursie organizowana jest akcja zbiórki pluszaków. Jak dobrze jest mieć swojego misia! Do niego się przytulić, poopowiadać mu coś do ucha, powierzyć sekrety i tajemnice. Wielu z nas to zna, ale czy wszyscy? Dla pewnej grupy dzieci największym marzeniem jest, aby mieć swojego misia. Zachęcamy wychowanków do spełnienia tego marzenia i skorzystania z okazji dawania radości i szczęścia innemu dziecku. Zapraszamy też poprzez media lokalne mieszkańców bliższego i dalszego środowiska do wzięcia udziału w tej akcji. Udaje się zgromadzić naprawdę imponujące ilości pluszaków – często zupełnie nowych. Misie trafiają do TPD, a stamtąd do wielu dzieci – także tych z domów dziecka.

Nie każdemu dziecku pisane jest szczęśliwe dzieciństwo. Zdarza się, że bywa ona szare, ponure, czasami brutalne. Potrzeby tej grupy dzieci zauważają wolontariusze z chojnickiej bursy. Z dużą aktywnością włączają się w funkcjonowanie Świetlicy Socjoterapeu-

tycznej im. św. Franciszka, która obejmuje opieką dzieci chojnickich szkół podstawowych. Pomaga dzieciom mającym trudności w nauce i zachowaniu, z zaburzonym poczuciem bezpieczeństwa, zaniedbanych wychowawczo i emocjonalnie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym i uzależnieniami, wychowującym się w rodzinach z zaburzoną strukturą, dysfunkcyjnych, ubogich materialnie, dotkniętych bezrobociem, problemami alkoholowymi i przemocą. Wolontariusze wspierają dzieci, nad którymi opiekę sprawuje świetlica. Pomagają im odrabiać zadania domowe, utrwalić wiadomości, a poprzez wspólne zabawy, radośnie spędzać czas wolny. Przed świętami Bożego Narodzenia młodzież realizuje akcję „Słodka paczka dla malucha”. Chociaż nazwa wskazuje, iż paczka zawiera słodczyce, to obdarowane dzieci znajdują w niej także kolorowanki, kredki, pisaki i małe zabawki.

Działania o zbliżonym charakterze wychowankowie bursy podejmują wobec dzieci, nad którymi czuwa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcie to udzielane jest na terenie bursy, do której dzieci docierają wraz ze swymi opiekunami. Głównie jest to pomoc skierowana na pokonywanie trudności dydaktycznych.

W licznych działaniach realizowanych w ramach wolontariatu, wychowankowie swe zaangażowanie skierowali także wobec bezdomnych zwierząt. W tym celu podjęta została współpraca ze schroniskiem „Przytulisko” w Chojnicach. Grupa młodzieży, która darzy szczególną sympatią zwierzęta, postanowiła wesprzeć działanie tego wyjątkowego „hotelu”. Dwa razy w tygodniu udawali się do schroniska, by tam pracować. Sprzątali kojce, przygotowywali karmę oraz wychodzili z pieskami na spacer. Ponadto kilkakrotnie zainicjowali akcję zbiórki środków, które zostały przeznaczone na zakup karmy i misek dla psów. W ciągu ostatnich kilku lat, dwukrotnie w ciągu roku szkolnego, organizowali zbiórki karmy oraz starych koców. Te działania znacząco wsparły funkcjonowanie schroniska.

Społeczność bursy aktywnie wspiera także akcje ogólnopolskie. W roku 2012 brała udział w akcji „Góra Grosza”. Od roku szkolnego 2013/2014, systematycznie wychowankowie biorą udział w akcji „Grosz do Grosza”, realizowanych przez Fundację, Być Bardziej, która przeprowadziła swoje działania pod hasłami „Nakarm Głodnego” i „Dzwonek na obiad”. Zgromadzone środki, wraz z odpowiednimi dokumentami, przekazywano Fundacji. Mimo że społeczność bursy liczy 120 osób, każdorazowo w wyniku zbiórek, prowadzonych przez kilka miesięcy, na każdą z akcji zostało przekazanych średnio ponad 200 złotych.

W roku szkolnym 2014/2015, Polska Akcja Humanitarna zaprosiła szkoły i placówki oświatowe do wzięcia udziału w akcjach: „Akcja edukacja”, „Niosę pomoc”,

„Studnia dla południa” i „Świat bez głodu”. W każdej z nich wychowankowie chojnickiej bursy wzięli udział. Poznali, jak wygląda szkolna codzienność ich rówieśników w krajach globalnego Południa oraz jak ogromne znaczenie ma edukacja w życiu każdego człowieka i w rozwoju całych społeczeństw. Dowiedzieli się, że nie należy być obojętnym wobec cierpienia ofiar konfliktów zbrojnych i katastrof. Są świadomi, że ludzkie nieszczęście powinno zawsze spotkać się z odpowiedzią osób, które mogą udzielić pomocy, a skuteczne pomaganie wymaga wiedzy. Zrozumieli, jak mądrze pomagać, kiedy i przez kogo i na jakich zasadach udzielana jest pomoc humanitarna. Znają potrzebę zwrócenia uwagi na problem dostępu do wody w krajach, w których PAH prowadzi projekty wodne: Somalii, Sudanie Południowym i Syrii, a także na globalny system produkcji, do którego wykorzystywane są zasoby wodne. Ponadto, posiadają wiedzę o przyczynach głodu na świecie i możliwych rozwiązaniach tego problemu. Wiedzą, że konieczna jest nie tylko natychmiastowa pomoc osobom głodującym, ale też zrozumienie istoty problemu głodu i odpowiednie zmiany w światowym systemie żywnościowym. Rok 2015 okazał się szczególnie trudny dla ludności Nepalu. W wyniku trzęsienia ziemi, wiele osób zginęło i zostało rannych. Wielu zostało pozbawionych dachu nad głową. Ta sytuacja nie została potraktowana obojętnie przez wychowanków bursy. Z uwagą zapoznali się ze skutkami wywołanymi trzęsieniem ziemi. Dostrzegając skalę potrzeb, aktywnie włączyli się w akcję „Pomoc dla Nepalu”. Zorganizowano zbiórkę pieniędzy. Zebrana kwota przekazano organizatorom akcji, która została przeznaczona na zakup wody i środków opatrunkowych.

Szczególnym dniem w życiu chojnickiej bursy jest uroczystość, która na stałe wpisała się w tradycję placówki. Dzień Wolontariusza – bo o nim mowa – obchodzony jest na początku grudnia. Zawsze przed uroczystością odbywa się kampania informacyjna, zapraszająca całą społeczność do wzięcia udziału w tym wydarzeniu.

Wolontariusze osobiście prezentują podejmowaną przez siebie działalność, zachęcając tym samym innych do włączenia się i udziału w wybranej formie wolontariatu. Wychowankom, którzy nie byli wolontariuszami, przedstawiona zostaje prezentacja, pokazująca wszelkie aspekty, związane z pomaganiem innym: poczynając od kwestii prawnych, poprzez różne jego formy, aż do prezentacji efektów pracy młodych wolontariuszy. W trakcie uroczystości wychowankowie dzielą się uwagami i swymi doświadczeniami na temat bycia wolontariuszem. Do pomagania zawsze też udaje się zachęcić innych mieszkańców bursy, którzy dotąd nie byli związani z wolontariatem.

Działania wolontaryjne w chojnickiej bursie to działania, które stanowią wartość wychowawczą. Uczą odpowiedzialności i rozwijają wrażliwość na potrzeby innych. Stwarzają możliwość samorealizacji i spełnienia na drodze dawania siebie drugiemu człowiekowi. W rozmowach z wolontariuszami wyraźnie ujawnia się uzasadnienie ich aktywności. Po wielokroć stwierdzają, że dużo radości i satysfakcji daje im zrobienie czegoś dobrego i pożytecznego. Podkreślają, że wolontariat daje im możliwości rozwijania kontaktów i poznawania nowych osób. Wyjątkowe jest też dla nich uczucie bycia potrzebnym i użytecznym. Dla niektórych wolontariat to forma szczególnego podziękowania za pomoc i wsparcie, jakie kiedyś w życiu otrzymali. Jest też taka grupa wolontariuszy, która swą aktywność na rzecz innych uzasadnia chęcią zdobycia nowych doświadczeń zawodowych i życiowych. To z tym obszarem wiążą swą przyszłość.

Zaangażowanie i pozytywne postawy młodzieży są dla pedagogów chojnickiej bursy potwierdzeniem, że wdrażanie do wolontariatu to ważna misja, którą należy kontynuować i rozwijać.

*Jan Bruski – dyrektor
Powiatowej Bursy dla Młodzieży Szkolnej
w Chojnicach*

Szkolny Klub Wolontariusza w Kamienicy Królewskiej

Szkolny Klub Wolontariusza w Kamienicy Królewskiej powstał w roku szkolnym 2010/2011, a jego inicjatorami byli uczniowie i nauczyciele. Młodzież szkolna, odwiedzając placówki pozaszkolne, zauważyła potrzebę pomocy swoim niepełnosprawnym rówieśnikom. Wówczas podjęliśmy decyzję o powstaniu grupy wolontariuszy, która współpracować będzie z Ośrodkiem Rewalidacyjno-Wychowawczym w Szklanej, prowadzonym przez Fundację Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Uśmiech Dziecka”.

Głównym celem, trwającej od kilku lat współpracy jest pomoc dzieciom niepełnosprawnym. Wolontariusze zaś dzięki tej działalności rozwijają swoją postawę otwartości, życzliwości i bezinteresownej pomocy na rzecz innych. Współpraca dała nowe możliwości obu placówkom. Wolontariusze mają satysfakcję z powodu uśmiechu i radości, którą niosą niepełnosprawnym dzieciom, ucząc się w ten sposób akceptacji oraz wrażliwości.

Kontakt z Ośrodkiem Rewalidacyjno-Wychowawczym w Szklanej umożliwia uczniom poznanie rówieśni-

jąc wyróżnienie pani Minister Edukacji Narodowej – Krysstyny Szumilas.

Uzyskane wyróżnienie zmotywowało młodzież do podjęcia kolejnych działań. Oprócz wolontariatu stalego, prowadzonego w wyżej wymienionej placówce, uczniowie zaangażowali się w realizację nowych wyzwań o charakterze „akcyjnym” i zaczęli aktywnie brać udział w akcjach charytatywnych.

Członkowie Szkolnego Klubu Wolontariusza zainicjowali również zbiórkę nakrętek na terenie szkoły oraz w środowisku lokalnym. Akcja ta trwa już kilka lat, a dzięki niej możliwy jest zakup sprzętu dla osób niepełnosprawnych z Fundacji „Uśmiech Dziecka”.

Od kilku lat w ramach działań Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz akcji „Pola Nadziei” wolontariusze angażują się w zbiórkę pieniędzy na terenie pobliskich miejscowości. W ten sposób pozyskują fundusze dla Kartuskiego Hospicjum Domowego „Caritas”.

Działania SKW w Kamienicy Królewskiej nie ograniczają się jedynie do zbiórki pieniędzy. Wolontariusze postanowili również posadzić cebulki żonkili na terenie szkoły, aby odwdziżyć się darczyńcom kwiatkiem za przekazane środki finansowe. Akcja z roku na rok cieszy się coraz większym powodzeniem, dzięki zaangażowaniu nie tylko młodzieży, ale również osób dorosłych. Dzięki promocji idei wolontariatu i podejmowanym inicjatywom, miejscowa społeczność dostrzega potrzebę pomocy drugiemu człowiekowi.

Zapatrzeni w młodych wolontariuszy z naszej szkoły, nauczyciele oraz lokalni przedsiębiorcy, postanowili włączyć się w akcje wolontariatu.

Wspólnie z uczniami, nauczycielami, przedsiębiorcami, którzy dźwigają na swoich barkach głównie odpowiedzialność finansową, niezbędną w pewnego rodzaju formach pomocy, zorganizowaliśmy szereg akcji w roku szkolnym 2016/2017, mających na celu podniesienie statusu życia najbardziej potrzebujących rodzin z naszej okolicy. Współpraca młodzieży i dorosłych zaowocowała włączeniem się w nasze akcje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z Sierakowic.

Najcenniejszym doświadczeniem przeprowadzonych działań, oprócz radości i wdzięczności osób, które otrzymały pomoc, było bezinteresowne zaangażowanie

ków, którzy borykają się z ogromnymi problemami w życiu codziennym. Wolontariusze z naszej szkoły aktywnie uczestniczą w ważnych wydarzeniach swoich niepełnosprawnych kolegów, zapraszamy również młodzież z Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego do naszej placówki i organizujemy wspólne spotkania oraz warsztaty, które dotyczą bezpieczeństwa, aktywności społecznej. Staramy się również organizować w ciągu roku szkolnego wyjazdy integracyjne.

Działania Szkolnego Klubu Wolontariusza zostały w roku szkolnym 2011/2012 docenione w konkursie Ministra Edukacji Narodowej „Otwarta Szkoła”, uzysku-

się w wolontariat wielu ludzi z lokalnej społeczności. Okazało się, że wszelkie działania naszych wolontariuszy, „podpatrzone” przez dorosłych, doprowadziły do wielkich rzeczy, a przede wszystkim uwrażliwiły mieszkańców Kamienicy Królewskiej na potrzeby drugiego człowieka i to niekoniecznie te materialne.

Oprócz wyżej opisanych działań, w roku szkolnym 2015/2016 wolontariusze podjęli współpracę ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Rozwoju Sołectwa Kamienica Królewska, realizując zadania w ramach projektu: „Zmieniając siebie, zmieniaj rzeczywistość”. Wolontariusze świadczyli swoją pomoc w działaniach świetlicy socjoterapeutycznej oraz współorganizowali konkursy, dotyczące bezpieczeństwa. Ponadto, zaangażowali się w przygotowanie Dnia Dziecka, czyli festynu dla całej społeczności lokalnej. Dzisiaj jest to już to cykliczna im-

preza, organizowana corocznie przy naszej szkole, na którą przychodzą tłumy ludzi chcących wspólnie spędzić czas.

Mimo tego, że corocznie część młodzieży kończy edukację w naszej szkole, przychodzą do nas ich godni następcy, którzy kontynuują i wciąż rozszerzają o nowe działania idee wolontariatu. Poza tym, należy podkreślić, że podjęte działania mają szerszy odzew i akceptację lokalnej społeczności osób dorosłych, która coraz chętniej i liczniej uczestniczy w działaniach inicjowanych przez Szkolny Klub Wolontariusza z Kamienicy Królewskiej.

Pomimo upływu lat młodzież gimnazjalna w ramach wolontariatu kontynuuje podjęte działania. Krzepiące jest to, że część uczniów kończąc edukację w Zespole Szkół w Kamienicy Królewskiej, nie porzuca zajmowania się bezinteresowną pomocą innym i kontynuuje promocję idei wolontariatu w innych klubach.

W podejmowanych działaniach wolontariusze mogą liczyć na wsparcie dyrektora Zespołu Szkół w Kamienicy Królewskiej – Hanny Subkowskiej-Wójcik oraz opiekunów młodzieży: Bartłomieja Leszka i Dominiki Formeli. Wolontariusze korzystają z pomieszczeń oraz sprzętu, należącego do Zespołu Szkół w Kamienicy Królewskiej.

Hanna Subkowska-Wójcik
dyrektor Zespołu Szkół
w Kamienicy Królewskiej

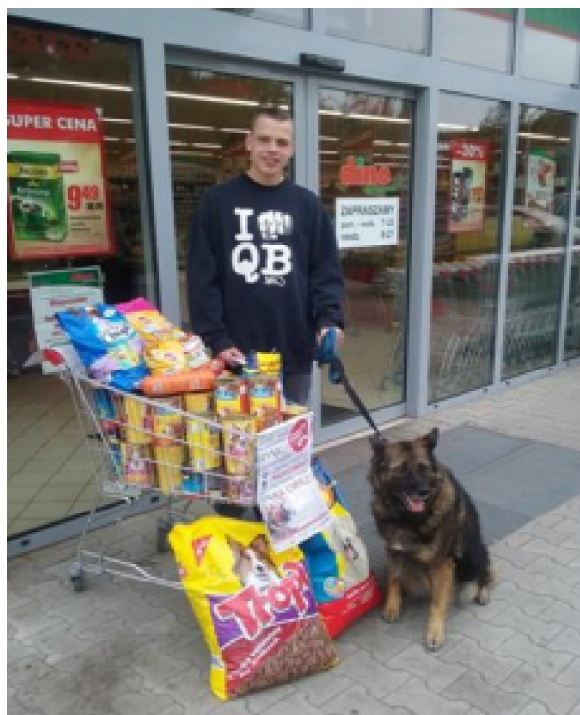
Wolontariat w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Debrznie

W placówce przebywa młodzież, o której mówi się „niedostosowana społecznie”, wymagająca stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji. Jako wychowawcy i nauczyciele, sprawujący pieczę nad tą trudną młodzieżą, kładziemy duży nacisk na rozwijanie świadomości społecznej, wzrost ich wiedzy na temat otaczającego świata i ludzi oraz ustabilizowanie poczucia własnej wartości.

Zakładamy, że wolontariat, jako jedna z form wychowania, odcisnie piętno na wielu płaszczyznach życia naszej młodzieży. Działania w tej dziedzinie wpłyną pozytywnie na rozwój ich osobowości, altruizm, wrażliwość na cudzą krzywdę i troskę o drugiego człowieka. Jest to szczególnie ważne w pracy z młodzieżą, która niechętnie realizuje obowiązek szkolny, dopuszcza się czynów niezgodnych z ogólnie przyjętymi normami społecznymi, bardzo często popada w konflikt z prawem, nie ma pozytywnych zainteresowań. Jako opiekunowie zarazamy podopiecznych swoimi pasjami i zaangażowaniem, pokazujemy, jak można działać z osobistą satysfakcją, jednocześnie niosąc dobro.

Od lat bierzemy udział w akcji pod hasłem „Czyste Debrzno”. Systematycznie porządkujemy tereny wokół małowniczych jezior naszej gminy, ścieżki rowerowe i sąsiadujący z nami park. Monitorujemy i pomagamy likwidować dzikie wysypiska śmieci. Współpracujemy z nadleśnictwem w Lipce Krajeńskiej. Wspólnie z uczniami z ościennych szkół i drużyną strażacką z Lipki bierzemy udział w akcjach sadzenia młodych drzewek w lesie. Przy okazji integrujemy się z młodymi ludźmi z różnych środowisk, poznajemy florę i faunę terenu. Pamiętamy o „zapomnianych”. Od wielu lat opiekujemy się cmentarzem żydowskim, odnalezionym przez nas w chaszczach podczas porządkowania terenu wokół Jeziora Staw Miejski. Daty widniejące na kamiennych tablicach świadczą o czasach sprzed II wojny światowej. Przy okazji poznaliśmy historię Debrzna i jej dawnych mieszkańców. Naszym stałym zadaniem jest również porządkowanie zaniedbanych grobów na Cmentarzu Komunalnym w Debrznie.

Od roku 2009 bierzemy udział w ogólnopolskiej zbiórce żywności. Kilka razy w roku, w marketach Debrzna i Złotowa, prosimy o wsparcie mieszkańców tychże miast o dobrowolne datki w postaci produktów spożywczych dla potrzebujących. Zebraną żywność przekazujemy dla Chojnickiego Banku Żywności i Ośrodka Pomocy Społecznej w Debrznie. Wychowan-

kie uczestniczący w akcji uczą się nawiązywania pozytywnych relacji ze społecznością lokalną, dyscypliny dzielenia się dobrem materialnym z innymi oraz bezinteresownego zaangażowania.

Współpracujemy ze schroniskiem dla zwierząt w Jaromierzu. Z radością bawimy się z podopiecznymi tego miejsca, wyprowadzamy zwierzęta na spacer i porządkujemy zagrody dla zwierząt. W ramach ogólnopolskiej akcji „Zerwijmy Łańcuchy” zebraliśmy 277 kilogramów mokrej i suchej karmy w debrzeńskich marketach dla naszych czworonożnych przyjaciół oraz wzięliśmy udział w happeningu będącym protestem przeciwko trzymaniu zwierząt na uwięzi. Z okazji akcji „Dzień bez futra” wzięliśmy udział w manifestacji przeciwko zabijaniu zwierząt na futra i rozdawaliśmy mieszkańcom Debrzna ulotki ukazujące los zabijanych zwierząt.

Systematycznie odwiedzamy mieszkańców Ośrodka Leczenia Uzależnień w Wandzinie. Korzyść z naszych wizyt jest obopólna. My jedziemy z własnoręcznie przygotowanymi prezentami i występami, a pensjonariusze ośrodka, chorzy na AIDS odwdzięczają się nam swoimi opowieściami o doświadczeniach życiowych, które są dla nas niewątpliwie przestrogą na przyszłość i lekcją tolerancji. Jest wzruszenie, łyzy i wzajemne podziękowania. Nasze cykliczne spotkania z przedszkolakami, z Miejskiego Przedszkola im. Jana Brzechwy w Debrznie niosą niezwykle doświadczenia.

Pomagamy naszym młodszym kolegom i koleżankom w przygotowaniach świątecznych upominków dla najbliższych, uczymy pierwszej pomocy przedmedycznej, czytamy bajki i przygotowujemy dla nich ciekawe inscenizacje. Tradycją jest własnoręczne tworzenie kartek świątecznych, okolicznościowych i ozdób, które sprzedajemy na kiermaszach szkolnych i debrzeńskich, a dochód ze sprzedaży przekazujemy na dożywianie dzieci w Szkole Podstawowej nr 1 w Człuchowie.

Jesteśmy współorganizatorami corocznych akcji „Debrzno Pomaga”. Wspólnie z mieszkańcami Debrzno zbieramy fundusze dla kolegiennie wybranej osoby ze szczególnymi potrzebami. W ubiegłym roku zbieraliśmy pieniądze dla malutkiej Judytki z zanikiem mięśni i malutkiego Tomcia z rozszczepem wargi i podniebienia, a w tym roku dla pani Oli, mamy trzech małych chłopców, chorej na nowotwór. Cyklicznie odwiedzamy podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Czarnem i Hospicjum Sióstr Świętej Elżbiety w Złotowie. To niezwykle spotkania, które uczą pokory, cierpliwości i otwartości na drugiego człowieka. Tam doświadczamy samotności ludzi starszych i chorych. Na pozór drobne i przyziemne sprawy, takie jak rozmowa, wspólny spacer, podanie przysłowiowej szklanki wody, gry stolikowe, czy czytanie prasy zaczynają nabierać głębszego sensu.

Wolontariat w wydaniu młodzieży defaworyzowanej jest niebywałym osiągnięciem resocjalizacyjnym. Stwarza okazję do poszukiwania autorytetów i budowania świata wartości, pomaga w uspołecznianiu, rozwijaniu zainteresowań i postrzegania ludzi w zupełnie innym, pozytywnym wymiarze.

Beata Ochocińska

*Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
w Debrznie*

Aktywny wolontariat

Stowarzyszenie Oświatowo-Wychowawcze „Mechanik” zostało założone w 2008 r. przez nauczycieli ze Słupska z Zespołu Szkół Mechanicznych i Logistycznych, a w roku 2015 uzyskało status Organizacji Pożytku Publicznego. Potrzeba założenia Stowarzyszenia wyniknęła z braku możliwości rozwijania pasji uczniów oraz braku funduszy na realizację działań edukacyjno-dydaktyczno-wychowawczych.

Kilku wolontariuszy postanowiło założyć organizację, aby wspierać rozwój mieszkańców dwóch województw i realizować różne przedsięwzięcia o charakterze edukacyjno-wychowawczym. Założyciele organizacji musieli uczestniczyć w wielu szkoleniach, spotkaniach, żeby uzyskać podstawowe informacje, potrzebne do prowadzenia stowarzyszenia.

Do Stowarzyszenia należy 42 członków, którzy wspierają działania statutowe w formie comiesięcznych składek oraz programu payroll. Zebrane fundusze umożliwiają prowadzenie strony internetowej stowarzyszenia – www.sowmechanik.eu, gdzie umieszczane są wszelkie podejmowane działania i akcje. Składki członkowskie pozwalają również na realizację projektów, w których obowiązkowy jest wkład własny finansowy.

Organizacja realizuje różne działania na rzecz młodzieży ze Słupska i powiatu słupskiego. Swoją działalność skupia się przede wszystkim na profilaktyce zdrowia, rozwijaniu zainteresowań i talentów młodzieży, wolontariacie oraz różnych aktywnościach społecznych.

Stowarzyszenie tworzą nauczyciele wolontariusze, uczniowie wolontariusze oraz inne osoby przynależne do organizacji. beneficjentem działań Stowarzyszenia jest ludność lokalna oraz młodzież z województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego.

Głównym celem działalności Stowarzyszenia jest propagowanie i upowszechnianie wszelkich działań edukacyjno-oświatowo-wychowawczych oraz organizowanie działalności na rzecz uczniów, rodziców, nauczycieli, członków i sympatyków Stowarzyszenia w różnych dziedzinach życia.

Ponadto celami Stowarzyszenia są:

1. Zwiększanie u uczniów rozpoznawania własnych talentów, potrzeb duchowych, intelektualnych oraz wspieranie ich w osiąganiu wytyczonych przez siebie celów.
2. Utrzymanie ciągłości pokoleniowej między uczniami, absolwentami i nauczycielami oraz byłymi pracownikami szkoły.
3. Promowanie Wolontariatu młodzieżowego.
4. Zwiększanie u uczniów zainteresowań technicznych i prawidłowych postaw proekologicznych.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez działalność pożytku publicznego między innymi w następujących obszarach:

1. Działalności wspomagającej rozwój techniki, wyanalizacji i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej.
2. Działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami.
3. Działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego.
4. Turystyki i krajoznawstwa.

Wolontariusze zajmują się prowadzeniem dokumentacji Stowarzyszenia, pozyskiwaniem grantów, organizacją różnych spotkań dla młodzieży, wyjazdów studyjnych, warsztatów, zbiórek żywności itp.

Praca na rzecz Stowarzyszenia „Mechanik” przynosi wolontariuszom wiele korzyści. Najważniejsze z nich to nawiązywanie nowych znajomości, pogłębianie więzi międzyludzkich, podwyższenie swoich kwalifikacji oraz budowanie systemu wsparcia. Wolontariat ma też ogromny wpływ na poczucie własnej wartości i sprawczości oraz jest dla młodzieży i dorosłych antidotum na współczesne choroby cywilizacyjne, związane ze stresem, napięciem czy depresją. Oprócz tego praca w Stowarzyszeniu pozwala na to, by robiąc coś dla siebie i na rzecz innych, podwyższać poziom zadowolenia z własnego życia i mieć powody do dumy z siebie, co prowadzi do samospelnienia.

Dla wolontariuszy – uczniów praca na rzecz Stowarzyszenia jest formą rozwoju osobistego, zdobywaniem umiejętności interpersonalnych oraz ciekawą i twórczą formą spędzania czasu wolnego. Poza tym, młodzi wolontariusze uczą się planowania działań, rozwiązywania różnych problemów, a także odkrywają w sobie nowe pasje i zainteresowania.

Niżej przedstawiamy najbardziej ciekawe projekty zrealizowane przez wolontariuszy Stowarzyszenia „Mechanik”, a zainteresowanych szczegółami odsyłamy na naszą stronę internetową.

1. **„Sprawdzam, badam, żyję”** – projekt dotyczący profilaktyki raka piersi i jąder, warsztaty edukacyjne przeprowadzone z fantomami piersi i jąder z zatopionymi guzkami do wykrywania.
2. **„Zadbaj o swoją przyszłość”** – projekt dotyczył rozwijania umiejętności przedsiębiorczych, pisania biznesplanu, zakładania wirtualnych działalności gospodarczych, odwiedzania przedsiębiorców, Urzędu Pracy i Urzędu Finansowego.
3. **„Warsztaty z budowania i programowania robotów”** – podczas projektu uczestnicy złożyli z klocków lego i zaprogramowali różnego rodzaju roboty.
4. **„Świat widziany z lotu ptaka”** – projekt warsztatowy z budowania i projektowania dronów, a także pilotowania/sterowania dronami w terenie.
5. **„Porady na odpady”** – projekt wychowawczy dotyczący ekologii. Uczestnicy odbyli wycieczkę studyjną do sortowni odpadów, a na warsztatach z upcyklingu wykorzystali ponownie odpady i stworzyli przedmioty do użytku domowego.
6. **„Rysuj, drukuj, konstruuje”** – w projekcie uczestnicy projektowali części maszyn w programie CAD, a następnie drukowali je w drukarce 3D.

Do tej pory Stowarzyszenie pozyskało fundusze na projekty z różnych źródeł. Od 2014 r. ponad 30 tysięcy złotych na projekty, warsztaty edukacyjne, sprzęt dydaktyczny i biurowy. Do najważniejszych darczyńców należą: Bank Ambitnej Młodzieży – Fundacja Banku Zachodniego WBK, Akumulator Społeczny, Miasto Słupsk, Centrum Inicjatyw Społecznych, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Dariusz Warmbier

prezes Stowarzyszenia SOW „Mechanik”

Agnieszka Rach-Tomaszewska

wiceprezes Stowarzyszenia SOW „Mechanik”

Odbyło się w ODN...

Doskonalenie nauczycieli w roku szkolnym 2016/2017

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku w ramach statutowych zadań edukacyjnych oraz zadań finansowanych przez Pomorskiego Kuratora Oświaty od września 2016 r. do maja 2017 r. zorganizował następujące formy szkoleniowe dla nauczycieli:

Lp.	Forma doskonalenia	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba godzin
1.	Kursy doskonalące, warsztaty	108	1575	1013
2.	Konferencje, fora (wojewódzkie, subregionalne)	26	1116	80
3.	Szkoleniowe rady pedagogiczne	34	713	84
4.	Seminaria, zespoły metodyczne, lekcje otwarte, wykłady (krótkie formy)	67	1068	198
5.	Sieci współpracy i samokształcenia	108	1360	332
	ogółem	341	5832	1707

PRZEGLĄD NIEKTÓRYCH OBSZARÓW TEMATYCZNYCH

W ramach realizacji wojewódzkich zadań edukacyjnych dla nauczycieli finansowanych przez Pomorskiego Kuratora Oświaty ODN w Słupsku zrealizował szkolenia w 5 obszarach tematycznych:

1. Nauczyciel jako refleksyjny praktyk – przeszkolono **87** nauczycieli.
2. Zastosowanie programów autorskich i metod innowacyjnych we wspomaganiu dzieci z autyzmem w przedszkolu i szkole podstawowej ogólnodostępnej – przeszkolono **88** nauczycieli.
3. Wykorzystanie pedagogiki zabawy w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym – przeszkolono **108** nauczycieli.
4. Od celu lekcji do informacji zwrotnej – elementy oceniania kształtującego – przeszkolono **90** nauczycieli.
5. Realizacja podstawy programowej na kwalifikacyjnych kursach zawodowych dla dorosłych: kadra kierownicza szkół zawodowych i placówek oświatowych, nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych, nauczyciele praktycznej nauki zawodu – przeszkolono **56** nauczycieli.

Wśród form kursowo-warsztatowych największym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia w zakresie:

- edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w 11 kursach i warsztatach przeszkolono 207 nauczycieli tj. 17,65%;
- opieki i wychowania w szkole w 7 kursach i warsztatach przeszkolono 136 nauczycieli tj. 11,59%;
- pracy z uczniem niepełnosprawnym oraz uczniem z zaburzonym zachowaniem w 13 kursach i warsztatach przeszkolono 160 nauczycieli tj. 13,64%;
- edukacji ucznia zdolnego oraz diagnozy edukacyjnej w 5 kursach i warsztatach przeszkolono 47 nauczycieli tj. 4,01%;
- profilaktyki i promocji zdrowia, aktywności fizycznej w 5 kursach i warsztatach przeszkolono 99 nauczycieli tj. 8,44%;
- przedmiotu język polski w 6 kursach i warsztatach przeszkolono 71 nauczycieli tj. 5,05%;
- matematyki oraz ewaluacji jakości pracy w 8 kursach i warsztatach przeszkolono 113 nauczycieli tj. 9,63%;
- technologii informacyjno-komunikacyjnej w 3 kursach i warsztatach przeszkolono 31 nauczycieli tj. 2,64%;
- w zakresie nauczania języków obcych na 2 kursach i warsztatach przeszkolono 25 nauczycieli tj. 2,13%;
- w zakresie przedmiotu edukacji morskiej oraz pozyskiwania funduszy na 4 kursach i warsztatach przeszkolono 44 nauczycieli tj. 3,94%;
- w pozostałych zakresach tematycznych tj. 23 kursach i warsztatach przeszkolono 273 nauczycieli tj. 21,28%.

Zrealizowane konferencje i fora (wojewódzkie, subregionalne)

Lp.	Temat	Liczba	Liczba godzin	Liczba uczest.	Data	Miejsce
1	Inauguracja roku szkolnego 2016/2017	2	3	227	20.09.2017 21.09.2016	ODN w Słupsku CEW w Chojnicach
2	Forum subregionalne: Edukacja obywatelska w szkole	1	3	100	05.10.2016	Zespół Szkół Mechaniczno-Informatycznych w Lęborku
3	Programowanie czas zacząć	3	12	178	29.09.2016	AP w Słupsku CEW w Chojnicach ILO w Bytowie
4	Forum subregionalne „Poprzez regionalność do obywatelskości”	1	3	116	19.10.2016	Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach
5	Różnice indywidualne w nauczaniu i uczeniu się języków obcych	1	6	25	07.09.2016	AP w Słupsku
6	Erasmus+ Przystąpienie do programu. Podziel się doświadczeniem	1	6	74	08.02.2017	AP w Słupsku
7	Oni są wśród nas. Uczeń przewlekle chory w społeczności szkolnej	1	7	140	22.03.2017	AP w Słupsku
8	Nowa podstawa programowa - konferencje informacyjne	12	29	298	kwiecień, maj, czerwiec 2017	ODN w Słupsku AP w Słupsku
9	Edukacja morską jako element kształtujący tożsamość lokalnej społeczności	1	13	51	21-23. 04.2017	Port Jachtowy w Łebie
10	Baltie, Scratch i algorytmy... Jak uczyć programowania w klasach I, IV i VII zgodnie z nową podstawą programową?	1	4	30	23.05.2017	AP w Słupsku
11	Kształcenie specjalne - podręczniki i inne pomoce dla uczniów ze SPE	2	8	80	24.05.2017 25.05.2017	ODN w Słupsku sala im. Lubomira Szopińskiego w Kościerzynie
12	Różnie sprawni w przestrzeni szkolnej i akademickiej	1	8	37	31.05.2017	AP w Słupsku
ogółem		27	102	1356		

Aldona Grzeszczak
specjalista ds. doskonalenia
w ODN w Słupsku

Sieci współpracy i samokształcenia 2016/2017

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku w roku szkolnym 2016/2017 zorganizował i zrealizował całoroczny program wspomaganie pracy szkół i nauczycieli w ramach *sieci współpracy i samokształcenia*. Adresatami spotkań byli nauczyciele i dyrektorzy z subregionu słupskiego (miasto Słupsk, powiaty: słupski, lęborski, bytowski) i subregionu południowego (powiaty: kościerski, chojnicki, człuchowski). Zajęcia w ramach *sieci* prowadzili konsultanci i specjaliści Ośrodka oraz zaproszeni do współpracy eksperci.

Zorganizowano i prowadzono 30 *sieci współpracy i samokształcenia* w 18 obszarach tematycznych, w tym 2 *sieci* dyrektorów szkół i placówek oświatowych. W subregionie słupskim pracowało 15 grup nauczycieli, w subregionie południowym 13; 1 *sieć* skupiała nauczycieli z obu subregionów, 1 *sieć* miała zasięg wojewódzki. W sumie przeprowadzono ponad 100 form doskonalenia, w ramach których zrealizowano około 330 godzin dydaktycznych.

TEMATY SIECI:

1. Ciekawe lekcje języka kaszubskiego (koordynator: Grażyna Przybylak – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
2. Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych (koordynatorzy: Sylwia Nowosadko – doradca metodyczny, Władysława Hanuszewicz – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
3. Edukacja spersonalizowana – podejście coachingowe w pracy z uczniem (koordynator: Agnieszka Biernacka – specjalista ODN Słupsk; 1 grupa).
4. Grupa uczy się i bawi – gry i ćwiczenia dydaktyczne (koordynator: Agnieszka Biernacka – specjalista ODN Słupsk; 2 grupy).
5. Interdyscyplinarne możliwości edukacji morskiej (koordynator: Iwona Poźniak – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
6. Język ukraiński językiem naszych przodków – powrót do korzeni. Sieć o zasięgu wojewódzkim (koordynator: Irena Drozd – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
7. Kreatywny nauczyciel przedmiotów przyrodniczych (koordynator: Irena Czyż – konsultant ODN Słupsk; 2 grupy).
8. Różnice indywidualne uczniów w uczeniu i nauczaniu języków obcych (koordynator: Dorota Werbińska – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
9. Sposoby aktywizowania uczniów na przedmiotach humanistycznych (koordynator: Marzena Tuliszcza – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
10. Sztuka i teatr w edukacji polonistycznej (koordynator: Joanna Kierul-Cieślak – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
11. Uczeń o SPE w ogólnodostępnej szkole podstawowej i gimnazjum (koordynator: Władysława Hanuszewicz – konsultant ODN Słupsk; 2 grupy).
12. Umiejętności interpersonalne w zarządzaniu (koordynator: Agnieszka Biernacka – specjalista ODN Słupsk; 1 grupa).
13. Wprowadzenie do nauki programowania w szkole podstawowej (koordynator: Marek Wróblewski – konsultant ODN Słupsk; 5 grup).
14. Wspieranie rozwoju dziecka w kształtowaniu kompetencji kluczowych (koordynator: Elżbieta Wild – konsultant ODN Słupsk; 3 grupy).
15. Wymiar i zadania katechezy we współczesnej szkole (koordynator: Marzena Tuliszcza – konsultant ODN Słupsk; 2 grupy).
16. Wzmacnianie bezpieczeństwa uczniów w ramach edukacji na rzecz demokratycznego obywatelstwa i praw człowieka. „Przeciwdziałanie mowie nienawiści w szkole” – projekt edukacyjny (koordynator: Renata Kołosowska – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).
17. Wzmacnianie kluczowych umiejętności interpersonalnych nauczyciela, z uwzględnieniem szczególnego obszaru umiejętności wychowawczych. „Warsztat umiejętności wychowawczych” (koordynator: Renata Kołosowska – konsultant ODN Słupsk; 3 grupy).
18. Zespół kadry kierowniczej placówek kształcenia specjalnego sub. słupskiego i południowego (koordynator: Władysława Hanuszewicz – konsultant ODN Słupsk; 1 grupa).

Maj i czerwiec to czas podsumowań. Podczas ostatnich spotkań koordynatorzy pytali nauczycieli o to, co im dała praca w *sieci* i czy zechcą kontynuować spotkania w przyszłym roku szkolnym. Nauczyciele wyrażali opinie, że funkcjonowanie *sieci* było ważnym doświadczeniem w ich życiu zawodowym. Mieli okazję obserwować życie *sieci* i sami w nim uczestniczyć. Nauczyciele brali udział w cyklicznych zajęciach warsztatowych opartych na wymianie doświadczeń i samokształceniu. Odbywały się też zespoły problemowe, lekcje otwarte, konsultacje grupowe i indywidualne. Praca w *sieci* sprzyjała wymianie doświadczeń i zasobów, nawiązywaniu i podtrzymywaniu relacji w celu wzajemnego wspierania się oraz pozyskiwania informacji. Większość nauczycieli deklarowało chęć uczestniczenia w tego typu spotkaniach również w przyszłym roku szkolnym.

Zgromadzone doświadczenie i wyniki przeprowadzonych ewaluacji pozwolą nam na skuteczniejszą realizację działań w zakresie wspomaganie i rozwoju nauczycieli w roku szkolnym 2017/2018. Już dziś wszystkich zainteresowanych doskonaleniem zapraszam do śledzenia naszej strony internetowej: www.odn.slpusk.pl

Prowadzenie *sieci* to duże wyzwanie. Bardzo dziękuję wszystkim koordynatorom *sieci* oraz ekspertom za ogromną pracę zarówno dydaktyczną, jak i organizacyjną. Słowa podziękowania kieruję również do pani Marioli Małeckiej – dyrektora Szkoły Podstawowej nr 3 w Lęborku i pana Jerzego Jobczyka – dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1 w Bytowie za nieodpłatne udżyczenie sal dydaktycznych i goszczenie nauczycieli pracujących w *sieciach*. Szczególne wyrazy wdzięczności kieruję do pana dyrektora Grzegorza Makowskiego i pani konsultant Aliny Górskiej z Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Chojnicach, którzy już trzeci rok użyczali uczestnikom *sieci* sal dydaktycznych oraz wspierali nas w organizacji wszystkich spotkań nauczycieli subregionu południowego.

Dorota Iwanowicz

wicedyrektor

Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku

Reforma edukacji 2017 – nowa podstawa programowa

O reformie w edukacji – o jej przesłankach czy uwarunkowaniach, o ewentualnych korzyściach czy negatywnych skutkach, wreszcie o zaletach czy wadach – dzisiaj nie pora dyskutować. „Zaklepały” ją trzy ustawy: *Prawo oświatowe* (z dnia 15.12.2016 r., Dz.U. z 2017 r., poz.59) i *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (z dnia 14.12.2016 r., Dz.U. z 2017r., poz.60) oraz *Ustawa o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw* (z dnia 23.06.2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz.1010).

Dotychczasowy 4-etapowy cykl kształcenia (3+3)+3+3, w wyniku przekształceń, zmieni się na 3-etapowy cykl (3+5)+4.¹ W ciągu 2 lat powiększą się szkoły podstawowe o dwa poziomy klasowe, wygaszane natomiast będą gimnazja. W tej chwili chodzi o to, aby przygotować nauczycieli i uczniów do zmian w nauczaniu (stara i nowa podstawa programowa) oraz w miarę łagodnie i przemyślanie przeprowadzić reorganizację sieci szkół. Wszelkie działania dot. zmian strukturalnych i organizacyjnych edukacji w miastach i gminach, także związane z nimi koszty wyposażenia szkół i dostosowania pomieszczeń, leżą już w gestii samorządów terytorialnych.

Zmiany strukturalne w szkołach rozpoczną się już od roku szkolnego 2017/2018 w klasie I, IV i VII szkoły podstawowej, w szkole branżowej I stopnia. Natomiast zmiany związane z cyklem kształcenia ponadpodstawowego, rozpoczną się od roku szkolnego 2019/2020

w klasach pierwszych 4-letniego liceum ogólnokształcącego i 5-letniego technikum. Reforma w szkole podstawowej zakończy się w 2020 r., w liceum w 2024 r., w technikum rok później.

Zmiany, wynikające z wdrażania reformy edukacji od roku szkolnego 2017/2018, dotyczą także szkolnictwa specjalnego, szkół policealnych, szkół zawodowych. Zmienia się filozofia doradztwa zawodowego, którym objęci będą uczniowie klas VII-VIII szkół podstawowych, branżowych szkół zawodowych I-go i II-go stopnia oraz liceów ogólnokształcących i techników.

Edukacja przedmiotowa i ramowe plany nauczania²

Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej wprowadzone zostały nowe ramowe plany nauczania (tzw. „siatki godzin”) dla wszystkich typów szkół w nowej strukturze i nowe podstawy programowe dla szkół podstawowych, szkół branżowych I stopnia, szkół policealnych i szkolnictwa specjalnego.

Z nowym rokiem szkolnym reforma strukturalna i programowa rozpoczyna się w klasach I, IV i VII szkoły podstawowej. Absolwenci klas VI będą kontynuowali naukę w nowej klasie VII, a następnie w klasie VIII, w szkole macierzystej. Autorzy podstaw programowych zwracają uwagę na etapy w rozwoju psychicznym uczniów – myślenie abstrakcyjne kształtuje się u uczniów w wieku 11-15 lat, jednakże u wielu dzieci w różnym

Szkoła	Szkoła podstawowa								Gimnazjum			Liceum/Technikum				
	1	2	3	4	5	6	7	8	1G	2G	3G	ZSZ-1			ZSZ-2	
Klasa	1	2	3	4	5	6	7	8	1G	2G	3G	I	II	III	IV	V
2016/17	S	S	S	S	S	S			S	S	S	S	S	S	S	
2017/18	N	S	S	N	S	S	N			S	S	S	S	S	S	
2018/19	N	N	S	N	N	S	N	N			S	S	S	S	S	
2019/20	N	N	N	N	N	N	N	N				S/N	S	S	S	
2020/21	N	N	N	N	N	N	N	N				N	S/N	S	S	
2021/22	N	N	N	N	N	N	N	N				N	N	S/N	S	
2022/23	N	N	N	N	N	N	N	N				N	N	N	S/N	
2023/24	N	N	N	N	N	N	N	N				N	N	N	N	S _T /N _T
2024/25	N	N	N	N	N	N	N	N				N	N	N	N	N _T
Szkoła	Szkoła podstawowa											Liceum/Technikum				
												ZSBr-1			ZSZBr-2	

S	wg starej podstawy programowej	N	wg nowej podstawy programowej	S _T	technikum – wg starej podstawy programowej	N _T	technikum – wg nowej podstawy programowej
---	--------------------------------	---	-------------------------------	----------------	--	----------------	---

tempie. Taki „próg” graniczny przejścia od myślenia konkretnego do myślenia abstrakcyjnego obserwuje się najczęściej u uczniów klas V-VI – jest to jednak płynna forma przechodzenia z jednej do drugiej formy myślenia. Autorzy podstawy programowej uwzględniają to w samej koncepcji struktury, jak i w swoich komentarzach – np. z języka polskiego i matematyki, w części historii – poprzez układ treści, jak też zakres wiedzy i umiejętności do opanowania przez uczniów. Podkreśla się istotne i znane już fakty – to że współczesny uczeń sprawnie funkcjonuje w świecie multimedialnym, że oddziałują na niego różnego rodzaju bodźce (słuchowe, wzrokowe, smakowe), że poprzez jego aktywność manualną i fizyczną wzmacniane są dochodzące do niego sygnały/informacje z otaczającego świata rzeczywistego i wirtualnego. Obserwuje się także zmianę w hierarchii uczniowskich potrzeb (i zależności) wg piramidy Masłowa, jak też odwrócenie w taksonomii celów kształcenia w dziedzinie poznawczej.

Wraz ze zmianą strukturalną szkół od przyszłego roku szkolnego zmienia się filozofia kształcenia przedmiotowego. Uczeń, propedeutyczną edukację przyrodniczą realizuje już tylko w klasie IV szkoły podstawowej, a w kolejnych latach będzie uczył się biologii i geografii (od klasy V) oraz fizyki i chemii (od klasy VII). Dotychczasowe nauczanie w szkole podstawowej przedmiotu „historia i wiedza o społeczeństwie” zastąpiono nauczaniem 2 odrębnych przedmiotów: historii (od klasy IV) i wiedzy o społeczeństwie (w klasie VIII).

Nie przewiduje się większych zmian w edukacji języków obcych. Bazuje się tutaj na dotychczasowych doświadczeniach – pierwszy język obcy poznają uczniowie klas I szkoły podstawowej (łącznie 12[13] lat nauki), drugi język wprowadza się od klasy VII szkoły podstawowej (łącznie 6[7] lat nauki). W dalszym ciągu można tworzyć klasy dwujęzyczne (od VII klasy szkoły podstawowej).

Natomiast rewolucyjne zmiany będą miały miejsce w szkołach ponadpodstawowych, począwszy od roku szkolnego 2019/2020. Dotychczas obowiązkowe i powszechne kształcenie ogólnokształcące kończyło się na I klasie szkoły ponadgimnazjalnej (liceum i technikum). W kolejnych 2-3 latach uczniowie kontynuowali obowiązkową edukację z języka polskiego, języków obcych i matematyki (na poziomie podstawowym lub rozszerzonym) oraz edukację z wybranych przedmiotów humanistycznych lub przyrodniczych (na poziomie rozszerzonym).³ Dotychczasowa koncepcja wyboru przedmiotów od klasy II w szkołach ponadgimnazjalnych zastąpiona zostaje w nowej szkole ponadpodstawowej wydłużoną obowiązkową edukacją przedmiotów przyrodniczych: w liceum ogólnokształcącym (do 3 lat) i w technikum (do 4 lat).

Ramowe plany nauczania w nowej strukturze edukacji, tym razem nie określają łącznej minimalnej obowiązującej liczby godzin na danym etapie edukacyjnym, lecz w sposób ramowy ustalają ściśle tygodniowy wymiar godzin zajęć przedmiotowych i ponadprzedmiotowych. Łączna tygodniowa liczba godzin w starych i nowych ramowych planach nauczania w praktyce uległa niewielkim zmianom.

Nowa podstawa programowa⁴

Wydrukowano nowe podstawy programowe dla szkoły podstawowej i dla szkolnictwa specjalnego. Wraz ze zmianą filozofii edukacji przedmiotowej zmienił się zakres czasowy podstawy programowej w szkole podstawowej – wydłużono lata nauki historii i przedmiotów przyrodniczych.

Struktura nowych przedmiotowych podstaw programowych jest podobna do uprzednich – zawierają one:

- preambułę (wstęp), w której przedstawiono cele kształcenia ogólnego w szkole podstawowej, wymieniono podstawowe umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego, określono zadania szkoły,
- przedmiotowe cele kształcenia, czyli wymagania ogólne – rozumiane jako obszary wiedzy i umiejętności; od sformułowanych w sposób skrótowy (fizyka) po mocno rozbudowane (historia, biologia, geografia),
- treści nauczania, czyli wymagania szczegółowe – rozumiane jako wiadomości i umiejętności, jakie powinien opanować uczeń w cyklu edukacyjnym,
- warunki i sposób realizacji – omówiono tu kolejność i sposób realizacji treści nauczania, podano przykłady praktyczne związane z realizacją treści nauczania,
- komentarz do podstawy programowej – najczęściej jako porównanie obu podstaw (z 2017 r. i 2009 r.).

W preambule do podstawy programowej zwraca się uwagę na duże znaczenie kształcenie kompetencji społecznych takich, jak komunikacja i współpraca w grupie (w tym w środowiskach wirtualnych), udział w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz organizacja i zarządzanie projektami – nabywanych w szkole, a niezbędnych dla rozwoju młodego człowieka oraz jego sukcesów w dorosłym życiu. Podkreśla się potrzebę realizacji zajęć i zagadnień programowych metodą projektu – metoda ta pomaga rozwijać wyżej wspomniane kompetencje społeczne, ale także pomaga rozwijać u uczniów przedsiębiorczość i kreatywność.

Nauczyciel w swojej pracy dydaktycznej musi mieć na uwadze wszystkie te elementy nowej podstawy programowej – tak, jak to miało miejsce w odniesieniu do podstawy programowej obowiązującej od 2009 roku. Nie sposób nauczać bez kształcenia umiejętności kluczowych i postaw u uczniów oraz bez kompleksowego nauczania z uwzględnieniem wymagań ogólnych. Cenną wska-

zówką są warunki i sposób realizacji oraz komentarz, dołączone do podstaw programowych.

Reforma edukacji a problemy edukacyjne

Od roku szkolnego 2017/2018 absolwenci obecnych szkół podstawowych będą kontynuowali naukę w klasie VII nowej 8-letniej szkoły podstawowej – edukowani dotychczas zgodnie z założeniami podstawy programowej z 2009 r., zetkną się z nowymi treściami nauczania, zwartymi w nowej podstawie programowej z 2017 r.

Nie stanowi to problemu dla realizacji tematów z takich przedmiotów jak chemia i fizyka – na zajęciach z tych przedmiotów, od klasy VII rozpoczyna się usystematyzowana edukacja, która może bazować na propeedeutycznej edukacji na lekcjach przyrody w klasach IV-VI. Natomiast w przypadku geografii i biologii sytuacja już nie jest tak oczywista. W klasie VII na zajęciach z geografii i biologii rozpoczyna się edukacja w oparciu o nową podstawę programową – czyli z pominięciem treści zalecanych do realizacji w klasach V-VI w nowej 8-letniej szkole podstawowej. Należy więc liczyć się z tym, że [1] nauczyciel albo skupi się tylko na działach zalecanych do realizacji w klasach VII-VIII, albo [2] spróbuje uzupełnić nauczanie na lekcji o wybrane zagadnienia z klas V-VI (wykorzystując lub bazując na wiedzy i umiejętnościach uczniów, wyniesionych z nauczanej w klasach IV-VI przyrody, albo [3] zrealizuje w ciągu 2 lat nauki całą 4-letnią nową podstawę programową (czyli „po łebkach”?). W matematyce wydzielono treści nauczania obowiązujące w klasach VII-VII – z zaleceniem uzupełnienia o te treści, które nie wystąpiły podczas nauczania matematyki w 6-letniej szkole podstawowej. Tych na szczęście jest mało.

Tylko przez porównanie obu podstaw programowych 2009 r. i 2017 r. przedmiotów ogólnokształcących nauczyciel może stwierdzić, w jakim stopniu i w zakresie, jakie treści nauczania są konieczne w klasach VII-VIII, czy trzeba kontynuować, poszerzać i uzupełniać edukację uczniów o niezrealizowane zagadnienia, wynikające z nowej podstawy programowej. Będzie to konieczne w okresie wdrażania reformy edukacji w szkole podstawowej w latach 2017-2020. Należy przypuszczać, że na to w głównej mierze przeznaczane będą 3 godziny tygodniowo, będące w dyspozycji dyrektora szkoły.

Samorządy terytorialne miast i gmin, dyrektorzy szkół i nauczyciele mają niełatwe zadanie do wykonania – jak najłagodniej, bez zbytnich wstrząsów przeprowadzić zmiany w edukacji (reorganizację sieci szkół, nowe treści nauczania przedmiotowego), zachowując to, co najlepszego działo się w szkołach. W latach 2018-2020 prowadzone będą badania PIRLS i TIMSS w szkołach podstawowych oraz PISA w szkołach (właśnie, jakich – czy w gimnazjach jeszcze, czy już w szkole podsta-

wowej). Ponadto w roku 2019 zorganizowane zostaną egzaminy zewnętrzne po 8-letniej szkole podstawowej. Wyniki tychże badań, jak i kolejnych, w pewnym sensie powiedzą, czy zmiany strukturalne w edukacji były potrzebne i czy przyniosły założone efekty.

Jerzy Paczkowski

konsultant ds. wspomagania nauczycieli szkół i placówek w zakresie matematyki oraz ewaluacji jakości pracy przedszkoli, szkół i placówek oświatowych w ODN w Słupsku

PRZYPISY:

- ¹ Wydzielono tu 3-letni etap edukacji wczesnoszkolnej – zarówno w starej, jak i w nowej strukturze kształcenia.
- ² Rozporządzenie MEN z dnia 28.03.2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, Dz.U. z 2017 r., poz. 703
- ³ Formą kontynuacji kształcenia humanistycznego i przyrodniczego w klasach wyższych w szkołach ponadgimnazjalnych były tzw. przedmioty uzupełniające – historia i wiedza o społeczeństwie dla uczniów, którzy jako dodatkowe do egzaminu maturalnego wybrali przedmioty przyrodnicze, oraz przyroda dla uczniów, którzy jako dodatkowe do egzaminu maturalnego wybrali przedmioty humanistyczne.
- ⁴ Rozporządzenie MEN z dnia 14.02.2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego¹ Rozporządzenie MEN z dnia 14.02.2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej, Dz.U. z 2017 r., poz.356.

XIII POMORSKIE FORUM EDUKACJI REGIONALNEJ

WIELOKULTUROWE POMORZE OBRAZY I ZNACZENIA

Słupsk, 13 czerwca 2017
ZAMEK KSIĄŻĄT POMORSKICH,
SALA RYCERSKA,
UL. DOMINIKAŃSKA 5-9

PROGRAM

13 czerwca 2017 r., godz. 9.00

CZEŚĆ I. KULTUROWE PEJZAŻE POMORZA – godz. 9.00-11.00

Otwarcie Forum:

- Wystąpienie zaproszonych Gości, dyrektora ODN w Słupsku – Bożeny Żuk, dyrektora MPŚ w Słupsku – Marzenny Mazur, rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku – dr hab. inż. prof. nadzw. Zbigniewa Osadowskiego.
- Wystąpienie Naczelnego Rabina Polski – Michaela Schudricha.
- Wykład inauguracyjny: prof. dr hab. Daniel Kalinowski (Akademia Pomorska w Słupsku) „Palimpsesty Pomorza, Pamięć i wyobraźnia”.
- Małe ojczyzny w pieśniach i tańcach.
- Pieśni i tańce kaszubskie w wykonaniu Dziecięcego Kaszubskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Tuchlińskie Skrzaty” z Zespołu Szkół w Tuchlinie, pod kierunkiem Jarosława Jóskowskiego, Ireny Warmowskiej i Jana Baska.
- Tańce ukraińskie w wykonaniu Ukraińskiego Zespołu Tanecznego „Malatka” ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Tarasa Szewczenki z Białego Boru, pod kierunkiem Andrzeja Drozda.
- Zespół Pieśni i Tańca „Pomorzacy”, z Centrum Kultury Gminy Ustka, pod kierunkiem Elżbiety Rus i Małgorzaty Karamańskiej.
- Bajkowy świat - Przedszkolaki z Przedszkola nr 25 w Słupsku pod kierunkiem Joanny Dąbrowskiej i Justyny Siembrzuch.
- Prowadzenie: Katarzyna Maciejewska – Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Ewa Misiewicz – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku.

CZEŚĆ II. MAŁE OJCZYZNY W TRADYCJI POMORZA – godz. 11.00-12.15

Panel dyskusyjny regionalistów – Pomorze w obrazach (malarstwo, fotografia, literatura)

Wykład otwierający: dr Adela Kożyczkowska – Uniwersytet Gdański „Przez obywatelskość do wielokulturowości, przez wielokulturowość do obywatelskości”.

- Medium literatury: prof. dr hab. Adela Kuik-Kalinowska – Akademia Pomorska w Słupsku, „Obraz Ziemi Obiecanej... na Kaszubach”.
- Medium malarstwa: dr Tomasz Siemiński – Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie, „Józef Chełmowski – wizjoner z Kaszub”.
- Medium fotografii: Danuta Sroka – Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku, „Fotografie chłopów pomorskich, czyli Pomorzan portret niezwykły”.
- Medium filmu: Daniel Odija – pisarz „Ruchome Obrazy rodziny von Hohendorf”.

Przerwa – godz. 12.15-12.30

CZEŚĆ III. DZIEDZICTWO WIELOKULTUROWE W SZTUCE – godz. 12.30-13.00

- Spotkanie z pisarzem Stefanem Chwinem.
- Prowadzenie: prof. dr hab. Daniel Kalinowski – Akademia Pomorska w Słupsku.

CZEŚĆ IV. Z PRZESZŁOŚCIĄ W PRZYSZŁOŚĆ – godz. 13.00-13.30

Regionalizm w edukacji szkolnej – Przykłady dobrej praktyki:

- Grażyna Burant – Zespół Szkół w Borowym Młynie,
 - Elżbieta Domańska – Zespół Szkół w Redzikowie,
 - Jacek Goreński – Zespół Szkół Samorządowych w Objeździe.
- Prowadzenie Forum – Grażyna Przybylak – autor projektu; konsultant ds. edukacji międzykulturowej i humanistycznej – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, prof. dr hab. Daniel Kalinowski – autor projektu – Akademia Pomorska w Słupsku.

WYSTAWY towarzyszące XIII Pomorskiemu Forum Edukacji Regionalnej:

- **CENTRUM AKTYWNOŚCI TWÓRCZEJ W USTCE / BAŁTYCKA GALERIA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ, UL. GEN. ZARUSKIEGO 1 A – godz. 15.00**
Otwarcie jubileuszowej wystawy malarstwa Henryka Klai. Esej Daniela Kalinowskiego (Akademia Pomorska w Słupsku) o twórczości artysty pt. „De profundis Henryka Klai”.
- **DOM NA ROZSTAJU KULTUR I RELIGII, UL. RABINA DR MAXA JOSEPHA 6
godz. 10.00-14.00**
Wystawa kolaży „Pustka i Światło” – Greta Grabowska – Koszalin
- **PODZIEMIA ZAMKU „ANNY DE CROY”, UL. DOMINIKAŃSKA 5**
Pejzaże Pomorza – międzynarodowa wystawa – Klub Plastyka im. Stefana Morawskiego, Słupski Ośrodek Kultury; Elżbieta Żołyński – kurator wystawy
- **LICEUM PLASTYCZNE IM. S. I. WITKIEWICZA W SŁUPSKU, UL. KOSZALIŃSKA 9**
Wystawa malarstwa i fotografii – prace uczniów
- **PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA W SŁUPSKU, UL. JARACZA 18 A**
Piękne Nasze Pomorze – wystawa zbiorów PBW w Słupsku, Jolanta Janonis, Dorota Czapiewska Zestawienie bibliograficzne – Dziedzictwo kulturowe Pomorza: w malarstwie, literaturze, fotografii – Jolanta Janonis, Dorota Czapiewska
- **MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W SŁUPSKU, UL. GRODZKA 3**
„Literatura i sztuka w służbie społeczeństwa” – wystawa zbiorów – Danuta Sroka
- **TARGI Książki Regionalistycznej towarzyszące XIII Pomorskiemu Forum Edukacji Regionalnej – hol Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku. Książki promują: Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Instytut Kaszubski, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Wydawnictwo LenArt, Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, Wydawnictwo Region.**

WARSZTATY towarzyszące XIII Pomorskiemu Forum Edukacji Regionalnej:

- **OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI W SŁUPSKU – 06.06.2017, godz.15.00**
„Kwiaty krepinki” – Marcelina Justek – Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku
- **USTKA – warsztaty terenowe 13.06.2017, godz.16.15**
Poznajemy Wybrzeże Bałtyku – dr Anna Kreft – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku

Grażyna Przybylak
konsultant ds. edukacji międzykulturowej
oraz humanistycznej
w ODN w Słupsku

Konferencja: Edukacja morska jako element kształtujący tożsamość lokalnej społeczności

W dniach 21– 23 kwietnia 2017 r. w Porcie Jachtowym w Łebie przy ul. Jachtowej 8 odbyła się Konferencja: *Edukacja morska jako element kształtujący tożsamość lokalnej społeczności*. Organizatorem spotkania był Burmistrz Łeby, Zespół Szkół w Łebie, Port Jachtowy w Łebie, a współorganizatorami: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, Pomorski Związek Żeglarski, ISSA, Centrum Informacji Turystycznej w Łebie, Łeba Mors Poland, Sea Park w Sarbsku. Patronat medialny nad Konferencją objęli: Dziennik Bałtycki, Radio Gdańsk, Radio Koszalin, TV Kanał 6, żeglarski.info, LęborkNEWS oraz portal LEBORK24.INFO.

Konferencja została zorganizowana z myślą o tych wszystkich, którzy zainteresowani są rozwojem i propagowaniem edukacji morskiej, nie tylko w subregionie słupskim, ale i na terenie całego województwa pomorskiego. Celem spotkania było: przybliżenie problematyki edukacji morskiej zarówno w teoretycznej, jak i praktycznej odsłonie, ukazanie interdyscyplinarnych możliwości prowadzenia zajęć szkolnych i pozalekcyjnych w tym obszarze, jak również zaprezentowanie przykładów dobrej praktyki w zakresie edukacji marynistycznej prowadzonej przez szkoły na różnych etapach edukacyjnych (Panel I – *Co udało nam się osiągnąć w edukacji morskiej?* – moderator: Iwona Poźniak, konsultant ODN w Słupsku). Ważną częścią Konferencji były też prezentacje różnych instytucji, które wskazywały na możliwość współpracy z placówkami oświatowymi, w celu popularyzacji wiedzy związanej z morzem, żeglarstwem, przyrodą nadbałtycką, sportami wodnymi itp. (Panel II – *Co możemy wnieść do edukacji morskiej?* – moderator: Jan Wild, prezes słupskiego oddziału Ligi Morskiej i Rzecznej). Organizatorzy Konferencji założyli, że treści zaprezentowane przez prelegentów oraz włączenie do udziału w spotkaniu regionalnych i lokalnych instytucji, stowarzyszeń oraz osób fizycznych, działających w obszarze Morza Bałtyckiego, umożliwi opracowanie i wdrożenie przez zainteresowane szkoły modelowego programu działań w zakresie edukacji morskiej.

Konferencja rozpoczęła się w piątek 21 kwietnia spotkaniem integracyjnym uczestników działającej przy Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku sieci współpracy: Interdyscyplinarne możliwości edukacji morskiej (nauczycieli i uczniów) – z młodzieżą z Łeby i wspólnym śpiewaniem szant.

W sobotę 22 kwietnia Konferencję otworzył burmistrz Łeby – Andrzej Strzechmiński, Maciej Barański – dyrektor Zespołu Szkół w Łebie i Iwona Poźniak – koordynator sieci współpracy: Interdyscyplinarne możliwości edukacji morskiej. Następnie projekty i programy wychowania morskiego realizowane w ramach działań Urzędu Marszałkowskiego, Pomorskiego Związku Żeglarskiego, ODN w Słupsku przedstawili kolejno: Adam Krawiec – dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku, który zaprezentował osiągnięcia zrealizowanego w województwie pomorskim projektu edukacji morskiej „Złapać wiatr w pomorskie żagle wiedzy” i wskazał na potencjał, jaki niesie edukacja dzieci i młodzieży w tym obszarze; Leopold Naskręt – członek zarządu Pomorskiego Związku Żeglarskiego, który przedstawił działania tej organizacji na rzecz upowszechniania żeglarstwa wśród dzieci i młodzieży; Iwona Poźniak – koordynator *sieci współpracy* działającej przy ODN w Słupsku, która wyjaśniła, na czym polega współpraca nauczycieli w ramach *sieci* i przedstawiła, co udało się w tym roku szkolnym osiągnąć jej uczestnikom.

Po krótkiej przerwie uczestnicy konferencji zostali zapoznani z przykładami dobrych praktyk, w zakresie edukacji morskiej. Działania swoich szkół zaprezentowali kolejno: Katarzyna Tchórzewska – nauczycielka Zespołu Szkół Samorządowych w Kobylnicy, Iwona Poźniak – nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 9 w Słupsku oraz Barbara Zakrzewska – dyrektor Zespołu Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku. Wszyscy prelegenci podkreślali walory wzajemnej współpracy, a przedstawione prezentacje potwierdzały, jak wiele działań wymienione placówki zrealizowały wspólnie, mimo kształcenia uczniów na różnych poziomach edukacyjnych.

Drugą część pierwszego dnia konferencji rozpoczął kmdr rez. dr Dariusz Kloskowski, który dokonał wprowadzenia do tematu: *Edukacja morska i szkolenie młodzieży w województwie pomorskim*. Temat ten został rozwinięty przez kolejnych prelegentów w wystąpieniach: *Łebska przygoda z żaglami* i *Jak to robią w Kossakowie* – REWA

YACHT CLUB. W czasie równoległym do tych prezentacji uczniowie i opiekunowie w ramach sieci współpracy: Interdyscyplinarne możliwości edukacji morskiej, wzięli udział w wycieczce do See Parku w Sarbsku.

Konferencyjne popołudnie wypełniły prezentacje instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych, których działania mogą być przydatne do wykorzystania w procesie opracowania i realizacji programu edukacji morskiej dla zainteresowanych szkół i placówek oświatowych. Swoje oferty zaprezentowali między innymi przedstawiciele: Portu Jachtowego w Łebie, Narodowego Centrum Żeglarstwa, Pomorskiego Związku Żeglarskiego, Akademii Wychowania Fizycznego w Gdańsku, Ligi Morskiej i Rzecznej, klubów żeglarskich – ŁKŻ, MUKŻ MARINA, Kiteboarding beki te, Lokalnej Grupy Rybackiej, Słowińskiego Parku Narodowego, Urzędu Morskiego w Słupsku – Kapitanatu Portu w Łebie, Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa /SAR/, Instytutu Morskiego w Gdańsku – Zakładu Oceanografii Operacyjnej, Morskiego Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku, Stacji Hydrologiczno-Meteorologicznej w Łebie, Akademii Morskiej w Gdyni.

Drugi dzień konferencji zakończyła wspólna biesiada szantowa uczestników spotkania, która dała też możliwość nieformalnych rozmów, na temat prowadzenia zwłaszcza zajęć praktycznych żeglarskich i zawodowych praktyk w profesjach związanych z morzem.

Trzeci dzień Konferencji był okazją do podsumowań oraz sformułowania wniosków i rekomendacji, dotyczących możliwości tworzenia systemowego wsparcia, w obszarze prowadzenia edukacji morskiej i współpracy placówek oświatowych z instytucjami związanymi z morzem. Uczestnicy części podsumowującej stwierdzili, że:

- nieocenione są korzyści, wynikające z możliwości, jakie daje współpraca ze środowiskiem żeglarskim i zawodowo związanym z morzem,
- ważne jest, by dzielić się doświadczeniem i korzystać powszechniej z wypracowanych już przez placówki edukacyjne sposobów popularyzacji i prowadzenia edukacji morskiej,
- należy korzystać z inspiracji wynikających z działań przedstawionych przez liczne grono prelegentów,
- trzeba stworzyć wirtualną przestrzeń, gdzie instytucje zainteresowane upowszechnianiem edukacji morskiej będą mogły prezentować swoje oferty,
- należy wprowadzać elementy edukacji morskiej do codziennej edukacji szkolnej,
- warto stosować w marynistyce metodę projektu,
- trzeba propagować wśród młodzieży możliwość zdobywania uprawnień żeglarskich i kwalifikacji zawodowych związanych z pracą na morzu,
- warto wykorzystać potencjał, jaki mają ludzie z pasją, chcący poświęcić się pracy na rzecz edukacji morskiej,

- trzeba stworzyć grupę inicjatywną, która uaktywni w większym zakresie Pomorze, w sferze prowadzenia i upowszechniania edukacji morskiej,
- należy wykorzystywać możliwości pozyskiwania funduszy dla edukacji na prowadzenie zajęć z edukacji morskiej, a zwłaszcza praktycznych zajęć żeglarskich,
- trzeba szanować i wspierać inicjatywy oddolne na poziomie społeczności lokalnych i upowszechniać efekty ich pracy jako przykłady dobrych praktyk.

Ostatni dzień konferencji obfitował również w atrakcje. Uczestnicy sieci współpracy wraz z uczniami, wzięli udział w warsztatach latawcowych, prowadzonych przez **Wiesława Gwizdałę**, organizatora corocznego Światowego Festiwalu Latawców w Polsce. Uczestniczyli też w zakończeniu sezonu morsowego i otwarciu sezonu żeglarskiego.

Konferencja: *Edukacja morska jako element kształtujący tożsamość lokalnej społeczności* poka-

zała jak ogromne są zasoby i potencjał instytucji zainteresowanych prowadzeniem i wspieraniem edukacji morskiej. Podczas obrad i dyskusji panelowych zrodziło się pytanie: jak stworzyć model – system edukacji morskiej, który mógłby swym zasięgiem objąć placówki oświatowe całego województwa pomorskiego? Tym problemem zajmie się grupa inicjatywna, która spotka się już wkrótce, by ustalić możliwości upowszechnienia edukacji morskiej na Pomorzu.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem – wzięło w niej udział blisko 80 uczestników. Spotkanie było szansą na wymianę poglądów, pozwoliło na refleksję w związku z podejmowaną tematyką i stało się inspiracją do dalszego działania kół żeglarskich w szkołach. Przedsięwzięcie można zaliczyć do bardzo udanych i należy rozważyć kontynuowanie tego typu spotkań w przyszłości.

Iwona Poźniak
konsultant w ODN
w Słupsku

Krajowa Konferencja Stowarzyszenia Nauczycieli Matematyki – WROCŁAW 2017

W dniach 10-13 lutego 2017 r. odbyła się we Wrocławiu kolejna, już XXVI Krajowa Konferencja Stowarzyszenia Nauczycieli Matematyki pod hasłem „Matematyka – Lubię to!”. W konferencji uczestniczyło ponad 600 nauczycieli matematyki i przedstawicieli środowisk akademickich oraz instytucje wspierające edukację i wydawnictwa oświatowe.

Konferencję zainaugurował wykład prof. Jana Miodka: „Prawa ogólnojęzykowe w polszczyźnie”, po którym wystąpienia mieli przedstawiciele środowisk akademickich i naukowych. Bardzo ciekawe wystąpienie pt. „Umiejętności matematyczne polskich uczniów na I, II i III etapie edukacyjnym” zaprezentował p. Marcin Karpiński z Instytutu Badań Edukacyjnych. Z przedstawionych badań wynika, że w zestawieniu z Europą polscy uczniowie posiadają wysokie kompetencje matematyczne, a matematyka jako przedmiot nauczania, jest na dobrym poziomie.

Równie ciekawy był wykład prof. Małgorzaty Żyto pt. „W stronę matematyki realistycznej – czas na gotowe odpowiedzi czy stawianie pytań i budowanie modeli pozwalających zrozumieć świat”, pokazujący zmiany i kierunki zmian w polskiej edukacji okiem pedagoga. Nietuzinkowy i zaskakujący wykład wygłosił prof. Michał Szurek pt. „Matematyka a Lego – od przedszkola do uniwersytetu”. Było to wystąpienie o możliwościach zastosowania klocków Lego w nauczaniu matematyki.

W dalszej części można było wysłuchać wykładów o egzaminach zewnętrznych, nauczycielach z pasją, możliwości i zastosowania technologii informatycznej i informacyjnej w edukacji, czy roli obrazu w nauczaniu matematyki. Niewątpliwie bardzo duże emocje wzbudziło wystąpienie pt. „Totalna zmiana edukacji”, o możliwościach i zastosowaniach rozszerzonej rzeczywistości, wygłoszone przez najmłodszego uczestnika konferencji – 17-letniego Luki Ilchuka z Łotwy, będącego jednocześnie jednym z dyrektorów firmy Evert. Konferencję tego dnia zakończyło bardzo dowcipne wystąpienie Jacka Ścibora z grupy SuperBelfrzy RP pt. „edu Zwrotnicowi”, przedstawiające polską oświatę nieco z humorem w ujęciu pociągu, zwrotnic, torów i innych elementów infrastruktury kolejowej.

Podczas kolejnych trzech dni konferencji, uczestników konferencji ugościło Gimnazjum nr 17 im. ks. Jana Twardowskiego we Wrocławiu. Organizatorzy – Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki – przygotowali dwanaście sesji, w których odbyło się prawie 200 zajęć

(wykładów i warsztatów), o niezwykle zróżnicowanej tematyce. W obszernym i bogatym programie, znaleźć ciekawe i interesujące zajęcia mógł każdy nauczyciel i to na każdym poziomie edukacji – od nauczania wczesnoszkolnego do szkoły ponadgimnazjalnej.

Zdecydowana większość zajęć dotyczyła metodyki i dydaktyki nauczania matematyki oraz zastosowania nowych technologii (pełen program i opisy zajęć znajdują Państwo na stronie www.snm.edu.pl). Miałem przyjemność wraz z wydawnictwem PAZDRO poprowadzić zajęcia pt. „Bezpośrednie Przygotowanie Startowe – ku Maturze 2017”, na których prezentowałem przykładowe zadania przygotowujące uczniów do egzaminu maturalnego, z niestandardowymi rozwiązaniami i pomysłami na wykorzystanie GeoGebry. Zajęcia cieszyły się sporą popularnością. Wystarczy wspomnieć, że w sali lekcyjnej zmieściło się blisko 100 nauczycieli.

W przerwach między zajęciami można było zapoznać się z ofertą wydawnictw i instytucji oświatowych, które były reprezentowane wyjątkowo licznie.

Niemniej ciekawe były wieczory pełne atrakcji: wyjście do teatru, zwiedzanie Wrocławia z przewodnikiem, pokolacyjne spotkania i rozmowy w ramach pracowni całodobowej i warsztatu otwartego, spotkań autorskich czy pracowni gier matematycznych MatVegas.

Na konferencji uczestnicy mogli też zobaczyć i zagłosować na najlepsze prace plastyczne dzieci i młodzieży, biorących udział w konkursie „Matematyka – Lubię to!”, który towarzyszył konferencji. W konkursie wzięło udział blisko 8000 uczniów wszystkich typów szkół. Lokalnie miłym akcentem był sukces Sary Ciupak z Liceum Plastycznego w Słupsku, w kategorii szkół ponadgimnazjalnych.

Udział w konferencji, to możliwość poznania ludzi, entuzjastów matematyki, rozmowy i wymiany doświadczeń, poszukiwanie inspiracji i pomysłów do pracy, poznanie nowych i nowatorskich metod i organizacji pracy z uczniami. Polecam KAŻDEMU!

Piotr Gumienny

*uczestnik Krajowej Konferencji
Stowarzyszenia Nauczycieli Matematyki*

Historyczne tradycje i sukcesy w kobylnickich szkołach

- OLIMPIADY
- KONKURSY
- IMPREZY

Tradycja to jeden z fundamentów naszej tożsamości, to nasza pamięć o przeszłości. Kultuwujemy ją w naszych rodzinach i w państwie, w społecznościach lokalnych i regionalnych oraz w całej wspólnocie narodowej. Jej wychowawcze znaczenie doceniają wszyscy, począwszy od rodziców i dziadków, dostrzegają je nauczyciele, wychowawcy, działacze państwowi i społeczni, a przede wszystkim weterani – uczestnicy i świadkowie wydarzeń historycznych, ale także uczniowie:

Od 4 lat biorę udział w Konkursie Historycznym „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego”. Traktuję to jako osobiste wyzwanie. Lubię czytać, a jeszcze większą frajdę sprawia mi analizowanie przyczyn i skutków decyzji podejmowanych przez polskich dowódców. Konkurs ten uświadomił mi, że historia Polski to nie tylko daty, ale przede wszystkim życiorysy konkretnych ludzi. Nie ukrywam, że dodatkowym atutem są też atrakcyjne nagrody – tak o swojej historycznej aktywności mówi Łukasz Lemańczyk, gimnazjalista z Kobylnicy, laureat tegorocznej edycji Konkursu.

Organizowany już od ponad 22 lat Ogólnopolski Konkurs Historyczny im. majora Marka Gajewskiego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego” jest jednym ze sposobów kształtowania świadomości patriotycznej i tożsamości narodowej młodego pokolenia. Ogólnopolskim Koordynatorem Konkursu jest Mazowiecki Kurator Oświaty, którego działania wspierają: Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, Stowarzyszenie Inicjatyw Edukacyjnych „Delta” w Płocku oraz Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Honorowy patronat nad Konkursem sprawują: Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Klub Kawalerów Orderu Wojennego Virtuti Militari oraz

Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Konkurs popularyzuje tematykę historii wojskowości i wiedzy o losach żołnierza i dziejach oręża polskiego w różnych okresach historycznych. Ukazuje znaczenie sił zbrojnych w życiu politycznym, ekonomicznym, kulturalnym państwa i narodu polskiego, a także rozwija indywidualne uzdolnienia uczniów i umiejętności krytycznego i kreatywnego spojrzenia na minione dzieje. Wojewódzkim koordynatorem turnieju jest dr Józef Kwizdiński z Kuratorium Oświaty w Gdańsku.

Rywalizacja turnieju przebiega w czterech etapach (od szkolnego – po ogólnopolski). Uczniowie rozwiązują zestawy zadań, składające się z pytań zamkniętych i otwartych oraz ćwiczeń praktycznych, polegających na oprowadzeniu po obiektach zabytkowych, interpretowaniu i rozpoznawaniu źródeł historycznych, analizowaniu filmów fabularnych i dokumentalnych. W etapie wojewódzkim zadania poszerzają zakres tematyczny o wiadomości, dotyczące elementów uzbrojenia, umundurowania, budownictwa obronnego i symboliki wojskowej. Na etapie ogólnopolskim dochodzi wiedza, obejmująca następujące dziedziny: broń i barwa (analizowanie ekspozycji muzealnej), malarstwo batalistyczne i portretowe, pieśń wojskowa, film oraz topografia wojskowa.

Ogólnopolski Konkurs Historyczny im. majora Marka Gajewskiego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego” należy do najtrudniejszych konkursów tematycznych. Konkurs wiedzie przez najważniejsze wydarzenia, związane z historią polskiej wojskowości, począwszy od bitwy pod Cedynią aż po czasy Żołnierzy Wyklętych.

Zespół Szkół Samorządowych w Kobylnicy od lat odpowiada za organizację etapu rejonowego Ogólno-

B. Trofimowicz z laureatami na poziomie szkół podstawowych: A. Lemańczykiem i A. Ossowską w Kolbudach podczas finału wojewódzkiego

polskiego Konkursu Historycznego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego”, który swym zasięgiem obejmuje dwa powiaty. Dodatkowo Beata Trofimowicz, nauczycielka ZSS w Kobylnicy, pełni funkcję sekretarza komisji wojewódzkiej, co stanowi wielkie wyróżnienie oraz potwierdzenie wiedzy i umiejętności kobylnickiego pedagoga. Swoją pasją B. Trofimowicz zaraziła uczniów, którzy od lat w tym konkursie odnoszą sukcesy. W tegorocznej edycji Konkursu, która obejmowała lata 1768-1864, czyli od Konfederacji Barskiej do Powstania Styczniowego, udział wzięła imponująca liczba uczestników z całego województwa. Aż trzech laureatów to podopieczni kobylnickich szkół: Łukasz Lemańczyk w kategorii gimnazjum oraz Adam Lemańczyk i Aleksandra Ossowska ze Szkoły Podstawowej w Kobylnicy.

Do zawodów centralnych Wojewódzka Komisja Konkursowa zakwalifikowała następujących uczniów: Zuzannę Kos i Agnieszkę Suszko z SP nr 8 w Lęborku, Kacpra Najdę z Gimnazjum nr 1 w Sztumie oraz Szymona Hałubowskiego z Gimnazjum w Miastku.

Za swój entuzjazm, kreatywne podejście do historii oraz wieloletnią współpracę przy organizacji Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego im. majora Marka Gajewskiego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego” Beata Trofimowicz, nauczyciel historii w Szkole Podstawowej i w Gimnazjum w Kobylnicy oraz Jan Wild, dyrektor Zespołu Szkół Samorządowych w Kobylnicy, 30 marca 2017 roku odebrali z rąk Mariusza Łuczyka, wicewojewody pomorskiego, listy gratulacyjne.

Konkurs nie należy do łatwych, przystępuje do niego młodzież niezwykła, którą cechuje patriotyzm, której bliskie są symbole narodowe, świadomość pochodzenia, tradycja i historia narodu.

W Kobylnicy mamy głębokie przekonanie, że Ogólnopolski Konkurs Historyczny im. majora Marka Gajewskiego Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego będzie organizowany jeszcze co najmniej przez kolejne 20 lat i będzie nam dane spotykać kolejne roczniki tak zdolnych, wyjątkowych i zaangażowanych uczniów, którzy doskonale wiedzą, że nie można budować przyszłości bez znajomości przeszłości, że to kim dzisiaj jesteśmy, zawdzięczamy tym, którzy byli przed nami.

Żaneta Miąskiewicz-Dusza
nauczyciel języka polskiego
w ZSS w Kobylnicy

KANGUR 2017

Najmłodszy matematycy laureatami!

Tegoroczna edycja Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Kangur” odbyła się 16 marca 2017 r. – według tych samych zasad konkursowych, które obowiązywały wcześniej. Brali w niej udział uczniowie szkół ze Słupska i z powiatów: bytowskiego, chojnickiego, człuchowskiego, lęborskiego i słupskiego.

W ciągu 75 minut uczniowie musieli rozwiązać jak najwięcej zadań – w kategorii „Zaczek” mieli 21 zadań, w kategorii „Maluch” – 24, natomiast w pozostałych kategoriach („Beniamin”, „Kadet”, „Junior”, „Student”) aż 30 zadań. Za poprawnie rozwiązane zadania maksymalnie można było uzyskać 105 punktów w kategorii „Zaczek”, 120 punktów w kategorii „Maluch” i 150 punktów w pozostałych kategoriach.

Zachętą i bodźcem, motywującym uczniów do zmagania matematycznych, były (i są od lat!) układanki-łami-główki – dla wszystkich biorących udział w konkursie. Co dziesiąty z nich – ci najlepsi – otrzymują symboliczne nagrody i dyplomy. Najlepsi uczniowie, czyli tacy, którzy w ciągu 75 minut „rozgryźli” zadania. Właśnie tak – nie rozwiązali, ale „rozgryźli”!!! Bo liczył się pomysł, spostrzegawczość, przebłysk myśli, niespodziewane odkrycie, czy też jakaś własna strategia w dochodzeniu do tego jedyne poprawnego wyniku lub odpowiedzi. Wygrywają najlepsi – ci, którzy zakreslili najwięcej poprawnych odpowiedzi, mieli najmniej pomyłek (bo one są „karane” przez odbieranie punktów).

A zadania w konkursowych testach „Kangura” są niekonwencjonalne, z ukrytym pomysłem i często nie dają się one „normalnie” rozwiązać. Z powodzeniem można je wykorzystać jako zadania otwarte na lekcjach matematyki. Wiele z tych zadań ma charakter uniwersalny – mogą być przeznaczone niemal dla wszystkich uczniów, niezależnie od wieku.

Konkurs KANGUR 2017 – nagrody

W kraju w konkursie „KANGUR 2017” zadania rozwiązywało blisko 360 tysięcy uczniów. Wyniki maksymalnie uzyskało 247 uczniów w kraju – najwięcej w kategoriach „Żaczek” i „Kadet”. Tytuł laureata tegorocznego konkursu uzyskało 505 uczniów w kraju. Tradycyjnie już najwięcej laureatów było w kategorii „Maluch” i kategorii „Beniamin”.

W regionie słupskim w konkursie „KANGUR 2017” udział wzięło 6085 uczniów ze 188 szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Najlepszym uczniom przyznano 663 nagrody – w tym: 5 dla laureatów, 77 nagród rzeczowych (tzw. „duże” i „średnie”), 507 wyróżnień oraz 74 nagród typu NAJ (nagrody książkowe). Specyfiką regionu słupskiego konkursu „KANGUR” jest to, że przyznawane są właśnie książkowe nagrody typu NAJ – dla najlepszego ucznia w szkole, który uzyskał co najmniej 70 pkt., jeżeli w szkole nie było uczniów nagrodzonych.

Łącznie wypisano blisko 800 dyplomów – dla wyróżnionych uczniów i nauczycieli – szkolnych koordynatorów konkursu.

Przyglądając się wynikom, jakie uzyskali uczniowie w tegorocznej edycji konkursu „KANGUR”, zauważyć można, że testy były dość trudne dla najmłodszych uczestników z klasy II szkoły podstawowej. A jednak to spośród nich mamy aż 4 laureatów!!! Dużo łatwiejszy był test dla uczniów klasy VI szkoły podstawowej i dla uczniów klasy II gimnazjum – mówi się, że test był „łatwiejszy”, bo spora grupa uczniów z tych klas uzyskała bardzo wysokie wyniki punktowe. Natomiast o dobrym i wyrównanym poziomie można mówić o wynikach uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Tytuł laureata tegorocznej edycji konkursu „KANGUR 2017” otrzymali:

- Bianka Bojara z klasy 2 (SP 3 w Słupsku),
- Natalia Chrobocińska z klasy 2 (Niepubliczna SP „Piano” w Człuchowie),
- Noemi Rauf z klasy 2 (SP 5 w Słupsku),
- Michał Rybakowski z klasy 2 (SP 5 w Chojnicach)
- Michał Kaźmierczak z klasy 1 (ZS w Charzykowych).

Najwyższą liczbę punktów w regionie słupskim uzyskali:

- Noemi Rauf z klasy 2 (SP 5 w Słupsku) – 93,75 pkt. (5-21 m. w kraju),
- Szymon Krzewiński z klasy 3 (SP 4 w Słupsku) – 108,75 pkt. (70-187 m. w kraju)
- Jakby Bładoszewski z klasy 4 (ZS w Wicku) – 113,75 pkt. (196-415 m. w kraju)

- Marcelina Kiedrowska z klasy 4 (SP 1 w Miastku) – 113,75 pkt. (196-415 m. w kraju)
- Anna Suśniak z klasy 5 (SP 1 w Słupsku) – 127,25 pkt. (208-365 m. w kraju)
- Nadia Stencel z klasy 6 (SP 5 w Chojnicach) – 140,00 pkt. (112-260 m. w kraju)
- Michał Kaźmierczak z klasy 1 gimnazjum (ZS w Charzykowych) – 143,75 pkt. (17-53 m. w kraju)
- Klaudia Kozakiewicz z klasy 2 gimnazjum (Gimnazjum Sportowe UTO) – 140,00 pkt. (46-126 m. w kraju)
- Karol Jaremczak z klasy 3 gimnazjum (G 3 w Słupsku) – 135,00 pkt. (25-41 m. w kraju)
- Igor Skonieczny z klasy I (I LO w Słupsku) – 121,00 pkt. (138-227 m. w kraju)
- Adam Głaza z klasy II (ZS LO w Chojnicach) – 116,75 pkt. (116-165 m. w kraju)
- Karolina Baryłka z klasy III (LO STO w Człuchowie) – 120,00 pkt. (155-204 m. w kraju)

Patrząc na miejsca krajowe, jakie uzyskali wyżej wymienieni uczniowie, pamiętać należy, że w kraju w kategoriach wiekowych, w szkołach podstawowych startowało po kilkadziesiąt tysięcy uczniów, a w kategoriach wiekowych w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych odpowiednio po 15-25 tysięcy uczniów i 4-10 tysięcy uczniów.

Podsumowania konkursu KANGUR 2017

W regionie słupskim konkurs matematyczny „KANGUR 2017” podsumowano pod koniec maja 2017 roku na spotkaniach w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Słupsku i w Szkole Podstawowej nr 1 w Chojnicach. Zaproszono łącznie 110 uczniów wraz z opiekunami z 52 szkół – tam wręczono nagrody główne „duże” i „średnie”. Pozostałe wyróżnienia wręczone zostały uczniom na uroczystościach szkolnych.

Gratulujemy uczniom udziału w tegorocznej edycji Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Kangur”, a w szczególności tym, którzy zostali nagrodzeni.

Dziękujemy nauczycielom, przygotowującym tych uczniów, za zmotywowanie ich do sprawdzenia swoich umiejętności matematycznych w konkursie, a także organizatorom eliminacji – dyrektorom i szkolnym koordynatorom.

*W imieniu Regionalnego
Komitetu Organizacyjnego
Słupskiego Stowarzyszenia Matematycznego
„Kangur”
Jerzy Paczkowski
konsultant w ODN w Słupsku*

Moja Dolina Słupi Na mapie świata jest takie miejsce

Dobiega końca VI edycja konkursu plastyczno-literackiego, organizowanego przez Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, Miejską Bibliotekę Publiczną w Słupsku oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku. Celem konkursu jest poszerzanie wiedzy uczestników o zagadnienia związane z ochroną przyrody w najbliższym regionie, kształtowanie postaw proekologicznych, uwrażliwianie na problemy współczesnego świata oraz zachęcanie do inicjowania spotkań poświęconych „Małej Ojczyźnie”.

Na tegoroczną edycję konkursu wpłynęło 60 prac, w trzech kategoriach wiekowych (szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne). Uczestnicy pisali list o przyrodzie Doliny Słupi do wybranego przez siebie adresata. Tematem przewodnim konkursu była rzeka i jej przyroda, co wpisuje się w obchody ogłoszonego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Roku Wisły.

Jury wyłoniło 25 finalistów konkursu, którzy spotkają się na wernisażu pokonkursowym 24 maja 2017 o godz. 12.00 w „Bibliotece pod Platanami” (filia nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Podgórznej 1). Wszyscy finaliści konkursu zostali również zaproszeni na warsztaty terenowe do gospodarstwa pszczelarskiego „Wędrowna barć” w Krzemienicy, które odbędą się 8 czerwca 2017 roku.

Wśród 25 finalistów znalazło się 15 laureatów, którzy zostaną uhonorowani nagrodami rzeczowymi. Oto oni:

autor	opiekun	szkoła	miejsce
Szkoła średnia			
Belt Krzysztof	Maria Perz	ZS Agrotechnicznych	II
Żerman Patrycja	Maria Perz	ZS Agrotechnicznych	III
Gimnazjum			
Zofia Basarab	Aneta Merl	Gimnazjum nr 6 w Słupsku	I
Skurnóg Sandra	Agnieszka Kwiatkowska	Gimnazjum nr 4 w Słupsku	II
Kopania Bartosz	Żaneta Miąskowska-Dusza	Gimnazjum w Kobylnicy	III
Gołojuch Katarzyna	Jolanta Tomaszewska	Gimnazjum nr 4 w Słupsku	wyr.
Kinga Wolska	Edyta Nasfeter-Kiełpińska	Gimnazjum w Nożynie	wyr.
Szkoła Podstawowa			
Skrzypczak Dominika	Bogumiła Murawiejko	SP 10 w Słupsku	I
Łuszkiewicz Hanna	Bogumiła Murawiejko	SP 10 w Słupsku	I
Zdrojewska Julia	Bożena Kawalko	SP 1 w Słupsku	I
Sochaczewska Katarzyna	Agata Kaczmarczyk-Suliga	SP Kobylnica	II
Dymianiuk Julia	Agata Kaczmarczyk-Suliga	SP Kobylnica	III
Wodziński Michał	Lucyna Zblewska	SP w Kwakowie	III
Sztabnik Malgorzata	Bogumiła Murawiejko	SP 10 w Słupsku	wyr.
Żabicka Zuzanna		SP 5 w Słupsku	wyr.

Konkurs dofinansowano ze środków **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku**.

Anna Kasprzak
starszy specjalista ds. edukacji ekologicznej
Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych
Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”

TO JUŻ 33 LATA LITERACKIEJ PRZYGODY W SŁUPSKU

XXXIII Międzynarodowy Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży im. Wandy Chotomskiej

*Jesteś dorosły
Mądrzejszy
Okropnie ważny jak król
Z teczką pieczętką
I dziwnymi brwiami
I mądrzysz się okropnie
I nady masz
I puszysz
I to naprawdę nie jest moja wina
Że nie możesz się zmieścić*

*Do świata dziecka wchodzi się boso
Przez mysią dziurę
Przez kropkę biedronki
Po promieniu słońca
Tańcząc między kroplami rosy*

*Jesteś dorosło-dorosły
To nie moja wina*

*Emilia Dzimitrowicz
Szkoła Podstawowa nr 11
w Zielonej Górze, klasa V*

Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży, istniejący od 1984 roku, jako przedsięwzięcie kulturalne, organizowane przez Szkołę Podstawową nr 4 w Słupsku, a po reformie oświaty – Gimnazjum nr 2, zrealizowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezydenta Miasta Słupska, Województwa Pomorskiego oraz wielu zaprzyjaźnionych sponsorów. Od 10 lat współorganizatorem konkursu jest Międzynarodowa Organizacja Soroptimist International Klub w Słupsku, której **pierwsza** prezydentka **dr Marianna Borawska** rozpropagowała ideę konkursu wśród środowisk polonijnych, co spowodowało rozszerzenie jego zasięgu na międzynarodowy.

Główne cele konkursu to od lat: inspirowanie zainteresowań literackich, czytelniczych, rozbudzanie wyobraźni, wrażliwości, podkreślanie i promowanie talentu dziecka, zachęcenie dzieci i młodzieży polonijnej do podejmowania prób literackich w języku polskim, umożliwienie udziału w literackiej zabawie dzieciom specjalnej troski. 33 lata jego istnienia zaowocowały wydaniem 26 książek z wierszami i opowiadaniem laureatów i wyróżnionych. Ogromne zainteresowanie konkursem po-

twierdza liczba około 8 000 zestawów utworów literackich, nadsyłanych co roku z ponad 500 szkół podstawowych, gimnazjów, liceów i techników z całej Polski i innych państw. Pracującymi z pasją od wielu lat, związanymi emocjonalnie z twórczością młodych mistrzów pióra, jurorami są poeci, pisarze, dziennikarze, krytycy literacy, pracownicy nauki, nauczyciele poloniści, pod przewodnictwem znanej poetki i przyjaciółki konkursu – **Wandy Chotomskiej**.

Na tegoroczny, XXXIII Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży im. Wandy Chotomskiej, nadesłano **8 405** zestawów wierszy, opowiadań i prób dramatycznych z **509** szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski, Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Litwy, Czech i Ukrainy. Nagrodzone utwory literackie zostały opublikowane w 26 już książce pokonkursowej „**Do świata dziecka wchodzi się boso**” i zostały wręczone młodym literatom, podczas uroczystej gali **22 maja 2017 r. w Polskiej Filharmonii Sinfonia Baltica w Słupsku**. Piękny tytuł, sugestywnie oddający emocje Waszej twórczości i naszego w niej zagospzczenia, który stał się mottem 33. edycji konkursu, zawdzięczamy młodziutkiej laureatce – uczennicy V klasy SP nr 11 w Zielonej Górze – **Emilii Dzimitrowicz**.

Wspaniali Młodzi Literaci – autorzy tomiku „Do świata dziecka wchodzi się boso”!

Nauczyciście nas przez 33 lata, żeby – jak to pięknie ujął tegoroczny laureat Andrzej Jagiełłowicz – *ostrożnie stawiać stopy po Waszych marzeniach*. I najlepiej do bogactwa Waszego świata *wchodzić boso*, nie jak *dorosło-dorośli*. Staraliśmy się bardzo i teraz, i w każdej poprzedniej edycji konkursu. Żeby podjąć się próby oceny młodzieńczej twórczości, trzeba mieć w sobie duszę dziecka. Czytając Was, naprawdę jesteśmy z Wami, pozostawiamy nasz dorosły świat, intuicyjnie wtapiamy się w sens słów Natalii Łukasiewicz – *Rzeczywistość jest dla ludzi, którym brakuje wyobraźni*.

Komisja jurorów w składzie pod przewodnictwem Wandy Chotomskiej, uznając za zasadnicze kryteria: oryginalności tekstu, literackości pomysłu i ujawnionego talentu autora, wyłoniła **126** laureatów ze szkół polskich i **32** ze szkół polonijnych, wyróżniła zaś **282** uczniów z naszego kraju i **44** polonijnych – w czterech grupach wiekowych:

- klasy I-IV szkoły podstawowej,
- klasy V-VI szkoły podstawowej,

- klasy I-III gimnazjum,
 - klasy I-III szkół ponadgimnazjalnych,
- w kategoriach: poezja i proza oraz 7 w kategorii „Wiersze malowane”.

Drodzy Nauczyciele, Rodzice i Opiekunowie!

To dzięki Wam, pochylającym się nad utalentowanym literacko dzieckiem, realizującym szeroko pojętą funkcję kulturalną i kulturotwórczą szkoły, służącą kształtowaniu umiejętności odbioru wartości kulturalnych oraz ich tworzeniu – mógł zaistnieć i rozwinąć się nasz konkurs, obejmując swym zasięgiem szkoły podstawowe, gimnazja, licea, technika w całej Polsce, USA, Berlinie, na Litwie, w Turcji, Czechach i Ukrainie.

Dziękujemy Wam z całego serca, szczególnie nauczycielom polonijnym – Dorocie Andrzej, szefowej Centrali Polskich Szkół Wschodniego Wybrzeża w USA, Renacie Jujce, która dziesięć lat temu rozpropagowała go w Ameryce, Małgorzacie Kulasek-Olszewski i Ewie Kampes, które zainicjowały literacką zabawę w Niemczech, rozwijającym młode talenty literackie nauczycielkom polskich szkół na Litwie, w Turcji i Ukrainie.

Miejską, wojewódzką, następnie ogólnopolską i międzynarodową rangę konkursu zawdzięczamy wspaniałej młodzieży, zainspirowanej do pracy literackiej i odkrywania swojego talentu właśnie przez Was – rozwijających, wspierających, dodających młodzieży skrzydeł – Rodziców i Nauczycieli. To dzięki Waszej pracy 33 lata istnienia konkursu zadają kłam obiegowej opinii, że zdominowani przez telewizję i internet młodzi Polacy stracili wrażliwość na słowo pisane. Natomiast ogromną popularność słupska literacka zabawa zawdzięcza na pewno wielkiej przyjaciółce twórczości Waszych podopiecznych – wybitnej pisarce i Honorowej Obywatelce Miasta Słupska Wandzie Chotomskiej, według której jest to największa w kraju impreza kulturalna, poświęcona młodym talentom literackim.

Bardzo uszczęśliwiły nas słowa Pani Wandy: *Cieszę się, że coraz więcej dzieciaków i młodzieży bierze w naszym konkursie udział. Że dzielą się z nami swoimi myślami. Że nam ufają. Wierzą, że im pomożemy. Bo przecież duzi są na świecie po to, żeby mogli uwierzyć w siebie, że oni też dużo mogą.*

Próbujcie wytrwale zapisywać swoje przeżycia i doświadczenia, zapisujcie swój zachwyt, dokumentujcie s w o j a żarliwość – szukajcie najlepszej formy wyrażania siebie i s w o j e j prawdy o ludziach i świecie. Pytajcie, błądźcie. Nie piszcie na zadany temat, po to, by wygrać kolejny konkurs. Burzcie i twórzcie! – zachęca juror Marcin Greczuk.

Według jurorów, którym szczególnie bliskie są pierwsze literackie próby najmłodszych uczestników, to właśnie wiersze uczniów klas I-III szkół podstawowych

wymykają się najbardziej kryteriom oceny, bo te szczere, wiarygodne, nie zawsze dorastają poziomem do tych, przy pisaniu których autorzy korzystali z przyjacielskiego *pogotowia poetyckiego*, chociaż nie da się udowodnić plagiatu. Mamy nadzieję, że nasze konsultacje z nauczycielem opiekunem są w pełni wiarygodne.

W tegorocznej edycji konkursu w młodszej grupie wiekowej szkół podstawowych zachwyciły nas urokliwe, bardzo liryczne wiersze: o *budzących się niespiesznie, ukrytych w kieszeniach marzeniach* Aurelii Chełmickiej, o *magicznej nocy z koszykiem snów* Julki Drag, o tym, że *tak niewiele do szczęścia potrzeba, plusk kałuży, gdy po niej się biegnie*, o czerpaniu radości zwyczajnego dnia rozświetlonej uśmiechem mamy powracającej z pracy, o pełnej tacy pachnących ciasteczek Julki Gałęckiej, o wenie, która gdzieś uciekła Magdy Karwat, o wzruszającej miłości do taty, który znowu nie przyjdzie Natałki Majewskiej, o wigilijnym szczęściu, przejmującym smutku i samotności *Anioła w zielonych skarpetkach* Michała Skowronka.

W wierszach starszych uczniów szkół podstawowych pojawiają się piękne wspomnienia jako lek na smutek. *I znowu przykleja mi się pierzasta wata do policzka i uśmiech dziewczynki z warkoczycami* Julki Serwin. Urzekły nas kłopoty w zrozumieniu złożonego świata nastolatki w przewrotnym wierszu Dominiki Trocek:

*Zrozumieć mnie
To jak spróbować
Spalić ogień
Uduśić powietrze
Zakopać ziemię
Utopić wodę...”
i głębokie prawdy o miłości i przyjaźni, gdzie
ta druga odpowiada:
„– Istnieję po to,
by zostawiać uśmiech tam,
gdzie Ty zostawiasz łzy...*

Wszyscy jurorzy, szczególnie zaś Pani Wanda Chotomska, zauważamy z radością Wasze uśmiechnięte, dowcipne wiersze – takie jak „*Bananowy song*” Kacpra Znajdka :

*Na twarzy banan mam od poranka,
banan w kanapce, banana szklanka,
żółtą czapkę wciskam na głowę
i zaraz myśli mam bananowe,*

dowcipny, przekorny wiersz o kapryśzeniu Magdy Sawickiej i uroczym, drgającym życiem i kolorami „*Barwy świata*” Zuzanny Turskiej. Wzruszyliśmy się przy lekturze *szklanych sopli, w których schowały się nasze serca* Julii Serwin i *czekaniu na rozmowę jak na kromkę chleba* Zosi Bohdan.

Dorastanie w wierszach gimnazjalistów i licealistów to pogłębiona świadomość świata, bunt przeciwko jego hipokryzji, nietolerancji, niesprawiedliwości, obojętności na ogrom nieszczęść i konsumpcjonizmowi. Może przeciwstawą są powracające w każdym roku Anioły, bardzo uczłowieczone w tej edycji – piękny, wzruszający „Anioł” Leny Ciesielskiej, wokół którego:

*Ptaki tańczyły rozciągając skrzydła
Bezpański pies oparł pysk na jego kolanach.*

I doskonale, takie nastoletkowe, dziewczynskie pozacinanane na darmo kolana Antoniny Fornalik oraz świetny wiersz o sztuce Nikifora. I Karoliny Dadas utwór o miłości, którą każdemu by tak z różową wstążką podarować, aby oczy widziały dobrem, aby z serca wyciekła czerń, wiersz o smutnej dorosłości i urokliwa moja przyjaciółka wiosna Antonii Rychlewskiej, i ten z oryginalnym spojrzeniem na miłość Joanny Gidzińskiej, i jeszcze ten o „Szklanych pantofelkach królowej”, które nigdy nie zmienią się w buty Kopciuszka Pauliny Kozłowskiej albo nieprawdopodobnie dorosłe spojrzenie na dwie epoki w najnowszej polskiej historii w wierszu Zuzanny Żyrek.

Piękna jest i identyczna w głębi wyrazu, zarówno u młodszych, jak i u starszych, miłość do zwierząt. Zachwyciły i wzruszyły nas ogromnym ładunkiem emocjonalnym pojawiające się wiersze o odchodzeniu ukochanych bliskich, o śmierci, z którą trudno się pogodzić, bo zabiera babcię, dziadków, którzy byli zawsze i zawsze dawali miłość i poczucie bezpieczeństwa.

Gorzki i zupełnie odmienny od tego, przekazywane go przez klasyków, jest w poezji licealistów obraz polskiego patriotyzmu:

*Współczesny patriota przecież nie wyleje swej krwi
za naród, -- nie pójdzie na wybory, o Święcie Flagi
pamięta jedynie z radia w wierszu Klaudii Charabin,
jednak jego serce cieszy się, kiedy Polak wygrywa.
Tylko wtedy przez jego gardło przechodzą słowa:*

„Jestem szczęśliwy, że żyję w tym kraju”.

Poruszające, głębokie są wiersze: „Nasza epoka jest kobietą” Laury Chuchli, smutne „Spotkanie” Hanny Kapuścińskiej i prześmiewczy wiersz o celebrytach Macieja Henryka Modzelewskiego, co to:

*Stają uśmiechnięci
Na ściankach
Prężą ciała do skoku w sławę.*

Zachwyciły nas wysublimowane, piękne erotyki licealistów, takie jak:

*naucz mnie pachnieć
twoim głosem a kroki
nabiorą odwagi
w nienazwane*

Zapisz mnie wersem

na skórze

– pocałunkami

są jak pióro

wieczne Wiktorii Pawlak oraz wiersze Macieja Henryka Modzelewskiego o poszukiwaniu swojego kosmosu słów.

Miłości we wszystkich barwach i odcieniach jest mnóstwo. To wszak przywilej młodości. Tym przywilejem jest też bunt i walka z przeciwnościami losu. Urzekł nas budujący, buntowniczy optymizm Oli Maras:

*na przekór światu
uśmiech okrywa mnie płaszczem
naprzeciw złomyślicielom i dzieńpsujom
wychodzę promienna
i pomimo wszystkich niemożności
jestem spokojna*

Tegoroczną prozę naszych autorów profesjonalnie puentują w książce „Do świata dziecka wchodzi się bosko” pisarka Barbara Kosmowska, od której przyjmiecie odrobinę krytyki za przegadanie i szukanie udziwnionych pomysłów i dziennikarka Anna Czerny-Marecka, według której *żeby być pisarzem, nie wystarcza dobre, sprawne pióro i znajomość literatury, musi też być pomysł, który jest autentyczny, wypływający z tego, co Wam w duszy gra.*

Pisarz Zbigniew Zielonka i pozostali jurorzy orzekli zgodnie, że tegoroczne opowiadania są na bardzo podobnym, dobrym poziomie. Najwyżej ocenialiśmy te z interesującym pomysłem, prawdziwe, przy których czytaniu żalowaliśmy, że już się kończą.

To wiemy już od lat, że literatura młodych twórców wyraziście portretuje naszą rzeczywistość. Dzieci i młodzież są doskonałymi obserwatorami, postrzegającymi niesprawiedliwość, nietolerancję, przemoc, obłudę i wszystko, co dorośli pragną przed nimi ukryć. Piszą bolesne teksty. Kryzys więzi rodzinnych, samotność i brak czasu rodziców to ciągle „żelazny temat”, który nadal włada wyobraźnią młodych twórców. Wiele opowiadań to teksty o nastawieniu moralnym, filozoficznym, z dominującą tęsknotą za przyjaznym domem rodzinnym, miłością, bezpieczeństwem, za szkołą bez przemocy wśród rówieśników i zrozumieniem, empatią nauczycieli.

W grupie najmłodszych literatów, dzieci klas I-IV szkoły podstawowej, dominuje nadal świat baśniowy i zainteresowanie dawnymi, pięknie opowiadany przez starszych historiami. To zasługa nauczycieli, że pielęgnują w dzieciach tęsknotę do świata baśni, potrafią nauczyć trudnej sztuki jej tworzenia i umiłowania własnego, najbliższego regionu, bo baśnie te małej ojczyźnie są poświęcone. Zauroczyły jurorów opowiadania o marzeniach, które spełniają się, bo bardzo tego chcemy

i osiągamy je własną pracą i pasją, o miłości do czytania książek, o prośbach do Mikołaja, o smach, które czegoś nas uczą, o przeżywaniu wigilijnej bliskości i świętach łączących zabiegane rodziny, o zrozumieniu ludzi niepełnosprawnych i marzeniach dzieci poważnie chorych, o przyjaźni i miłości do młodszego rodzeństwa. Wzrusza nas zawsze sugestywnie ukazana miłość do rodziców i dziadków. Kolejnym, zatrważającym i bulwersującym tematem opowiadań najmłodszych uczestników konkursu, jest internetowe oczernianie dzieci przez dzieci. Przeraza zaistnienie – już w prozie czwartoklasistów - tematu przemocy w internecie. A to powinno nas, dorosłych, zmusić do mądrze przemyślanych działań. To bardzo smutna prawda czasu.

Uczniowie szkół podstawowych z głęboką wrażliwością postrzegają samotność i odrzucenie starszych ludzi przez ich dobrze sytuowane dzieci, którym rodzice poświęcili całe życie. Żelaznym tematem w pierwszych próbach prozatorskich najmłodszych naszych twórców jest miłość do zwierząt. Wrażliwe dzieci kochają zwierzęta, ich marzenia o wiernym psim przyjacielu, ich szczerą chęć pomocy niechcianym i okrutnie traktowanym zwierzętom - wzruszają głębią i szczerością uczuć. Nasza pisarka – Jolanta Nitkowska-Węglarz, zaprzyjaźniona od lat z prozą uczniów szkół podstawowych i główna recenzentka tejże prozy, stwierdziła ze smutkiem, że jeszcze nigdy nie czytała tylu przygnębiających opowiadań najmłodszych uczestników konkursu. Według niej: *Smutna to prognoza, jeżeli w przyszłości Polska ma być społeczeństwem ponuraków.*

W utworach uczniów starszych klas szkół podstawowych wiodącymi tematami są: miłość i przyjaźń we wszystkich odcieniach, tęsknota za rodzicami, pracującymi za granicą, próba wejścia do starości, utożsamienia się z kondycją człowieka schorowanego i niedołęznego, współczucie i zrozumienia dla chorych na Alzheimera, problem oszustów w internecie, udających inne osoby, alkoholizm matek, które przeszły tragedie rodzinne, wrażliwość na przejawy rasizmu, kłótnie rodziców i awantury domowe, przemoc w rodzinie i szkole. Interesujące, napisane z pazurem są opowiadania o zetknięciu *poctwiyich* bajek z komputerowymi, o tajemnicach miast, marzeniach o Wielkim Mieście, o programach telewizyjnych niszczących ludzi w celu podniesienia oglądalności. Głębokie i dowcipne – „W cieniu grzyba” – o mechanizmach władzy. Przejmujące – o losie repatriantów, samotności starych rodziców („Wigilia”), rozwodach: *Jak przeczytają, co przeżywam i jak bardzo cierpię, może się opamiętają i zaczną wszystko od nowa dla dobra dziecka.* Jest też inne spojrzenie na problem rozstania rodziców i na rozwód jako wyjście z matni. Z kolei „Pogniecioną kartką” mówi o miłości do ojca niebiologicznego, *nowego taty, który*

posklejał serce. Na uwagę zasługuje interesujące opowiadanie o uzależnieniu, zaczarowaniu telefonem i gonitwie za pokemonem podczas lekcji.

Proza młodzieży gimnazjalnej to od dawna pierwsze uczucia zakochanych nastolatków, opowieści o współczesnym Kopciuszku, wołanie o miłość, przyjaźń, akceptację rodziców i rówieśników. Wiele utworów ukazuje wzruszenia młodzieży przy opowieściach starych ludzi z przejmującą biografią wojenną i powstańczą. Ważne są spotkania przy wigilijnym stole: *jesteśmy różni, ale jesteśmy rodziną.* I pamięć o bliskich – *Z nostalgią mi do twarzy.* Pisaliście o niehumanitarnym świecie, o pomocy dla głodujących w Afryce, bombardowaniu w Damaszku, o dziewczynie i jej bracie – uchodźcach, którzy odnaleźli w Polsce siebie i swoje marzenia. Duże wrażenie zrobiło na nas króciutkie, pełne emocji opowiadanie Julii Perzyńskiej-Wydrych o traumie po włamaniu do domu.

Dojrzała proza licealistów zaintrygowała nas i dostarczyła wielu niezapomnianych wrażeń poruszając tematyką – poza miłością, która jest w niej zawsze i wszędzie, poza bardzo sprawnie, lekko i dowcipnie oddanymi zauroczeniami i problemami wchodzenia w dorosłość, pojawiła się próba ukazania przeżyć i motywacji działania islamskich bojowników, problem uchodźców w różnych odsłonach i zainteresowanie bieżącą polityką i historią. Aktualne nadal tematy to agresja i autoagresja, problemy z narkotykami, rówieśnicza przemoc w internecie. Bardzo ważnym problemem dostrzeganym przez autorów ze szkół ponadpodstawowych jest temat chorób i śmierci bliskich oraz współczucie dla ludzi starych i schorowanych w ich codziennym życiu. Młodzież widzi i ocenia świat dorosłych z jego hipokryzją, pustostwo, powierzchownością, obnażaniem przez media najintymniejszych nawet ludzkich przeżyć dla „sprzedaży” medialnego produktu. Prezentuje obiektywne i niestety, smutne spojrzenie na współczesny świat i ludzi. Dobre pióro pomaga wyrazić bunt.

Nadesłane utwory młodych twórców ze szkół zagranicznych cenimy szczególnie ze względu na wielki wkład pracy podczas posługiwania się polszczyzną. W wierszach i opowiadaniach dzieci i młodzieży polonijnej – szczególnie tej z USA i Litwy – pojawia się nadal piękny, wzruszający patriotyzm, tęsknota i idealizowanie Ojczyzny przodków. To ponownie wspomnienia edukacyjnych wycieczek młodych Amerykanów po Polsce. I oczekiwanie na polskie wakacje. Są piękne baśnie na kanwie Pana Kleksa. Jest poruszający altruizm, jest głęboki hołd oddany Adamowi Mickiewiczowi i patriotyczny podziw dla marszałka Piłsudskiego. Wiele wierszy wyraża uroczą, gorącą miłość do mamy, są przemyślane teksty o dzieleniu się z innymi ludźmi, o walce ze śmiercią i chorobą. Jest w nich wszystko, co ważne dla

młodych ludzi na całym świecie. Nasze uznanie i podziw budzi od lat mądre i głęboko patriotyczne nauczanie młodzieży polonijnej – zarówno w sobotnich szkołach, jak i w domach – wychowywanej w poczuciu dumy z ojczyzny swoich przodków, chęci poznawania jej historii i zachwytu obecnym krajem zamieszkania.

Dziękujemy uczestnikom konkursu, że potrafią dostrzec słowa, które sklejają duszę i cerują złamane serce, że chcą te słowa na czubek swojego pióra złapać, że pragną roztopić ciszę, szklane sople, w których schowały się nasze serca, że nie rezygnują z marzeń i próbują uczynić świat piękniejszym, że szukają swojego kosmosu słów, by wywołać u kogoś codziennie chociaż jeden szczery uśmiech, że próbują swój świat poznać, oswoić, uchwycić, zapisać, ukazać nam jego blaski i cienie. Bo nie zawsze je widzimy!

Życzymy z całego serca, by Wasz talent był słowem prześwietlającym liście, a Wasze słowa zakwitły na papierze, byście mieli mnóstwo powodów do optymistycznego spojrzenia na świat i naprzeciw złomyślicielom i dzieńpsujom wchodzili w życie promienni i pomimo wszystkich niemożności spokojni. Do zobaczenia za rok z Piękną Słupską Wiosną.

Maria Pietryka-Małkiewicz
koordynatorka konkursu

Jolanta Wiśniewska
dyrektorka Gimnazjum nr 2
w Słupsku

40-lecie

Przedszkola Gminnego „Bajka” w Jezierzycach

W Przedszkolu Gminnym „Bajka” w Jezierzycach, 27 kwietnia 2017 roku odbyła się uroczystość pełna wspomnień i wzruszeń 40-lecie istnienia placówki.

Odświętny i radosny nastrój stworzyło grono licznie przybyłych gości, przyjaciół przedszkola, absolwentów i rodziców.

Wśród zaproszonych obecny był Zdzisław Kołodziej-ski – Starosta Powiatu w Słupsku, Barbara Dykier – Wójt Gminy Słupsk razem z przedstawicielami Urzędu Gminy, Dorota Iwanowicz – wicedyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, Jolanta Kamińska – dyrektor Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, dyrektorzy szkół i inni goście.

Wszyscy mieli okazję obejrzeć galerię zdjęć, przedstawiającą historię 40-lecia Przedszkola oraz taneczno-wokalny Koncert Jubileuszowy w wykonaniu przedszkolaków, który maluchy rozpoczęły słowami znanej piosenki „Witajcie w naszej Bajce”.

Placówka na „rubinowy” jubileusz otrzymała w prezencie remont budynku i nowe wyposażenie sal dydaktycznych. Efekty tego przedstawione zostały w multimedialnej prezentacji pt. „40 lat w obiektywie” i wywołały, zwłaszcza wśród absolwentów i byłych pracowników wiele miłych wspomnień i wzruszeń.

Tym, którzy szczególnie przyczynili się do realizacji nowoczesnego wizerunku placówki, wręczone zostały Medale Przyjaciół Przedszkola.

Goście zwiedzili Przedszkole, a Pamiątkowa Tablica zachęcała do okazjonalnych wpisów. Radosny nastrój towarzyszył gościom, przedszkolakom i pracownikom przy smakołykach i urodzinowym torcie – początku, kończącym to szczególne i wyjątkowe dla Przedszkola „Bajka” spotkanie.

Monika Szymczak – dyrektor
Przedszkola Gminnego „Bajka”
w Jezierzycach

PRZYŁAPANI NA CZYTANIU

Książka w życiu człowieka odgrywa znaczącą rolę, a w życiu najmłodszych stanowi istotny element wpływający na ich rozwój i wychowanie. Dzięki książce dziecko od najmłodszych lat kształtuje i rozwija swoją wyobraźnię, buduje wrażliwość oraz obraz otaczającego go świata.

W zmieniającym się świecie, w pogoni za nowinkami technologicznymi, książka znalazła się gdzieś na marginesie życia kulturalnego społeczeństwa, zwłaszcza młodych jego przedstawicieli. Młodego człowieka bardzo trudno przekonać do czytania (nie wspominam tu o lekturach, ponieważ to w ogóle odrębny temat).

Mając powyższe na uwadze oraz uwzględniając kierunek polityki oświatowej państwa, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku postanowił podjąć działania, które będą promowały czytelnictwo wśród młodzieży. Tak zrodził się pomysł akcji „Przyłapani na czytaniu”.

Ideą akcji jest upowszechnianie czytelnictwa, promowanie książki jako alternatywy na spędzenie wolnego czasu, poszerzanie horyzontów i wiedzy na temat otaczającego świata, kształtowanie wyobraźni poprzez czytanie, uwrażliwianie na duchowe aspekty życia, rozwijanie wyobraźni, odwoływanie się do takich wartości jak: miłość, przyjaźń, tolerancja oraz szacunek dla innych.

Żeby uatrakcyjnić konkurs, zaplanowano go dwutorowo. Pierwszym elementem była akcja „Czytanie z Mikołajem”. Tu należało wykazać się różnorodną działalnością w szkole, świadczącą o tym, że uczniowie czytali z Mikołajem lub dla Mikołaja. Pomysłowość dzieci była ogromna. Duża liczba prac nadesłanych na konkurs świadczy także o zainteresowaniu imprezą. Drugim elementem akcji był konkurs fotograficzno-plastyczny, który miał zobrazować – gdzie, co i jak czytamy.

Z licznych prac nadesłanych z całego województwa niezwykle trudno było wybrać te najlepsze. Każda praca była ciekawa i dawała nadzieję, że duch czytelnictwa w narodzie nie ginie. A poważnie rzecz ujmując, kolejny raz okazało się, że dzieci i młodzież chcą i potrafią czytać wszędzie.

Skąd w takim razie biorą się narzekania polonistów, dorosłych, że młodzi nie czytają? Sądzę, że przyczyna tych narzekań tkwi w niewiedzy. My – dorośli, żyjemy w innym świecie literatury. Nawet nie zauważamy tego, po co z przyjemnością i chęcią sięgają młodzi ludzie. Dopiero np. takie akcje czytelnicze uświadamiają nam, że młodzi chętnie czytają to, co ich interesuje, a nawet potrafią o tym żywo dyskutować.

Zwieńczeniem akcji „Przyłapani na czytaniu” będzie ogłoszenie wyników konkursu oraz happening zorganizowany w przestrzeni miejskiej w pierwszej połowie

czerwca. Dzieci i młodzież wyjdą na ulice miasta, w parkach, na ławkach, na deptakach, przy dworcu wśród zgłęku żyjącego codziennością miasta będą czytać książki, zachęcać przechodniów starszych i młodszych do czytania.

Liczba zgłoszeń, opinie nauczycieli wyrażające zadowolenie z organizacji takich akcji, napawają optymizmem. Organizatorzy akcji są niezmiernie szczęśliwi, że pomysł, jaki zrodził się w naszych głowach, spotkał się z tak pozytywnym odbiorem. Było to nasze pierwsze, ale na pewno nie ostatnie tego typu przedsięwzięcie związane z czytelnictwem. Pomysłów nam nie brakuje, a i samo życie, i otaczająca nas rzeczywistość, podpowiadają nowe rozwiązania.

Jak zachęcić dzieci do czytania? – garść pomysłów, życzliwość, chęć, czas, a wszystko doprawić szczyptą słodyczy i odrobiną pieprzu (ambitne teksty), żeby nie było zbyt mdło, nudno i zbyt łatwo.

O pomysłach na czytanie i kolejnych akcjach czytelniczych już niebawem będziemy informować.

Joanna Kierul-Cieślak

konsultant ds. wspomagania szkół
w ODN w Słupsku

Nocą

*Kiedy już wszyscy zasną
To Król Księżyc daje znać gwiazdom
Że mogą już migotać i świecić
Bo zasnęli już dorośli i dzieci
I kiedy tak gwiazdy migoczą
Nadjeżdża noc swoją karocą
Wysiąda z karocy, a w ręce ma koszyk
ze snami
I lata tak nad światem, nad domami
I sypie tak nad światem nad domami
I sypie snów moc kolorowych
Na miasta na wsie na domy
A wszyscy śpią...*

Julia Drag

Szkoła Podstawowa
w Tarnowie Podgórnym, klasa IV

Z tomu
„Do świata dziecka
wchodzi się boso”,
Słupsk 2017

KSIĄŻKI CZASOPISMA MULTIMEDIA

Biblioteka ODN poleca...

Czerska A., *Czytanie dla rozwoju. Wczesnodziecięca nauka czytania metodą Cudowne Dziecko*, Warszawa: Instytut Rozwoju Małego Dziecka, 2016.

Tematem publikacji jest wczesnoszkolna nauka czytania dla dzieci najmłodszych. Po raz pierwszy została przedstawiona metoda nauki czytania w języku polskim dla dzieci od urodzenia, która jest dla rodziców łatwa do zastosowania. Metoda *Cudowne Dziecko* rozwija wzrok, słuch i mowę dziecka, kształtuje myślenie operacyjne oraz świadomość otaczającego świata. Rozbudza w dzieciach miłość do czytania, pozwala na samodzielne odszyfrowanie kodu liter oraz czytanie i rozpoznawanie znaczenia wyrazów, zdań i tekstów. Nawet dzieciom uczonym sporadycznie daje dobre podstawy do dalszej nauki czytania, gdyż w odpowiedzi na doświadczenia w krytycznym okresie rozwoju dokonuje się rozwój zaangażowanych struktur nerwowych. Po raz pierwszy została zbadana efektywność nauki czytania. Po raz pierwszy metoda nauki czytania została poddana weryfikacji. Czytanie dla rozwoju jest książką przeznaczoną dla każdego, kto jest zainteresowany rozwojem małego dziecka, zarówno pedagogów, jak i rodziców. Pozwoli na wzbogacenie warsztatu specjalistów, jak również uniknięcie wyważania otwartych drzwi przez młodych rodziców. Wykładowcy i studenci pedagogiki i psychologii oraz dyrektorzy i wychowawcy przedszkolni też powinni umieścić ją w swojej bibliotece.

Straus G., *Wysztaleni amatorzy książek. Wyd.2*, Warszawa: Biblioteka Narodowa, 2015.

Publikacja ta, trzecia z kolei jest podsumowaniem badań zrealizowanych w cyklu "Czytelnictwo licealistów. W poszukiwaniu elit", rozpoczętych przez autorkę w 1997 roku ankietą audytoryjną poświęconą czytaniu książek przez uczniów pierwszych klas liceów ogólnokształcących w Warszawie. Powtórzono ją w 2000 i 2005 roku na tej samej grupie ankietowanych, przeprowadzając z nimi wywiady na temat książek, czytania i czytających. Wnioski socjologiczne i kulturowe, płynące z tych badań, zainteresują nie tylko ludzi zawodowo zajmujących się czytelnictwem, ale także pedagogów czy dziennikarzy, uważnych obserwatorów zmian życia społecznego i kulturalnego w Polsce.

Ungeheuer – Gołąb A., *Rozwój małego dziecka z literaturą. Podręcznik*, Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2011.

Dorośli nie zawsze doceniają wagę pierwszych lat życia dziecka. Współczesna psychologia rozwojowa mówi, że istotne znaczenie dla dalszych etapów życia dziecka ma okres wczesnego rozwoju, a nawet okres prenatalny, w którym zdaniem niektórych badaczy, dziecko odbiera bodźce z zewnątrz. Choć nie jest to słuchanie i czucie podobne do tego, którego doświadcza poza organizmem matki, wywiera wpływ na późniejsze stadia. Zaniedbanie ważnych zadań w tym najwcześniejszym okresie, może stać się przyczyną luki rozwojowej, której wypełnienie często nigdy nie będzie możliwe. Książka przeznaczona dla rodziców, psychologów, pedagogów i bibliotekarzy. Dostarcza bibliotekarzom fachowej wiedzy dotyczącej pracy z dzieckiem w bibliotece. Dziecięcy użytkownik stanowi znaczny procent wszystkich użytkowników bibliotek, co oznacza, że większość kadry bibliotekarskiej prowadzi pracę z dziećmi i powinna być przygotowana do niej. Wydaje się to ważne, że współcześnie przywiązuje się coraz większą wagę do tego, aby kontakt z książką, literaturą, pięknym słowem dziecko rozpoczynało możliwie najwcześniej.

Brett D., *Bajki, które leczą*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2013.

Autorka jest psychologiem klinicznym, a także uznaną poetką, pisarką, autorką wielu książek. Mieszka w Melbourne w Australii. Doris Brett pokazuje w swojej książce, w jaki sposób nawiązać kontakt z dzieckiem, stosując metodę, która nie tylko rozwiązuje problemy dziecka, ale też umacnia więź pomiędzy nim, a jego rodzicami. Książka jest adresowana do rodziców oraz do wszystkich osób, m.in. nauczycieli, które pracują z dziećmi. Zamieszczone w niej opowiadania autorka wymyśliła kiedyś dla własnej córki. Każde z nich można jednak bez trudu przekształcić i dostosować do potrzeb swojego dziecka. Korzystne oddziaływanie opowiadań da się wytłumaczyć zgodnie z podstawowymi teoriami większości głównych kierunków psychoterapii, można tu mówić o identyfikacji dziecka z bohaterem, oddziaływaniu technik społecznego modelowania i o uzdrawiających efektach pozytywnych wizualizacji zawartych w opowiadaniach. Brett ukazała różnego rodzaju trudności, na które napotykają dzieci w kolejnych stadiach dorastania oraz przedstawiła rodzicom skuteczne metody wspierania dzieci w ich zmaganiach z trudnościami.

Wybrała: Grażyna Wieczorek
konsultant ds. informacji pedagogicznej
i wydawnictw w ODN w Słupsku

Przedział literac(t)ki

Wartość pozytywnej komunikacji

Szanowni Państwo, tak się jakoś okrutnie pechowo ostatnio złożyło, że w ucho i oko wpadały mi same nie-pochlebne opinie o podróżach pociągiem. ..., że jest brudno, że zimno, że nieprzychylnie, że ze spóźnieniem, bez przeproszenia i usprawiedliwienia, za to po raz kolejny, że (za przeproszeniem moim tym razem) z „upierdliwymi” pasażerami obok. A słowa te słyszałam od ludzi, którzy znacznie częściej niż ja podróżują, mają więc prawo więcej powiedzieć w temacie. Bo wprawdzie pisząca – z Państwa uprzejmości – te słowa, czasem podróżuje, ale prawdziwie Piszący, czyli literaci, pisarze, poeci, podróżują znacznie częściej, w tym niektórzy znacznie częściej podróżują pociągami, o czym pisząca te słowa wie z ich, na FB choćby upublicznonych relacji.

I co w takiej sytuacji mam zrobić? Może jedynie, przekazać ostatnią usłyszaną relację z jednej podróży. Jako, że to najświeższa, jest dobry powód przekazania, że było pachnąco i miło, że 141 km/h, że miękkie, welurowe siedzenia, że muzyka w tle przedziału, a piękna wiosna w tle za oknem. Nie, to nie było w naszym kraju. I wcale nie tylko dlatego, że ta wiosna jakoś trochę się do nas spóźnia w kwietniowym jeszcze czasie, gdy te słowa są pisane.

Iwona Majewska-Opiełka napisała książkę „Jak mówić, by nas słuchano: psychologia pozytywnej komunikacji”. Chyba powinnam tę książkę zabierać w każdą swoją podróż i czytać po wielokroć. Przecież to, na czym najbardziej mi zależy, to pozytywna komunikacja z Państwem.

Znana i ceniona autorka, jedna z najciekawszych postaci rynku szkoleniowego, Iwona Majewska-Opiełka tym razem dzieli się w wymienionej z tytułu książce, doświadczeniem na temat pozytywnej komunikacji. Znajdziemy w niej rzetelną i podaną w przystępny sposób wiedzę na temat komunikacji, wiedzę, która sprawić powinna, że nasze relacje z drugim człowiekiem będą pełniejsze. To doskonała publikacja o tym, jak skutecznie komunikować się z innymi ludźmi. A czy przypadkiem tak nie jest, że z tą komunikacją, a już szczególnie z komunikacją skuteczną mamy w dobie coraz liczniejszych komunikatorów, coraz większy problem? Bo jednak komunikacja to nie tylko korzystanie z suchych komunikatów i wszelkich komunikatorów. Autorka wyjaśnia i w przystępny sposób zgłębia tajniki interesującego sposobu mówienia. Wyjaśnia też, jak sprawić, by nasz przekaz nie nużył odbiorcy. Zwraca ponadto uwagę Czytelnika na to, że ważne jest nie tylko to, jak się mówi, ale

również to, jak się słucha innych osób. W rezultacie, choć jedna z wielu na rynku, właśnie ta książka to nie-oceniona pomoc dla wszystkich, którzy pragną opanować bądź udoskonalić swoje umiejętności oratorskie, czyli na przykład dla szkoleniowców czy wykładowców.

Moje osobiste wnioski były jednoznaczne, książka Iwony Majewskiej-Opiełki powinna stanowić moją wielokrotną lekturę. Pozwolę sobie jednak, nim ponownie do niej sięgnę, bardzo pozytywną wiadomością skomunikować się z Państwem. JEST WIOSNA! Po raz 2017 w naszej erze jest wiosna. Ba... wkrótce będzie (oby!) naprawdę letnio.

Mój tekst pisany jest w chwili, gdy za oknem wrażenie arktycznego powietrza (bo przecież, podczas gdy niecałe 10 stopni w styczniu pachnie ciepłem, w końcu kwietnia wzdryga mrozem niemalże). Pisany jest jednak w chwili, gdy gorące robią się przygotowania do XXIV Pomorskiej Wiosny Literackiej. Czytany zaś będzie (oby), gdy jeszcze ciepłe będą wrażenia po wiosnie minionej.

Szanowni Państwo, choć scena nie jest moim żywiołem, Pomorska Wiosna Literacka przynosi mi zawsze zwielokrotnioną przyjemność komunikowania się z Państwem ze sceny teatralnej i dyktuje wiele powodów do serdecznych podziękowań. Pozwólcie teraz, że skorzystam z okazji pisania do Państwa i wymienię kilka z nich.

Po pierwsze: po raz XXIV organizację Pomorskiej Wiosny Literackiej wzięło na siebie Stowarzyszenie Edukacyjne „Volumin” oraz Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka, a patronatem honorowym objęli: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Pomorski Kurator Oświaty, Marszałek Województwa Pomorskiego, Starosta Powiatu Słupskiego oraz Prezydent Miasta Słupska. To ważny powód do serdecznych podziękowań wobec Wszystkich.

Po drugie: w naszych działaniach wiosennych współuczestniczą i domykają naszą inicjatywę pracownicy szkół i bibliotek szkolnych, miejskich i gminnych Słupska i regionu. Bez ich udziału, zaangażowania w przygotowaniu dzieci i młodzieży do spotkań wiosennych, Wiosna nie zrealizowałaby swojego głównego celu, czyli skutecznej i atrakcyjnej w formie promocji czytelnictwa, promocji myślenia, tworzenia, rozmawiania o książce.

Po trzecie: realizację wydarzeń wiosennych dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Starosty Powiatu Słupskiego oraz

Prezydenta Miasta Słupska, nie małą jednak rolę biorą na siebie sponsorzy prywatni i instytucje, którym za wsparcie naszej inicjatywy serdecznie dziękujemy.

Po czwarte: inaugurujemy corocznie Pomorską Wiosnę Literacką w cudownie klimatycznej sali Teatru Rondo, który od lat nas gości, za co pani dyrektor Jolancie Krawczykiewicz i całemu zespołowi Teatru organizatorzy są ogromnie wdzięczni.

Po piąte: na inaugurację i całą Literacką Wiosnę zapraszamy Państwa: dyrektorów, nauczycieli, bibliotekarzy, uczniów szkół, bibliotek, placówek oświatowych i kulturalnych. Niech wszyscy wspólnie z nami promują wiosenne hasło: „MYŚLĘ, WIĘC CZYTAM”.

Po kolejne... choć nie wiem, czy to właściwa kolejność tej wyliczanki, organizatorzy mieli w tym roku ogromną przyjemność zaprosić wyjątkowych literatów, a wśród nich: Barbarę Ciwoniuk, Paulinę Hendel, Jolantę Nitkowską-Węglarz, Joannę Olech, Wioletę Piasęcką, Grzegorza Kasdepke, Daniela Odiję, Tomasza Samojlika.

Po kolejne i nie ostatnie, bo lista miłych słów kończyć się przecież nie musi, w tym roku zostało zaplanowane jeszcze jedno zaproszenie i uświetnienie Pomorskiej Wiosny Literackiej. Muzyczną Bombnierką poczęstuje nas na inauguracji XXIV Pomorskiej Wiosny Literackiej liryczna piosenkarka, Basia Stępnia-Wilk z zespołem.

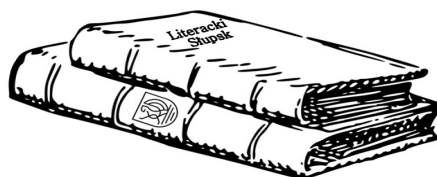
Szanowni Państwo, Tomasz Jastrun na swoim blogu napisał takie słowa: „na człowieka nie wolno patrzeć nieprzychylnym okiem. Pod takim spojrzeniem nie ma on szansy. A jeżeli nie dajemy innym szansy, czemu inni mają mieć nad nami litość? Też dlatego zawsze staram się idealizować ludzi i jestem oskarżany o naiwność”. Podchwyciłam te słowa, bowiem myślę tak samo. Niech jednak naiwnością nie będzie moją nadzieją, że komunikacja między mną a Państwem nigdy nie zaszwanuje, a Wiosna, którą macie Państwo w bliskich wspomnieniach, a ja w chwili obecnej, jeszcze w planach, przyniesie wiele ciepłego, dobrego i... literackiego.

Agata Szklarkowska

dyrektor

Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej
w Słupsku

Literacki Słupsk w latach 60 i 70 XX wieku

Mirosław Kościński urodził się w 1955 roku w Słupsku. Debiutował w 1973 roku w miesięczniku *Radar*. Wiersze publikował w wielu almanachach, antologiach i czasopismach, m.in. w *Poezji*, *Nowym Wyrazie*, *Odgłosach*, *Nowym Medyku*, *Okolicach*, *Głosie Pomorza*, *Zbliżeniach*, *Śladzie*. W 1975 roku został laureatem wysoko cenionego konkursu „Czerwonej Róży” w Gdańsku, a potem równie cenionych, jak *Lustra* (Wrocław), imienia Poświatowskiej (Częstochowa), *Rubino-wa Hortensja* (Piotrków Trybunalski), *Laur Gryfa* (Słupsk) i wielu innych¹.

W roku 1978 w serii *Pokolenie, które wstępuje* ukazał się jego debiutancki tomik poezji pt. *Możliwe że się obudzimy*², przyjęty z ogromnym zainteresowaniem przez krytykę. W oparciu o wiersze z tego tomiku powstał spektakl poetycki *Listy*, w reżyserii Czesława Markiewicza, wystawiony przez Lubuski Teatr w Zielonej Górze. W 1988 roku został wydany tomik poezji *Samotność ta czarna opaska prawdy na ruinach naszych twarzy*³, w całości poświęcony stanowi wojennemu. Książka była gotowa do druku już w 1982 roku, ale względy cenzuralne tamtego okresu wydłużyły okres oczekiwania na jej ukazanie się do sześciu lat. W 1998 roku ukazał się kolejny tomik *W twoich udach jest wulkan*⁴. W 1979 roku w czasie trwania Sesji Literackiej KKMP powstała Grupa poetycka realistów Metro II. Współtworzyli ją: Zbigniew Babiarez-Zych, Andrzej Kirko, Mirosław Kościński i Waldemar Mystkowski. W 1988 wraz z m.in. Jerzym Dąbrową, Ryszardem Wrześnińskim był współzałożycielem Grupy Artystyczno-Literackiej GAL. W 2002 roku otrzymał stypendium Funduszu Promocji Twórczości.

Mirosław Kościński ukończył słupskie Technikum Mechaniczne, a następnie pedagogikę kulturalno-oświatową w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Słupsku. Pracował jako nauczyciel-wychowawca w Bursie Szkolnej, a później jako dziennikarz w *Głosie Słupskim* i *Gońcu Pomorskim*. Współpracował z redakcjami *Sztandaru Młodych*, *Trybuny*, *Poztumiaka*. Obecnie pracuje w redakcji *Dziennika Bałtyckiego* i zajmuje się głównie problematyką gospodarczą. Jest również autorem recenzji i redaktorem antologii poetyckich.

Zygmunt Flis urodził się 5 września 1937 roku w Dąbrowie na Lubelszczyźnie. Od 1945 roku mieszkał w Raciborkach koło Szczecinka. W roku 1963 ukończył filologię polską na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Debiutował poezją w roku 1956 w *Głosie Tygodnia*, dodatku *Głosu Koszalińskiego*. W twórczości literackiej uprawiał głównie poezję⁵. Dotychczas wydał sześć indywidualnych tomów poezji. Opublikował zbiory poezji *Łamanie psalmów* (1962)⁶, *Przynoszę ziemię* (1972)⁷, *Wybór twarzy* (1975)⁸, *Chodzenie po linie* (1978)⁹, *Poeta przy oknie* (1989 i 1993)¹⁰, *Wybór wierszy* (1995)¹¹. Jego wiersze zostały zamieszczone w wielu almanachach i tomach zbiorowych. Tłumaczono je także na kilka języków obcych. Od ponad 40 lat jest animatorem życia kulturalnego, a przede wszystkim literackiego. Inspirował i organizował takie znane imprezy literackie, jak Październik Literacki, Premiery Słupskich Książek, Ogólnopolski Konkurs Literacki „O Laur Gryfa Słupskiego”, Usteckie Rozmowy o Literaturze. Od kilku lat prowadzi działalność wydawniczą. Kierowana przez niego słupska oficyna wydawnicza *Agora* opublikowała w ciągu 7 lat ponad 30 książek pisarzy naszego regionu. Publikacje te cechuje duża dbałość o poziom literacki i edytorski. Flis jest członkiem Związku Literatów Polskich od roku 1974 oraz od roku 1982 członkiem Zarządu Głównego ZLP, a od 1984 prezesem Słupskiego Oddziału ZLP.

Zygmunt Flis cechuje się prostotą poetycką. Metafory Zygmunta Flisa nie wymagają słowników, czytelne są w swej urokliwości, wyraźne w przekazie. Pisał dla prostego odbiorcy, nie dla krytyków, a wiersze Zygmunta Flisa nie są złożone metaforycznie. Zapraszają do czytania każdego. Zygmunt Flis w swoich wierszach jest pedagogiem¹². Zdaje sobie doskonale sprawę z edukacyjnej roli poezji. Zygmunt Flis tworzył w paradoksalnych czasach. Co roku pojawiały się nowe formacje poetyckie. W tym pokoleniowym chórze wyróżniał się Zygmunt Flis. Publikował swoje wiersze w warszawskiej prasie literackiej, był laureatem wielu znaczących konkursów poetyckich, między innymi takich jak Toruński Maj Poetycki, Bydgoska Wiosna Poetycka, Warszawska Jesień Poezji, Konkurs im. Jana Śpiewaka. Jurorami w tych konkursach byli Julian Przyboś, Kazimierz Wyka, Zbigniew Herbert, Anna Kamieńska i Michał Sprusiński. Jego książki recenzowali tacy wybitni poeci jak Anna Kamieńska, Zbigniew Bieńkowski czy Artur Międzyrzecki. Zygmunt Flis jest nadal poetą czynnym i aktywnym. Zygmunt Flis jako poeta żywo reaguje na problemy współczesności, ale też często odwołuje się do prawzorów i źródeł historii, jest znany od co najmniej trzydziestu lat słupskiemu czytelnikowi. Z tą ziemią bowiem związał się w latach minionych, od Szczecinka począwszy. „swojemu” Szczecinkowi poświęcił nawet

poetyckie strofy w znanym z drukowanych fragmentów poemacie o pomorskiej księżnej Elżbiecie – matce królów. Ale jego poezja zatacza swą istotą krąg bardzo szeroki, obejmujący tradycje naszej cywilizacji europejskiej.

Zbigniew Kiwka urodził się 28 stycznia 1932 roku w miejscowości Sławiła. Do 1939 roku mieszkał w miasteczku Gliniany (województwo tarnopolskie). Po wojnie w ramach tzw. akcji repatriacyjnej wyjechał z rodzicami do Antonówki w Szczecińskim, a następnie do Słupska.

Debiutował jako poeta na łamach *Głosu Koszalińskiego* w 1957 roku, a w następnym jako prozaik, publikując tamże opowiadanie *Kirgiz*. Wydał następujące tomy prozy: *Śmierć przychodzi nocą* (1963)¹³, *Na początku był front* (1963)¹⁴, *Dwie barwy jednej wiosny* (1966)¹⁵, *Araukarie pana Crolla* (1970)¹⁶, *Carina* (1971)¹⁷, *Ostatni krok w chmurach* (1972)¹⁸, *Dzwony nad Lubianą* (1979)¹⁹. *Śmierć przychodzi nocą* to rozległy wizerunek niemieckości na Kaszubach. Dalsza twórczość autora jest dość wyrównana, a obraca się najchętniej w kręgu tych samych spraw i problemów narodowych i moralnych. *Dwie barwy jednej wiosny* to dzieje pułku lotnictwa myśliwskiego „Warszawa”. Ale jest też tu i sprawa wyboru duchowego. Bohater jest ogarnięty pragnieniem zemsty, gdyż był świadkiem, jak jego przyjaciela, skaczącego ze spadochronem, zestrzelił niemiecki myśliwiec. Czatuje więc na dobrą okazję, a gdy do niej wreszcie dochodzi, nie decyduje się zabić bezbronnego. *Araukarie pana Crolla* przenoszą nas do współczesnego Berlina Zachodniego, gdzie polski pisarz spotyka tytułowego bohatera, kiedyś komendanta kacetu gdzieś pod Lwowem, a obecnie producenta wózków inwalidzkich. Część środkowa jest introspekcją okupacyjną, a rzecz o tyle się wikła, że ów Croll ocalał kiedyś żydowskiego chłopca, dziś sławnego śpiewaka. Intencje tego ocalenia były mocno dwuznaczne. Także inne zawilości romansowe i fabularne. Raczej niepowodzeniem okazała się *Carina*, opowieść o przejściu frontu przez małe miasteczko pomorskie, gdzie zachowała się grupa etnicznych Polaków, za to nieźle został przyjęty tom opowiadań *Ostatni krok w chmurach* o walczących II Korpusu we Włoszech, paradoksach wojny, smaku kłęski i zwycięstwa.

Kiwka należał w latach 1958-1959 do grupy literackiej Meduza²⁰. W roku 1963 został członkiem Związku Literatów Polskich, jest przy tym laureatem wielu nagród i wyróżnień, m.in. wysoko przez siebie cenionych nagród Ministra Obrony Narodowej za powieści *Na początku był front* i *Dwie barwy jednej wiosny* oraz zdobywcą czołowego miejsca w plebiscycie *Pióro i karabin*, które dla Autora było miernikiem popularności wśród czytelników. Poza wydanymi sześcioma po-

wieściami i zbiorem opowiadań jest autorem książek, które pozostały w maszynopisach, mimo nagród, jakie im przypadły na różnych konkursach literackich²¹.

*Mariusz Domański – dyrektor
II Liceum Ogólnokształcącego
w Słupsku*

¹ s. 5.

² *Możliwe że się obudzimy*. Żarz. Gł. ZSMP Universitas, Warszawa 1978; Zob. recenzje: Z. Babiaryz-Zych, Halka Młodych 1979, nr 20, s. 26; K. Ziemiński, Nadodrże 1979, nr 10, s. 6-7.

³ *Samotność ta czarna opaska prawdy na ruinach naszych twarzy*, Wydawnictwo SS-K „Pobrzeże”, Słupsk 1988.

⁴ *W twoich udach jest wulkan*, Agora, Słupsk 1998; Zob. recenzje: Z.J. Prusiński, Ślad: brulion literacki 2000, nr 4, s. 50.

⁵ A. Świetlicka, *Zygmunt Flis: bio-bibliografia*, Słupsk 1996,

⁶ *Łamanie psalmów*, Gdynia 1962; Zob. recenzje: KR, Ilustrowany Kurier Polski 1962, nr 42; B. Justynowicz, Głos Wybrzeża 1962, nr 286, s. 5; M. Książek, Pomorze 1963, nr 1, s. 4.

⁷ *Przynoszę ziemię*, Poznań 1972; Zob. recenzje: L.J. Dąbrowa „Głos Koszala” 1973, nr 258, s. 6; M. Krassowski, Nowy Wyraz 1974, nr 5, s. 89-90; C. Kuriala, Pobrzeże 1973, nr 56, s. 27.

⁸ *Wybór twarzy*, Toruń 1975; Zob. recenzje: J. Dąbrowa, Głos Pomorza 1975, nr 284, s. 8.

⁹ *Chodzenie po linie*, Poznań 1978; E. Niedźwiadek, Kierunki 1978, nr 36, s. 11; A. Staniszewski, Literatura 1978, nr 36, s. 1; J. Żernicki, Poezja 1979, nr 2, s. 99-100.

¹⁰ *Poeta przy oknie*, Słupsk 1989; J. Dąbrowa, Goniec Pom. 1990, nr 95, s. 5. Powtórne wydanie Słupsk 1993.

¹¹ *Wybór wierszy*, Słupsk 1995; Zob. recenzje: J. Duchnowicz, Głos Słupski 1995, nr 174, s. 6.

¹² T. Mocarski, *Posłowie do: Z. Flis, Wybór wierszy*, S-k 1995.

¹³ *Śmierć przychodzi nocą*, Poznań 1963; Zob. recenzja: G.I. Kamiński, Zapiski Koszalińskie 1964, nr 1 s. 84-86; A. Wysocka A., Proza powieściowa Zbigniewa Kiwki [w:] Z badań nad społeczeństwem i kulturą Pomorza Środkowego, Słupsk 1977, s. 227-242.

¹⁴ *Na początku był front*, Poznań 1963; Wydany ponownie w 1965 roku; Zob. recenzje: O. Cirić, Nowe Książki 1964, nr 6, s. 25-251.

¹⁵ *Dwie barwy jednej wiosny*, Wydawnictwo MON, Warszawa 1988; Zob. recenzje: ER-ZET, Żołnierz Polski Ludowej 1966, nr 59, s. 4.

¹⁶ *Araukarie pana Crolla*, Poznań 1970; Zob. recenzje: K. Molek, Żołnierz Wolności 1970, nr 219, s. 4; B. Nawrocka, Trybuna Ludu 1971, nr 3, s. 3.

¹⁷ Carina, Warszawa 1971; Zob. recenzje: W. Kaczocha, Pobrzeże 1971, nr 34, s. 29; T. Kubik, Głos Koszaliński, 1971, nr 233, s. 6.

¹⁸ Ostatni krok w chmurach, Poznań 1972; Zob. recenzje: F. Fornalczyk, Nowe Książki 1972, nr 16, s. 3-34; W. Maciąg, Życie Literackie 1972, nr 28, s. 10.

¹⁹ Dzwony nad Lubianą, Poznań 1979; Zob. recenzje: J. Dąbrowa, Głos Pomorza 1980, nr 43, s. 9.

²⁰ A. Świetlicka, *Zbigniew Kiwka: bio-bibliografia*, Słupsk 1997, s. 5.

²¹ Ibidem.

Dlaczego dzieci odwlekają i jak można im pomóc?

Wprowadzenie

Odwlekanie to najczęstsza z trudności, jaką ludzie próbują przewyciężyć. Wielu uczniów także przekłada mniej przyjemne zadania, głównie dotyczące nauki szkolnej. Przekładamy jednak różnorodne sprawy takimi jak: napisanie prostego tekstu, sprzątanie pokoju, zapisanie się na zajęcia dodatkowe.

Niejednokrotnie mówi się o syndromie studenta, choć powinno się raczej mówić o syndromie osoby uczącej się, bowiem odwlekanie (lub bardziej fachowo prokrastynacja) dotyczy od 80 do nawet 95% młodzieży uczącej się. Z badań dotyczących odwlekania, przeprowadzonych w ramach projektu „Mam to z głowy” w 2016 r., wynika, że młodszy więcej odwlekają oraz najczęściej odwlekana w tej grupie jest nauka szkolna. Ośrodki mózgu odpowiedzialne za samokontrolę dojrzejwią do wczesnej młodości, niemniej nie musimy być zdani na tyranie odwlekania, a nauczyciele, wychowawcy i rodzice mogą wiele zrobić, aby przeciwdziałać syndromowi prokrastynacji.

Dlaczego nie możemy zacząć tego, co najważniejsze?

Prokrastynatorzy chcą wykonywać zadania, chcą także zmniejszyć odwlekanie, a jednak dzieje się zawsze coś, co im w tym przeszkadza. Prokrastynatorzy wbrew pozorom są bardzo aktywni życiowo, potrafią być wytrwali, choć może nie do końca w aspektach, które są dla nich najważniejsze lub korzystne. Niejednokrotnie, kiedy muszą zająć się zadaniem, gry komputerowe czy facebook wygrywają. Odwlekanie potrafią nad tymi aktywnościami spędzić wiele godzin, będąc czynnie zaangażowanymi.

Skąd bierze się ta skłonność do przekładania zadań? Jedną z głównych przyczyn jest w zasadzie natychmiastowa poprawa nastroju po przełożeniu nie lubianego, wzbudzającego w nas negatywne emocje zadania. Jeden z najbardziej znanych badaczy odwlekania Timothy Pynchyl, twierdzi że **prokrastynacja jest krótkoterminową strategią naprawy nastroju**. Przykładowo, mając do napisania wypracowanie na język polski, uczeń może odczuwać liczne negatywne emocje i nieprzyjemne myśli związane z zadaniem. Może postrzegać zadanie jako nudne, frustrujące, za trudne, wpędzającego w smutek czy bezradność. „Przełączając” się na inne zadanie, odczuwa bardzo szybko ulgę. Tak w większości działa prokrastynacja, jednakże potem pojawiają się nieprzyjemne konsekwencje. Po krótkiej poprawie nastroju, odczuciu ulgi, zazwyczaj zadanie przełożone i tak musimy wykonać, niejednokrotnie na ostatnią chwilę, co dostarcza jeszcze więcej stresu i cierpi na tym nasze zdrowie. Przekładając wspomniane wypracowanie, nie unikniemy go, a dodat-

kowo ryzykujemy obniżenie oceny lub dostanie oceny niedostatecznej.

Inną przyczyną odwlekania jest także mówienie do siebie zdań w stylu „jutro będę czuł się lepiej”. Ponieważ dzisiaj nie czujemy się gotowi do wykonania zadania, wnioskujemy, że jutro będzie na pewno „nasz dzień”, kiedy będziemy produktywni. Badania psychologiczne pokazują, że jednak ludzie bardzo słabo przewidują swój przyszły nastrój. Innymi słowy: jutro możemy czuć się zarówno dobrze, źle, jak i tak sobie. Gdy jesteśmy chociażby w przeciętnym nastroju, to warto zacząć.

Kolejną przyczyną odwlekania jest brak poczucia własnej skuteczności – niewiary w swoje kompetencje, dotyczące wykonywania danej czynności. To właśnie przez mówienie do siebie zdań w formie np. „nie nauczę się matematyki”, „nie potrafię pisać esejów” poddajemy się zbyt szybko. Dużą rolę mają tutaj również przekazy płynące ze strony nauczycieli i rodziców. Mogą oni zarówno dodawać nadziei i wiary w siebie, jak i ją odbierać. Ważne w budowaniu poczucia własnej skuteczności jest dobre, jasne tłumaczenie, jak coś wykonać krok po kroku oraz zapewnianie o możliwości osiągnięcia sukcesów. Kiedy zadania są nowe i pojawia się niepewność, warto zapewnić możliwość osiągnięcia szybkiego (małego) zwycięstwa w toku nauki nowych czynności i zachowań.

Jak możemy pomóc dzieciom zwalczyć skłonność do odwlekania?

10 rad dla nauczycieli i rodziców:

1. Rozwijaj świadomość dziecka. Wspólnie zastanówcie się nad sytuacjami, które sprawiają, że najważniejsze czynności są przekładane na potem, a wybierane są przyjemności. Czy są zadania i czynności, które już nawykowo dziecko przekłada? Zmiana nawyków zawsze rozpoczyna się od zwiększenia świadomości.
2. Wprowadź regułę babci. Pewnie słyszałeś o powiedzonku „zjedz warzywa, a potem dostaniesz deser”. Przyjemne rzeczy po nieprzyjemnych są jeszcze przyjemniejsze. Odwrotna sytuacja – danie dziecku deseru, a potem warzyw zamieni warzywa w koszmar. W taki dokładnie sposób też należy podchodzić do odwlekania. Dzieci powinny zaczynać od tego, co mniej przyjemne, a potem otrzymywać czas na zabawę, czas wolny, czy czas na kreatywne czynności. Przyjemne zadania po mniej przyjemnych stanowią także nagrodę, a każda czynność nagradzana staje się chętniej wykonywana. Ponadto badania T. Pychyla wskazują, że studenci, którzy zabierali się do pisania zaliczeniowych esejów w czwartek (mieli złożyć w piątek), bardzo często uznawali, że zadanie było ciekawe, interesujące i często dziwili się sami, czemu się tak ociągali.
3. **Wylicz negatywne konsekwencje odwlekania oraz zalety rozpoczęcia działania.** Bardzo często sama świadomość zalet rozpoczęcia pomaga zacząć i wielokrotnie kontynuować zadanie – wytrwałość i konsekwencja to w rzeczywistości wielokrotne rozpoczęcie zadań raz za razem.
4. **Zadbaj o poczucie własnej skuteczności dziecka.** Wiary dziecka we własne zdolności, można zwiększyć również za pomocą obserwacji osób wykonujących określone zadania bez trudności, za pomocą tłumaczenia słownego, ale także książek, które zawierają zarazem treści motywujące i tłumaczące w prosty sposób, jak wykonać coś krok po kroku. Pamiętaj, żeby nie tylko zwiększać wiary w np. zdolności do nauki się matematyki, ale i jednocześnie autentycznie ćwiczyć z dzieckiem te kompetencje. Sama wiara nie przetrwa długo bez wsparcia działaniem.
5. **Nagradzaj za aktywność, a nie karz za odwlekanie.** Wzmacniaj dobre skłonności u dzieci, aktywność, terminowość, działanie. Karanie odwlekania wzbudza poczucie winy, a z badań psychologicznych wynika, że najsilniej odwlekają osoby z poczuciem winy. Choć dziecko „nawaliło”, powinno wybaczyć sobie i skoncentrować się na tym, jak zacząć następnym razem wcześniej. Nie płaczmy nad rozlanym już mlekiem.
6. **Miej realistyczne oczekiwania.** Dorośli często o tym zapominają, ale oczekiwania muszą być dostosowane do wieku dziecka i jego indywidualnych możliwości.
7. **Pamiętaj o odrobinie autonomii w domu i w klasie szkolnej.** Twórczo i bez prokrastynacji zwykle wykonywane są czynności autonomiczne, zatem warto dać nieco swobody dzieciom w wychowaniu.
8. **Pamiętaj, że dzieci naśladują przykłady dorosłych, zatem sam dotrzymuj terminów i obietnic względem dzieci.**
9. **Jeśli dziecko nie wykona czegoś w terminie, nie wpędzaj go w poczucie winy i nie przypieczaj łatki lenia.** Pozwól dziecku odczuć konsekwencje braku wykonania, ale bez przesadnego wprowadzania w negatywne uczucia. Lepiej zastosować tłumaczenie, dlatego ważne jest dotrzymanie terminów. Osoby bez poczucia winy, które wybaczą sobie niepowodzenie, szybciej wykonują zadania następnym razem.
10. **Zadbaj o pogodną atmosferę, bez lęku i stresu.** Ludzie często odwlekają, bo boją się nauczyciela, boją się porażki. Warto zadać sobie pytania: „Czy nie stresuję dziecka?”, „Czy nie wzbudzam frustracji?”, „czy nie nakładam za dużej presji?” Ponadto uczaj dzieci technik relaksacji, wskazuj, że to jak myślimy o sobie i zadaniach do wykonania ma wpływ na nasz nastrój i twórz przyjazną atmosferę.

Piotr Modzelewski

*psycholog, pedagog,
Akademia Pomorska w Słupsku,
autor popularnonaukowej książki
„Pokonaj odwlekanie”.*

Strona książki www.pokonajodwlekanie.pl

Pisanie – sposobem na szczęśliwe życie

Rozmowa z Agatą Marzec, autorką debiutanckiego tomu opowiadań „Reminiscencje”

Pani Agato, swoje spotkanie autorskie rozpoczęła Pani od zapytania nauczycieli-bibliotekarzy o książki, które były najważniejsze dla nich w okresie młodości. A która książka była formacyjna dla Pani?

W okresie dorastania wprost „pożerałam” książki, więc wiele lektur miało na mnie bezpośredni wpływ. Uwielbiałam powieści Balzaca, zwłaszcza „Jaszczur” zapadł mi w pamięć. To jedyna powieść fantastyczna mojego mistrza narracji, którego nieudolnie wtedy naśladowałam. Jest w bohaterze trochę z Fausta, trochę z Doriana Greya. To jedna z tych książek, przy których nagle myśli człowieka ulatują w inną przestrzeń. Znalazłam w niej wszystko, co mnie wtedy interesowało: głęboką analizę społeczeństwa, wątek silnej miłości mężczyzny do kobiety, chęć zdobycia szczęścia i bogactwa. Tytułowy jaszczur to tajemniczy talizman, pamiętający czasy króla Salomona. Rafael przyjął go jako prezent, nie będąc do końca świadomym, że jego życie nigdy już nie będzie takie jak dawniej. Śledziłam losy bohatera z wypiekami na twarzy. Od zawsze lubiłam książki, w których jest mniej dialogów, a więcej poetyckich opisów, bogatych w uniwersalne refleksje.

Czy są książki, do których wraca Pani wielokrotnie?

Tak, to np. „Imię róży”, ponieważ bardzo interesują mnie czasy średniowiecza, a nikt, według mnie, nie oddał ich ducha lepiej niż Umberto Eco. Ta książka to prawdziwa duchowa uczta. Bogactwo epokowych wydarzeń i postaci, które zapisały się na dziejowych kartach (od papieży, przez władców, po wybitnych myślicieli), w połączeniu ze stylistyką i kreacją mrocznej, przytłaczającej atmosfery, sprawiły, że czuję się przy tej lekturze tak, jakbym przeniknęła do średniowiecza. Wracam do tej powieści, bo zawsze odkrywam w niej coś współczesnego, choć już minionego. Druga książka, po którą chętnie sięgam po latach, to „Emancypantki” Bolesława Prusa. Świetnie obrazuje ona blaski i cienie bycia kobietą.

Co jest czy było Pani największą fascynacją czytelniczą – pisarz, poeta, konkretny tytuł, bohater?

Niezmienne, od ponad 10 lat, fascynuje mnie Virginia Woolf. Znam jej książki prawie na pamięć. Śledzę jej biografię oraz wszelkie opracowania naukowe na temat tej niezwyklej Angielki, z którą czuję silną wspólnotę duchową i emocjonalną. Ja i Virginia to jedność. Połączyły nas zwłaszcza podobne lęki.

Jaką książkę czyta Pani obecnie?

Teraz czytam „Morfinę” Szczepana Twardocha, którego odkryłam niedawno i który aktualnie jest, według mnie, jednym z najlepszych polskich pisarzy. Ta nagrodzona Paszportem Polityki za 2012 rok powieść rozgrywa się jesienią 1939 roku w zgwałconej (jak zwykły mawiać główny bohater) Warszawie. Mimo że osadzenie historii w czasie okupacji niemieckiej przywołuje jednoznaczne skojarzenia, w „Morfinie” brak czynów chwalebnych czy obrazów Polaka patrioty. Lubię takie literackie deheroizacje.

Na spotkaniu mówiła Pani o tym, jak ważna jest dla uczniów rozmowa z bibliotekarzem. Czy może się Pani podzielić swoimi doświadczeniami, może zainspirować nimi innych bibliotekarzy szkolnych?

Uczniowie bardzo chętnie wsłuchują się w opinie bibliotekarza na temat polecanych książek, często traktują go wręcz jako autorytet. To dla nas wyzwanie. Musimy być dobrze poinformowani, nadażać za nowościami wydawniczymi, znać konteksty literackie, a nawet – co ciekawsze fakty biograficzne, dotyczące autorów. Młody człowiek zwykle zakłada, że bibliotekarz wie wszystko. Warto więc systematycznie rozwijać swoją wiedzę o książkach i dbać o to, by nie spocząć na laurach. Książki żyją swoim życiem, a my musimy za nim nadażać. By zachęcić uczniów do sięgnięcia po konkretne tytuły, wprowadziłam na stronie internetowej swojej szkoły, czyli „Ekonomika”, cykl niebanalnych recenzji pod hasłem „MUST-READ”. Zawsze pozostawiam w nich nutę tajemnicy, niedopowiedzenia, nigdy nie zdradzam zakończenia fabuły, zadaję intrygujące pytania, na które odpowiedzi uczeń musi znaleźć samodzielnie w książce. I co się okazuje? To działa! Rozbudzona ciekawość uczniów ustawia ich w kolejce do bibliotecznego biurka! Czego jeszcze oczekuje od nas młodzież? W przeprowadzonej przeze mnie ankiecie wskazała, że życzyłaby sobie jak najwięcej spotkań z niebanalnymi i ciekawymi osobami, czyli z „żywymi książkami”.

Biblioteka, jak Pani to podkreśliła, jest ważnym miejscem w Pani życiu. I dla małej Agatki przeziadującej w bibliotece osiedlowej, i dla pani Agaty pracującej w bibliotece szkolnej. A jaka jest Pani domowa biblioteka?

Moje mieszkanie jest mikroskopijne, więc nie mam szerokiego pola do popisu w zakresie gromadzenia zbiorów, nad czym bardzo ubolewam, ale oczywiście i tak

upycham książki, gdzie tylko się da! W najbardziej widocznym punkcie domowej biblioteczki jest cała kolekcja dzieł Virginii Woolf, stanowi ona rodzaj ołtarzyka. Są też wspomnienia Witkacego, Gombrowicza, Nałkowskiej oraz teksty ubóstwianego przeze mnie Brunona Schulza. Nie brakuje też tomików poetyckich, po które chętnie sięgam w chwilach wzmożonej refleksji. Lubię twórczość Iwaszkiewicza, Szymborskiej oraz Świrszczyńskiej.

W tomie opowiadań „Reminiscencje” kreśli Pani piórem historie, które zdarzyły się naprawdę obok nas, opowiada Pani losy ludzi, których pewnie nieświadomie mijamy na ulicach Słupska. Skąd inspiracja tym co tu i teraz?

Z rozmów. Mam taką beczelną naturę, że gdy spotykam obcego człowieka w pociągu, w kolejce, na przystanku czy gdziekolwiek, gdzie się na coś czeka, zaczepiam go i nawiązuję zwykle ciekawy dialog. To niesamowite, jak bogate historie noszą w sobie ludzie! Każdy z nas jest taką skarbnicą wątków, emocji i wrażeń, często anonimową, wręcz niewidzialną, ale jednak niepowtarzalną. Poczulałam potrzebę uwiecznienia tych wątków, podzielenia się ze światem tym, co czują anonimowi dla niego ludzie, zamieszkujący miasta takie jak nasz Słupsk. Poza tym, jestem uważnym obserwatorem codzienności i niektóre tematy rodzą się same, obok mnie. To życie rodzi literaturę. O każdym człowieku można by napisać ciekawą książkę. Zwłaszcza moi bliscy i sąsiedzi nie mogą czuć się przy mnie bezpieczni – uwaga – patrzę!

Jak Pani pisze? W ciszy czy wręcz przeciwnie, rankiem czy raczej nocą? Pogryzając orzeszki?

W każdych warunkach i niezależnie od pory dnia. Potrafię skupić się wszędzie, wyizolować swoje myśli ze świata i zamknąć się w świecie wewnętrznym. Najczęściej wtedy mówię do siebie pod nosem, prowadzę żywy dialog ze swoim literackim „ja”, popijam kawę i zanurzam widelec w jakimś pysznym cieście, najchętniej w serniku. Jestem łasuchem, więc aby stworzyć dobrą strawę duchową, muszę najpierw wykarmić się solidną strawą kulinarną. Lubię pisać wcześniej rano, zaraz po przebudzeniu się.

Wkrótce poznamy Pani pierwszą powieść. Czy może Pani uchylić rąbka tajemnicy? Czy rzecz działa się będzie ponownie w Słupsku?

Tak, miejscem akcji będzie Słupsk, choć w tej powieści to nie miejsce będzie najważniejsze. „Kolos na glinianych nogach” to historia Niny Ciesielskiej i Jerzego Dębskiego. Nina od wielu lat prowadzi nudne i przewidywalne życie, kontrolowane przez nadopieczną matkę oraz wścibskie koleżanki z biura. Żyje samotnie, porzuciwszy dawne zainteresowania artystyczne. Jej codzienność wypełnia praca księgowej na dwóch etatach.

Rutyna drażni ją i uspokaja jednocześnie. Pewnego dnia odbiera telefon od Jerzego. Ten ceniony lokalnie przedsiębiorca obiecuje jej rewolucyjną zmianę. Nina musi wybrać: albo przystanie na jego warunki i zrealizuje marzenia o lepszym życiu, albo pozostanie wierna swojej bezpiecznej rutynie. Szybko odkrywa, że transfer do „Glinianej Oazy” to przekroczenie granic nie tylko jej świata. Chcąc wywalczyć szczęście dla siebie, stanie się katem dla innych. Tymczasem Jerzy, dzień po dniu będzie budował swój rzymski architektoniczny porządek, wyznając dawne ideały. I gdy Nina ucieszy się, że podbiła na arenie gladiatora, ten szybko wyprowadzi ją z błędu, doprowadzając do obłędu. Mimo to kobieta nie ustanie w trudzie leczenia go z choroby, na którą, nieświadomie, sama cierpi. Jerzy znajdzie nietypowego patrona dla swojej firmy, która stała się jego drugim domem. A Nina będzie ciągle zmagać się z szykanami „kobiety doskonałej”, czyli Ines. W pewnym momencie bohaterem utworu stanie się sam czytelnik.

Dwa lata temu nadesłała Pani na IV Konkurs Literacki dla Nauczycieli opowiadanie „Niobe”. Tekst ten zyskał uznanie jury i otrzymał wyróżnienie. Tak zaczęło się Pani wejście w literaturę od drugiej strony, od strony twórcy. Na spotkaniu zachęcała Pani do pisania. Jakie rady dałaby Pani nauczycielom, którzy trzymają swoje teksty w szufladach albo jeszcze zamknięte w głowie?

Tak, rzeczywiście udział w zorganizowanym przez Państwa konkursie otworzył mi na pokazanie swoich tekstów czytelnikom i wydawnictwom. Wcześniej nie sądziłam, że mogą się one komukolwiek spodobać. Pisałam dla siebie, by ubrać w słowa własne myśli. Po otrzymaniu tytułu laureata uwierzyłam, że moje słowa mają moc docierania do innych ludzi. A potem wypadki potoczyły się już same: wydałam książkę „Reminiscencje”, zostałam nagrodzona w kilku innych konkursach ogólnopolskich. Dlatego, Drodzy Nauczyciele, nie wstyďte się swoich emocji i nie bójcie się podzielić nimi z jury! Oczywiście, nad napisanym tekstem zawsze trzeba trochę popracować, w końcu pisanie to warsztat, zawsze można go udoskonalić. Ale warto, bo staje się to niepowtarzalną przygodą, a potem – sposobem na szczęśliwe życie!

Dziękuję za rozmowę.
Czekamy na Pani nową książkę!

*Rozmawiała: Jolanta Betkowska
PBW w Słupsku*

PBW w Słupsku poleca...

WYBÓR NOWOŚCI KSIĄŻKOWYCH

Sobolewska Justyna „Książka o czytaniu”

Wszyscy jesteśmy czytelnikami. Mamy swoje ulubione książki, miejsca do czytania, sposoby układania na półkach i wspomnienia związane z czytaniem. Ale samą anatomią czytania nie zaprzędamy sobie głowy zbyt często. Bardziej zajmuje nas treść książek. Tymczasem nasze zwyczaje czytelnicze, sposoby ustawiania książek, zakładania stron, ulubione miejsca do czytania – wszystko to mówi o nas wiele. A książki, które czytaliśmy przez całe życie, w naszej pamięci układają się w rodzaj autobiografii. Pamiętamy o pewnych wydarzeniach, uczuciach, przełomach właśnie w związku z lekturami, które wtedy czytaliśmy.

Wędrowanie śladem książek czasem otwiera kolejne szufladki w pamięci. W Polsce nie mamy wielu takich książek o książkach i czytaniu – w przeciwieństwie choćby do literatury anglosaskiej – książka Justyny Sobolewskiej stara się tę lukę wypełnić. Składa się z głosów wielu czytelników i jest tak naprawdę nieukończona, bo każdy mógłby dodać do niej coś od siebie. Może też być zachętą do tego, by każdy czytelnik sporządził sobie własny katalog przyjemności związanych z czytaniem.

„Dzieci i młodzież w świecie technologii cyfrowej”. Pod. red. nauk. Ewy Janickiej-Olejnik i Krzysztofa Klimka

W publikacji podjęto próbę ukazania wpływu internetu i nowych technologii na młode pokolenie. Autorzy artykułów skoncentrowali się przede wszystkim na wskazaniu negatywnych, ale też pozytywnych aspektów korzystania przez dzieci i młodzież z mediów cyfrowych. W książce omawiane są m.in. takie tematy, jak: cyberagresja, wybrane prawno-karne aspekty zwalczania cyberprzestępczości, destruktywny i konstruktywny wpływ gier komputerowych oraz aksjologiczny kontekst funkcjonowania nastolatków w wirtualnym świecie.

Autorzy zgodnie podkreślają, że nowe technologie oraz internet mogą stać się zarówno źródłem poważnych problemów młodzieży, jak i szansą na ich wszechstronny rozwój. Zwracają również uwagę na ciągłą konieczność podejmowania działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych w celu ograniczenia negatywnych wpływów świata cyfrowego.

Uhls Yalda T. „Cyfrowi rodzice: dzieci w sieci: jak być czujnym, a nie przeczulonym”

Atuty książki:

- przystępny i wciągający styl,
- liczne przykłady i anegdoty,
- konkretne wskazówki dla rodziców.

Autorka nazywa i systematyzuje to, co czujemy intuicyjnie (i co czasem spędza sen z powiek), oddzielając fakty od mitów. Rozbiera na czynniki pierwsze świat nowych mediów, ukazując go w kontekście wychowywania dzieci i młodzieży. Nie da się bowiem zaprzeczyć, że jesteśmy pierwszym pokoleniem rodziców dzieci w sieci. Dynamiczny świat nowych aplikacji i internetowych mód (snapchaty, miniblogi, tweety itd.) jest nie do ogarnięcia dla większości dorosłych, dlatego autorka opracowała wskazówki, jak w nim nawigować, będąc jednocześnie aktywnym i czujnym, ale nie przeczulonym rodzicem.

Jolanta Janonis

*Wydział Informacyjno-Bibliograficzny
PBW w Słupsku*

**** TEMATYCZNE ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE ******na podstawie kartoteki zagadnieniowej PBW w Słupsku****UPOWSZECHNIANIE CZYTELNICTWA****Wydawnictwa zwarte**

- Biblioteki i książki w życiu nastolatków / red. nauk. Mariola Antczak, Agata Walczak-Niewiadomska; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. - Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2015. - 235 s.
- Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej: rozwój, bariery, technologie: praca zbiorowa / pod redakcją Mai Wojciechowskiej.- Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2015. - 461 s.
- Książki w życiu najmłodszych / red. nauk. Mariola Antczak, Agata Walczak-Niewiadomska ; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. - Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2015 ; Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2015.
- Sobolewska Justyna. Książka o czytaniu. - Warszawa : Wydawnictwo Iskry, 2016. - 241 s.
- Szwecja czyta. Polska czyta / pod redakcją Katarzyny Tubylewicz i Agaty Diduszko-Zyglewskiej. - Warszawa : Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2015.
- Świerczyńska-Jelonek Danuta, Walczewska-Klimczak Grażyna. Dziecko w dialogu z tekstem literackim. - Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji , 2015. - 86 s.
- W kręgu kultury czytelniczej dzieci i młodzieży / red. nauk. Mariola Antczak, Agata Walczak-Niewiadomska. - Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich ; Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2015. - 215 s.
- jekt wspierający czytanie dla przyjemności / Zasacka Zofia // Bibliotekarz. - 2016, nr 12, s.4-6
- Chłopcy coraz częściej wykluczają się z kultury czytelniczej - trendy w postawach czytelniczych nastolatków / Zasacka Zofia // Poradnik Bibliotekarza. - 2017, nr 1, s.4-6
- Czytam sobie. Jak zachęcić pierwszoklasistów do czytania / Chodowicz Agata // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 2, s.20-22
- Czytelnictwo - nowa jakość / Piotrowska Anna // Bibliotekarz. - 2016, nr 10, s.26-28
- Czytelnictwo wśród młodzieży / Zabielska Ewa // Poradnik Bibliotekarza. - 2016, nr 3, s.4-8
- Debata o czytelnictwie młodzieży w Pałacu Prezydenckim // Poradnik Bibliotekarza. - 2017, nr 1, s.31
- Garść pomysłów. Jak realizować wymagania NPRCz? / Graszkiwicz Justyna // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 9, s.18-20
- Groza nie czytać! mapa bibliotecznych atrakcji oraz półka z pomysłami na Noc Bibliotek / Morawiec Barbara Maria // Bibliotekarz. - 2016, nr 1, s.13-15
- Jak motywować uczniów do czytania za pomocą TIK, czyli jak technologia może stać się sprzymierzeńcem czytelnictwa / Brewczyńska Magdalena // Meritum. - 2016, nr 2, s.77-81
- Jak nie czytam, jak czytam. Ogólnopolska akcja masowego czytania // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 5
- Jak radomscy bibliotekarze książki polecają... Kilka słów o współpracy z lokalną telewizją / Trojanowska Marta Wiktoria // Poradnik Bibliotekarza. - 2017, nr 3, s.29-30
- Jak rozbudzać motywacje czytelnicze dzieci i młodzieży / Zasacka Zofia // Biblioteka w Szkole. - 2017, nr 1, s.6-9
- Jak zachęcać do lektury? / Goetz Magdalena // Polonistyka. - 2017, nr 1, s.32-33
- Jak zachęcić uczniów szkół średnich do czytania? / Chojnacki Maciej // Edukacja i Dialog. - 2016, nr 03-04, s.30-34
- Jak zaszczyścić bakcyła czytania? / Brzozowska Dorota // Biblioteka w Szkole.- 2016, nr 6, s.12-13
- Kanon lektur szkolnych - zmierzch paradygmatu? Jak inspirować uczniów do czytania? // Polonistyka. - 2015, nr 3(6), s.51-53
- Klasyka w bibliotece - przepis na sukces / Marchewka Anna // Polonistyka. - 2017, nr 2, s.50-53
- Książkobranie w szkole / Margas Anna, Twerd Danuta // Biblioteka w Szkole - 2016, nr 5, s.14-15
- Maraton czytania dzieciom / Kasza Teresa // Biblio-

Artykuły z czasopism

- Akcje czytelnicze na promowanie czytania / Kosik Edyta // Poradnik Bibliotekarza.- 2016, nr 7-8, s.12.
- Ankieta dla nauczycieli - działania przedszkola w zakresie upowszechniania czytelnictwa // Wychowanie w Przedszkolu. - 2016, nr 2, s.32-33
- Biblioteki wobec malejącego poziomu czytelnictwa w Polsce / Koryś Izabela // Poradnik Bibliotekarza. - 2016, nr 6, s.4-7
- Big Book Festival - nowy sposób na promocję czytelnictwa / Kosik Edyta // Poradnik Bibliotekarza. - 2015, nr 4, s.32-33
- Bookcrossing.pl portal integrujący miłośników bookcrossingu / Kosik Edyta // Bibliotekarz. - 2016, nr 6, s.14-15
- Budowanie wspólnot czytelniczych - angielski pro-

- teka w Szkole. - 2016, nr 5, s.16-18
- Między przeszłością a współczesnością. Problemy w wychowaniu do czytelnictwa dzieci i młodzieży / Michalska Iwonna // Ruch Pedagogiczny. - 2015, nr 3, s.131-137
 - Nocny maraton czytania. Popularyzacja książki i czytelnictwa / Lis Joanna // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 1, s.23-25
 - Nowe technologie w promocji czytelnictwa. [Biblioteka Centrum Informacji nr 1] / Brewczyńska Magdalena // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 2, s.3-5
 - PoTIKaj... poczytaj, czyli jak za pomocą nowych technologii wspierać czytelnictwo / Boryczka Bożena // Meritum. - 2016, nr 2, s.82-89
 - Projekt „Z książką za pan brat” / Wypyszyńska-Cieszkowska Jagoda // Guliwer. - 2016, nr 3, s.24-31
 - Promocja czytelnictwa w internecie / Kosik Edyta // Bibliotekarz. - 2016, nr 3, s.9-11
 - Promocja czytelnictwa z wykorzystaniem narzędzi TIK. [Biblioteka Centrum Informacji nr 1] / Kosińska Iwona // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 2, s.16
 - Przepis na happening / Kaczmarek Karolina, Kulik Ewelina // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 7-8, s.35-36
 - Rodzinne czytanie / Szostak-Lubomska Karolina // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 10, s.19-20
 - Rola biblioteki w rozwijaniu czytelnictwa / Nowak Małgorzata // Dyrektor Szkoły. - 2016, nr 10, s.76-80
 - Skuteczne metody zachęcania uczniów do czytania - projekt edukacyjny Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile / Olejnik Małgorzata // Poradnik Bibliotekarza. - 2017, nr 2, s.36-38
 - Sleeveface. Sposób na promocję książki w przestrzeni internetowej / Rafińska Elżbieta // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 2, s.5-9
 - Sway. Nowoczesne prezentacje w popularyzacji czytelnictwa. [Biblioteka Centrum Informacji nr 1] / Brewczyńska Magdalena // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 2, s.9-11
 - Tydzień czytania w szkole / Miaz Dominika // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 3, s.8-11
 - Wpływ czytania na rozwój dzieci i młodzieży / Tyl Marzena // Poradnik Bibliotekarza. - 2017, nr 3, s.4-6
 - Zaangażowanie w czytanie, czyli szkolny festiwal czytania / Minko-Dobrzyńska Joanna // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 2, s.18-19
 - Zachęcić do czytania i do działania. [Biblioteka Centrum Informacji nr 1] / Bogacz Mirosława // Biblioteka w Szkole. - 2016, nr 2, s.18-20

WOLONTARIAT

- Aspekty prawne. [wolontariat w szkole] [Niezbędnik Dyrektora nr 3] / Łyszczarz Michał // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 3, s.74-76
- Budowanie charakteru / Mariola i Damian // Wychowawca. - 2017, nr 1, s.10-11
- Co moja rodzina może dać innym? Czy wolontariat może być zabawą? / Żukowska Anna // Praca Socjalna. - 2015, nr 2, s.99-108
- Kwestie organizacyjne. [wolontariat w szkole] [Niezbędnik Dyrektora nr 3] / Klimowicz Anna // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 3, s.78-82
- Odpowiedzialny wolontariat / Pułczyńska Maria, Pułczyński Tadeusz // Wychowawca. - 2017, nr 1, s.8-9
- Organizacja młodzieżowego wolontariatu / Braun Katarzyna // Dyrektor Szkoły. - 2017, nr 2, s.58-61
- Pomagać nie na pokaz. dzieci, młodzież, wolontariat / Goetz Magdalena // Głos Nauczycielski. - 2016, nr 5,
- Prawne podstawy wolontariatu w szkole / Łyszczarz Michał // Dyrektor Szkoły. - 2017, nr 2, s.51-54
- Seniorzy szkole - szkoła seniorom. [Niezbędnik Dyrektora nr 3] / Elsner Danuta // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 3, s.72-74
- Strona internetowa jako sposób informowania o wolontariacie, organizacja imprez sportowych / Marchel Paweł // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2016, nr 3, s.49-52
- Szkolne Koła Caritas / Mazur Piotr // Wychowawca. - 2014, nr 5, s.14
- Teoretyczne podstawy wolontariatu (w polu pracy społecznej) w koncepcjach działania społecznego. [koncepcja Maxa Webera, postulat aktywizacji Floriana Znanieckiego, kategoria Habitusu Pierre'a Bourdieu, człowiek zdolny do działania Paula Ricoeura, działanie społeczne w/g Ewy Marynowicz-Hetki, aktywność systematyczna w/g Heleny Radlińskiej] / Piekarski Grzegorz // Praca Socjalna. - 2017, nr 1, s.57-74
- Uczniowska pomoc. [wolontariat w szkole] [Niezbędnik Dyrektora nr 3] / Gumowska Paulina // Dyrektor Szkoły. - 2014, nr 3, s.82-84
- Wolontariat drogą pracy nad sobą / Braun Katarzyna // Rocznik Pedagogiczny. - 2016, nr 39, s.123-131
- Wolontariat na rzecz ludzi potrzebujących pomocy. Scenariusz lekcji wychowawczej dla uczniów VI klasy szkoły podstawowej lub kl. I-III gimnazjum / Pułczyńska Maria // Wychowawca. - 2017, nr 1, s.32-33
- Wolontariat osób niepełnosprawnych - aspekty rozwoju zawodowego i osobistego na (nie w pełni sprawnym) rynku pracy / Piasecka Agnieszka // Wychowanie na co dzień. - 2015, nr 3, s.29-35

- Wolontariat seniorów w instytucjach polityki społecznej / Rogowski Robert // Polityka Społeczna. - 2015, nr 10, s.30-35
- Wolontariat w pomorskich szpitalach / Pisarewicz Małgorzata // Pomorskie. - 2015, nr 6, s.6
- Wolontariat w przedszkolu / Drygasiewicz Karolina, Franciszkiewicz Edyta // Wychowanie w Przedszkolu. - 2016, nr 6, s.49-51
- Wolontariat w szkole - angażowanie dzieci i młodzieży w organizację szkolnej imprezy sportowej / Marchel Paweł // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2016, nr 1, s.38-45
- Wolontariat, organizacja imprez sportowych okiem wolontariusza na podstawie Bydgoszcz Triathlon 2015 / Marchel Paweł // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2016, nr 2, s.24-27
- Wolontariat. Dobre praktyki / Kierul-Cieślak Joanna, Poźniak Iwona // Informator Oświatowy. - 2016, nr 2, s.60
- Wybrane źródła uzyskiwania wiedzy o wolontariacie / Marchel Paweł // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2016, nr 5, s.49-55
- Wykorzystać zapał młodych. Z Renatą Chrzanowską, opiekunką szkolnego wolontariatu, rozmawia Jolanta Tęcza-Ćwierz // Wychowawca. - 2014, nr 5, s.12
- Znaczenie pracy i jej dopasowanie jako predyktory zaangażowania w pracę w wolontariacie studenckim / Rożnowski Bohdan, Olczykowska Katarzyna // Psychologia Społeczna. - 2016, nr 1, s.45-55
- Żyć dobrze, żyć dla innych. Scenariusz dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych / Klusek Aleksandra // Wychowawca. - 2017, nr 1, s.21-25

Jolanta Janonis

Wydział Informacyjno-Bibliograficzny
PBW w Słupsku

Drogowskazy

*Niech prowadzą cię słowa
w każdym rytmie szumie
w każdej mgle...*

*Niech cię wiatr poniesie
po zielonej łące
byś nie spostrzegł że się kończą dni...*

*Niech cię poprowadzą
czyjeś złote myśli –
diamentowe słowa dobre rady
Mamy...*

*Bo żal zmartwień o to że ktoś
z ciebie drwi
że źle ci się śni...*

*Maszeruj wędruj kroczyć przez świat
i nie zawracaj nigdy
na powrót nie trać lat*

Natalia Bijok
Szkoła Podstawowa
w Kobylnicy, klasa VI

Z tomu
„Do świata dziecka
wchodzi się boso”,
Słupsk 2017

INFORMATOR OŚWIATOWY NR 2/17 ISSN 1505-0904

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Dorota Iwanowicz, Jerzy Paczkowski, Iwona Poźniak, Bożena Żuk

WSPÓŁPRACA: Dorota Czapiewska, Irena Czyż, Irena Drozd, Władysława Hanuszewicz, Jolanta Janonis, Joanna Kierul-Cieślak, Marcin Kisielewski, Renata Kołosowska, Anna Kreft, Ewa Misiewicz, Sylwia Nowosadko, Wioletta Pająk, Grażyna Przybylak, Agata Szklarkowska, Marzena Tuliszcza, Maria Grażyna Wieczorek, Elżbieta Wild, Mateusz Weiland, Dorota Werbińska, Marek Wróblewski

SKŁAD KOMPUTEROWY: Grzegorz Szuleta

KOREKTA: Jerzy Paczkowski, Iwona Poźniak, Maria Grażyna Wieczorek

DRUK: Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku

WYDAWCA: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, ul. Poniatowskiego 4a, tel/fax sekretariat: 59 84-23-567, doskonalenie: 502 644 975, www.odn.slupsk.pl; e-mail: wydawnictwo@odn.slupsk.pl; kursy@odn.slupsk.pl; sekretariat@odn.slupsk.pl **NAKLAD:** 300 egz.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za poglądy i opinie autorów zamieszczonych tekstów. Zastrzegamy sobie prawo do skracania tekstów i do nadawania im własnych tytułów. Materiały prosimy dostarczać na nośnikach elektronicznych lub e-mailem: wydawnictwo@odn.slupsk.pl Numer zamknięto 19.05.2017 r.